

Zvezek za avg., sept.

DUHOVNI PASTIR

S sodelovanjem več
duhovnikov urejuje

Alojzij Stroj

Šestintrideseti letnik

Ljubljana 1919
Jugoslovanska knjigarna

Natisnila Jugoslovanska tiskarna

Cena: 12 K na leto

VSEBINA:

Stran

Le enó je potrebno! Govori za može.	
V. Mož v družini. (P. Avguštin Čampa)	337
Pridige za nedelje in praznike:	
Porcijunkulska nedelja. — Pridiga za porcijunkulsko pobožnost. (P. Dionizij Dušej.)	345
Deveta nedelja po binkoštih. — Praznik sv. Lavrencija. — O plačilu v nebesih. (P. Dionizij Dušej.)	351
Praznik vnebovzetja bl. Device Marije. — Kaj nas uči današnji praznik. (Ivan Filipič.)	357
Deseta nedelja po binkoštih. O dušni in telesni kugi. (J. Langerholz.)	361
Enajsta nedelja po binkoštih. — Ljubezen hodi okrog in deli dobrote. (Fr. K.)	364
Dvanajsta nedelja po binkoštih. — Praznik angelov varihov. — (Fr. K.)	368
Trinajsta nedelja po binkoštih. — Papeževa slavnost. (P. Hugo lin Sattner.)	371
Praznik Marijinega rojstva. — Kdo se veseli Marijinega rojstva? (J. Langerholz.)	375
Štirinajsta nedelja po binkoštih. — O preklinjevanju. (Ivan Filipič.)	377
Petnajsta nedelja po binkoštih. — Grešnik in njegova rešitelja. (Val. Bernik.)	382
Šestnajsta nedelja po binkoštih. — Napuh nas prisovraži Bogu in ljudem. (Po P. Graserju O. S. B.: K. Čik.)	387
Nagovori za Marijine družbe. — Marija Magdalena. (Ksaver Meško.)	390
O samskem stanu. (Franc Bernik.)	395
Katehelični govori o veri in apostolski veroizpovedi. (Dekan Anton Skubic.)	
V. O človeku. — 1. O duši.	401
VI. O človeku. — 2. O izvirnem grehu.	405
VII. Jezus Kristus. — 1. Bog-človek.	411
Pogled na slovstvo. — Dr. Fr. Ušeničnik: Pastoralno bogoslovje. (A S.)	
— Naša pota. — Dr. L. Fonck S. J.: Moderne Bibelfragen. (Dr. Gr. Žerjav.) — J. Zidanšek: Sv. evangeliji in dejanje apostolov. — Dr. Fr. Kimovec: Staroslovenska maša. — Ksaver Meško: Slike. (J. Šimenc.) — M. Elizabeta O. S. Urs.: Cvetje na poti življenja. (Dr. M. Opeka.) — Koroška Slovenija. — Mlada Jugoslavija. — Vojvodski slol na Gosposvetskem polju.	

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec

Velja 12 K na leto

8-9. zvezek

V Ljubljani, avgust, september 1919.

XXXVI. let.

Le eno je potrebno.

Govori za može.

V. Mož v družini.

Po važnih opravkih je prišel pred nekaj leti v naš samostan mož, ki je bil vsled svojih lepih lastnosti daleč znan. Med razgovorom je beseda nanesla tudi na družinske razmere. Ko se mu je dokazovalo, kaj je dobra, skrbna in verna žena svoji družini, češ, da ona tri ogle hiše podpira, se je ta mož deloma šaljivo deloma resnobno zavzel za veljavo in pravice moža, rekoč: »Da, res je, žena podpira tri ogle hiše, a mož le en ogel, če on popusti, če on odjenja, se kmalu vse poruši in razpade.«

Krščanski možje! Te dni sem se spomnil te izjave vašega tovariša-moža, pa mi je tolikanj ugajala, da sem si jo odbral za podlago današnjega govora. Pa dodam k tej izjavi še to: Ne samo v družini svoji je mož prva in najvažnejša oseba, ampak njemu gre prvo mesto tudi v človeštvu.

Gospod Bog je v svoji veliki dobrotljivosti in modri previdnosti različno obdaril ljudi na svetu. Enim je dal manj, drugim več talentov, enim manj, drugim več opravil in dolžnosti. Najbolj je pa odlikoval z veljavo in obdaril z zmožnostmi — moža. Takoj pri stvarjenju je Bog pokazal, da hoče njega imeti za tolmača in posredovalca med drugimi ljudmi. Ustvaril je najprvo njega, in sicer — kaka čast — ustvaril ga je po svoji podobi: »Naredimo,« je rekel, »človeka po svoji podobi« (I. Moz. 1, 27). Vtisnil mu je najlepše, kar je mogel, v njegovo dušo je vtisnil svojo podobo. Možja je Bog postavil za kralja in vladarja nad drugim stvarjenjem. To važno vlogo njegovo lahko spoznamo iz sv. pisma. Ako prebiramo sv. pismo, spoznamo, da so povsod v ospredju od Boga izvoljeni možje, ki izvršujejo sveto bogoslužje, kot Abraham, Izak, Jakob, Melkizedek... Možje vodijo v imenu Gospodovem izvoljeno

ljudstvo, kot Mozes, Aron, Jozua. Možem-prerokom je Bog zaupal največje skrivnosti o prihodnjem Odrešeniku. Da, sam Bog, druga božja oseba, je vzel nase podobo moža in bival v tej podobi med ljudmi. In preden je zapustil ta svet, je izbral može, katerim je izročil svoj dragoceni testament — sv. Cerkev in njen zveličavni nauk. Njim edino je zaupal, na nje se je zanesel, da bodo njegovo delo modro vodili in nadaljevali. Sv. Pavel se je živo zavedal tega visokega poklica. Štel se je nevrednega te vzvišene naloge. Bal se je, da se ne bi v tej časti prevzel, zato je v veliki ponižnosti priznal: »Po milosti božji sem to, kar sem« (I. Kor. 15, 10).

A ne samo v kraljestvu milosti, tudi v zemeljskem, v časnem oziru je Bog izvolil moža in ga postavil na čelo v človeštvu. Vse, kar je na svetu velikega, je dovršil mož. Bog mu je takorekoč izročil ključe od naravnih bogastev in skrivnosti. Odkril je vsled tega razne moči narave, dvignil se je v zračne višave ter tam zagledal nebeške moči, preštel zvezde, izsledil njih tek in gibanje. Prodril je v zemeljske globočine ter tam zasledil njene zaklade, rude in druge dragocenosti. Po morski gladini se je popeljal v neznane daljave ter odkril nove svetove, nove narode. Z neumornim svojim delovanjem in razmišljanjem je odstranil razne ovire in zadržke ter zopet dospel do novih zmag na polju ved, umetnosti, tehnike, glasbe.

Uspehi zadnjih let nam jasno pričajo, kako delaven, kako agilen in produktiven, da, neprekosljiv je mož v svojem duhu in delu. Kar ne ustavi se, ne počiva v svojih naklepih, vedno novi izumi, nove iznajdbe na raznih poljih. Važno je res v tem oziru njegovo mesto, vse, česar se loti, vse se mu po božjem dopuščanju posreči.

Tudi v političnem in družabnem oziru zavzema mož prvo mesto, prvo vlogo. Njemu so izročene vasi, trgi, mesta, dežele, države. V svoji oblasti ima blagor ljudstva, usodo narodov.

Vsestransko je delovanje moža v človeštvu. A to še ni njegov glavni delokrog ter najožji poklic. Prvi in najvažnejši njegov poklic je: domača hiša, domača družina. On ima nalogo ustanoviti družino, jo modro voditi ter osrečiti. Družina je najpomembnejša družba na zemlji. In duša njena je mož. V raju mu je Bog dal za to pomočnico, tovarišico. Blagoslovil ju je ter jima naročil: »Rastita in množita se.« In to nalogo prejmeta še dandanes krščanski ženin in nevesta na dan poroke, ko prejmeta skrivnost zakramenta sv. zakona, pomnožiti z novim zarodom človeški rod. Družina je za človeški obstoj najvažnejša družba, je vir, iz katerega izhajajo razni stanovi:

verniki, duhovniki, vladarji, državljani in razni drugi stanovi. Ker je torej družina podlaga človeštva, je treba skrbeti, da bo ta podlaga, ta temelj zdrav, čvrst, srečen, zadovoljen. Na to so opozarjali zlasti za človeško družbo nadvse skrbni sv. Oče Leon XIII. V svojih okrožnicah so večkrat poudarjali: Ako hočemo, da bo človeštvo srečno in zadovoljno, skrbimo za srečo in blagostanje posameznih družin.

In komu je izročena prva in glavna skrb za družino? Mož je, ki je prvi poklican osrečiti družino. Sv. Pavel ga zato kar naravnost imenuje — glavo družine. Kar je glava pri telesu, to je mož družini. Če je glava zdrava, bistra, modra, je srečno in zdravo telo. Ako je pa glava bolna, slaba, trpi tudi telo. Isto je razmerje moža — kot glave družine.

Ljudstvo pripoznava pomen in veljavo moža v družini. Zato ga imenuje z lepim, značilnim imenom — oče. Isto ime mu daje kot duhovniku, namestniku Kristusovemu, da, kot Bogu samemu. Po nagonu je spoznalo najbližji stik in sorodstvo z duhovnimi dobrotniki človeštva. Sv. Avguštin piše o očetovi veljavi in oblasti v družini in trdi: »Oče v družini nima le knežje oblasti, ampak ima tudi duhovniško, škofovsko opravilo.«

Da pa more mož kot oče, gospodar, kot duhovnik v hiši preobvladati vse dolžnosti svojega poklica, da bo res modra glava, soliden temelj družinske sreče, mora biti res mož v pravem pomenu besede, mora biti na svojem mestu, mora biti res v to od Boga poklican. Imeti mora za ta stan potrebne lastnosti.

Predvsem mora biti prijatelj z Bogom, mož po volji božji, mož žive vere, prežet mora biti svetega strahu kot veren sin katoliške cerkve. In to lastnost mora tudi v dejanju kazati in izvrševati. »Pravični živi iz vere,« pravi Sv. Duh, in zopet govori Gospod: »Kdor ni z menoj, ta je zoper mene« ... in »brez mene ne morete ničesar storiti,« govori Gospod zlasti možem, očetom. P. Weiss sklepa: »Ako vem, kako se kdo obnaša proti Bogu, iz tega lahko sklepam na vse drugo njegovo delovanje.« In psalmist trdi: »Ti, ki zaupajo v Gospoda, so kot gora Sion« (ps. 124, 1). Da, vera in življenje po veri krepí in žlahtni značaj moža ter ga dela sposobnega v njegovem važnem poklicu. Izvežban in utrjen v šoli sv. vere je zmožen po pravi poti voditi, vladati in osrečiti mož svoje malo — kraljestvo — svojo družinico.

Ker je vera podlaga in predpogoj lepih lastnosti moža, oglejmo si ga bolj od blizu v njegovem življenju in delovanju kot moža vere v krogu njegove družine. On je, ka-

kor pravimo, praktičen kristjan. Kar v srcu veruje, ne skriva, ampak to tudi v dejanju, javno, pa brez boječnosti in tudi brez hlimbe izvršuje. Posluša pazljivo svojo vest in se po njej ravna. Zaveda se, da je duhovnik, misijonar svoje družine, ki bo dal enkrat odgovor zanjo Bogu. Njegova hiša pa kaže res lice hiše božje. Lepe, svete podobe krase njene stene, sv. križ zavzema med njimi prvo mesto, rožni venec ob križu priča, da je to hiša molitve, posodica z blagoslovljeno vodo je pri vratih, da z njo blagoslavlja sebe in svojo družinico ob raznih važnih trenutkih. Bogoslužje vodi in izvršuje v tej »cerkveni občini« gospodar sam. Predvsem skrbi, da se molitev nikdar ne opušča ali zanemarja zlasti zjutraj, opoldne, zvečer, pred jedjo in po jedi. Kdor se odteguje molitvi, ta nima prostora v njegovi hiši.

Vestno skrbi za točno posvečevanje Gospodovih dni. Sam je v tem oziru vedno prvi, da je vsako nedeljo in praznik pri pridigi in sv. maši. In ker je sam v tem oziru točen, tudi družino z mirno vestjo nadzoruje, da dá Bogu, kar je božjega. Ni kakor tisti mlačni, površni očetje, ki sicer svoje otroke še pošiljajo v cerkev, a sami ob nedeljah cerkve ne vidijo. Takemu očetu otrok lahko očita: zakaj pa vi, oče, ne molite, zakaj pa vi ne greste v cerkev? Takemu se lahko reče: Zdravnik ozdravi najprvo samega sebe ali pometi najprvo pred svojim pragom.

Kje pa oče zajema moč in stanovitnost svoji odkritosrčni pobožnosti? V vrednem, večkratnem prejemanju sv. zakramentov, sv. spovedi in sv. obhajila. Tu je hrana za njegovo duhovno življenje. Pri Jezusu, ki ima vso sladkost, pa tudi moč v sebi, išče in gotovo najde verni gospodar svojo duhovno hrano. S tem krepki svojo dušo v zvestobi do Boga, domačim pa daje najlepši zgled in opomin, da naj tudi oni tako store, da ne opešajo na potu zveličanja. On se pa ne zadovolji samo s tem, kar se le strogo zahteva od njega kot kristjana, ampak stori z veseljem, kar je od Cerkve le nasvetovano in priporočano. Saj ve, da je pobožnost za vse koristna, da ima obljubo sedanje in večne sreče. V župniji je vpeljano za može za sedanje čase toli potrebno »apostolstvo mož«, ki ima namen iz mož napraviti odločne kristjane, ki naj bi vselej brez strahu javno, ako je treba, nastopali za katoliška načela, hranili duhovščino, škofe, sv. očeta, prejemale vsak prvi petek ali prvo nedeljo v mesecu sv. obhajilo ter tako častili presv. Srce Jezusovo in pri njem in v njem zajemali ognja in navdušenosti za svoje delovanje. In prvi, ki se je zglasil za to koristno možko organizacijo, je naš značajni, verni mož.

Tudi družini svoji pomaga pobožni gospodar do izvanrednih pomočkov pobožnega življenja. Vpisati jih da v razne bratovščine, posebno v priljubljeno karmelsko bratovščino so vsi zapisani. Da bi imeli vsi njegovi vedno pred seboj vzvišeni vzor družinskega življenja, je izročil vso družino v varstvo svete Družine Nazareške. Kako ginja in vzpodbudno je videti po večerji zbrane pred lepo podobo sv. Družine vse domače, ko se z gospodarjem izročajo in priporočajo v njeno varstvo. Blagoslov Jezusov, ki je osrečil Jožefa in Marijo, gotovo ne bo izostal tudi nad to družinico.

Še dalje gre verni mož v skrbi za dušni blagor svojih. Da bi vladala v družinici sloga, ljubezen, vzajemnost, jih posveti v varstvo presv. Srca Jezusovega. Jezus, Kralj miru, naj vlada njih srca, naj vodi slehernega po pravi poti do trajnega miru. Saj je obljubil, da bo varoval in blagoslavljal tiste družine, kjer se časti in zaljša njegov kip in kjer se bo častilo njegovo Srce.

Mislimo si, da je naš mož delavec ali uradnik. Med tednom mora skrbeti za telesni kruh svoje družine. Ni mu mogoče čez teden razviti svojega delovanja v skrbi za duhovno vzgojo svojih domačih. Najboljša prilika, najprimernejši čas za to je nedelja ali praznik. Zato ravno ta dan vestno izrabi v krogu svoje družinice. Nedelja in družina, to sta središče, ognjišče, kjer vlada najčistejše in najžlahtnejše veselje. To ve tudi vzoren družinski oče. Ko je zadostil z družino cerkveni zapovedi, porabi ostali čas za pošteno in koristno razvedrilo. Skupno gredo vsi v cerkev, skupno so tudi pri razvedrilu. Zelo lepo in spodbudno je videti ob nedeljah, ko so v cerkvi sv. opravila končana, pa gre o lepem vremenu vsa delavska ali uradnikova družina, na čelu ji oče, na sprehod. Ako se pa vidi kopo otrok pa mater brez gospodarja, se zdi, kakor bi tej skupini manjkalo glave, in človek se nehote vpraša: kje pa je oče? Cel teden ga družina, zlasti pa otroci ne vidijo. Čez dan je v tovarni ali v uradu, v nedeljo, mesto da bi se z družino poveselil, pa se zadržuje s tovariši po gostilnah in zabavah, tako da takega očeta otroci komaj poznajo, ker jim ne privošči, da bi v njegovi navzočnosti preživeli kako veselo urico. Nasproti pa oče, ki se zaveda svojih dolžnosti, komaj čaka, da pride med svoje; saj tu je njegov zaklad, tu ima mesto tudi njegovo srce. Z njo deli trud in skrbi, pa naj bo deležen tudi njenega veselja. Kakor ima vrtnar veselje nad cveticami, katere je sam vzgojil, tako naj ima tudi oče največje veselje nad svojimi otroci. Adolf Kolping trdi: »Kar skupaj je in pije in pod eno streho spi, naj ima tudi skupno veselje ter razvedrilo. Zato naj pa oče daruje

tudi druge večere svoji družini. Res je, mož je poklican za javno življenje, za društveno, politično delovanje, a ne sme pri tem zanemarjati svoje družine. Prvo in najvažnejše društvo zanj je: njegova, domača družina. V tem društvu naj predvsem vrši svoje dolžnosti, in tako se bo usposobil tudi za širšo javnost.« Predsednik zveznih ameriških držav, Rosevelt, je rekel: »Noben mož ne zasluži spoštovanja ljudi, ako ni dober družinski oče in ako ne izpolnjuje zvesto dolžnosti do žene in otrok.«

Ljubezen je iznajdljiva. Tako je iznajdljiv tudi svojo družino ljubeči oče v sredstvih dobre vzgoje. Da vezi medsebojne ljubezni v družini še bolj utrdi, privošči domačim od časa do časa kako nedolžno veselje. Mnogi otroci doma res ne užijejo nobene vesele urice, zlasti če sta oče in mati le prestroga in imata za otroke le zmerjanje, kletev, pa šibo. Otroci takih staršev se čutijo, kakor bi bili v ječi. Pa si zato poiščejo drugod zabave, ki pa večkrat ni prava in zdrava. Otroci ne smejo vedno videti le resen obraz svojih staršev, ampak včasih tudi vesel, prijazen. In prilike za to se ne manjka. Kosček nedolžnega veselja naj se jim privošči zlasti ob takoimenovanih domačih praznikih. To so dnevi, ki so združeni z važnimi, veselimi dogodki za družino, n. pr.: god očeta, matere, prvo sv. obhajilo, sveta birma, poroka, vrnitev katerega domačih iz tujine itd. Spodobí se, da družina take dni praznuje bolj slovesno: z obilnejšo molitvijo, prejemom sv. zakramentov, s petjem, kako igrice, in pa miza naj se po močeh bogatejše preskrbi. Vse te prireditve duša naj bo oče, da vsi vidijo, da se sam zanima za to. O, koliko to zanimanje pripomore k miru, ljubezni in vzajemnosti v družini!

Ako se oče, mož živo zaveda svojih dolžnosti in se zlasti ob nedeljah rad suče v krogu svojih domačih, koristi to posebno njemu samemu. S tem ostane ženi zvest zakonski mož, otrokom ljubljeni oče in vsem skrben gospodar. Zlasti se pa zavaruje zoper nevarnosti, ki so mu nastavljene v svetu, in v katere žalibog premnogo družinskih očetov zaide. Ako ima mož doma zadosti zabave in potrežbe, ga ne vleče skušnjava v gostilno. Ta skušnjava je za može ena najhujših, je najbolj nevarna limanica za nje. In ako se na njo ujame, ni le on nesrečen, ampak nesrečna je ž njim vsa družina. Pijančevanje, alkohol je strup družinskega miru. Mož-alkoholik je največja šiba za družino. On bi moral pospeševati srečo, mir, zadovoljnost v družini, pa, ako se vda tej pregrehi, je najhujša coklja hišnega miru in blagoslova. On je tat družinske sreče. Poklican je skrbeti za vsakdanji kruh v družini, pa jim ga trga, jim ga krade z nezmernim popivanjem. Težko zasluženi

denar sam požene po grlu, žena in otroci morajo pa stradati in trepetati, ko se mož, oče, pijanec, obložen s pijačo, pozno v noč vrača domov ter v pijanem stanju ne ve, kaj da počenja, ko mora žena z otroci bežati pred njim, ki bi moral biti angel varih družini. O, to ni več mož, ne zasluži imena oče! On je zgrešil svoj poklic. Gorje družinam, ki imajo očeta pijanca! Žalibog, da nam vsakdanja skušnija ponuja preveč žalostnih dokazov te vrste!

Mož, ki ljubi svojo ženo in svoje otroke, se obvaruje slabih tovarišev, ki imajo veri in Cerкви nasprotno nazore. Mož, ki je rad pri svoji družini, je ž njo istega duha, istih nazorov. Tisti pa, ki le prerad zahaja med slabe, Cerкви sovražne ljudi, se kmalu naleze njih misli, njih nazorov, njih duha. In te nazore poskuša polagoma vtihotapiti v pošteno, verno družino. Družina se jim protivi — tako se začnejo križati v nazorih in v življenju, in sloga, mir v družini sta uničena, pokopana. Mož postane oduren, surov, preklinjevalec, bogotajec. Kdo je napravil razdor v hiši in žalost in nesrečo? On, ki bi moral biti apostol miru, podlaga in steber družinske sreče. To pa zato, ker ljubi slabo tovarišijo bolj nego tovarišijo svoje verne žene in ljubih, nedolžnih otročičev. Da, res je, po slabi tovarišiji glava boli!

Pa še globlje se pogrezne mož, ki se ne zaveda svojega stanu, ki ne ljubi svoje družine in se je ogiblje. Spozabi se tako daleč, da mu ni več sveta tista prisega, katero je premišljeno in prostovoljno dal na dan poroke v cerkvi pred Najsvetejšim — svoji tedaj nad vse ljubljeni izvoljeni nevesti, svoji sedanji ženi. Nezvest Bogu s prelomljenjem zakonske prisega, nezvest ženi zabrede v brezdno pregreh, katerih se težko kdaj reši, kakor uči vsakdanja skušnija Oh, da bi v tem oziru ne imeli skrajno žalostnih dokazov zlasti iz polpreteklega časa! Zakonska nezvestoba je gotov grob družinske sreče. Družinska vez in ljubezen med možem in ženo je raztrgana in se ne da nikdar več tako utrditi, kot je bila. In žalostne posledice! Mož hodi po svojih grešnih potih, žena vsa obupana po svojih, otroci pa, oh, ubogi otroci takih nesrečnih staršev, koliko pohujšanja doživé, in sad takega življenja je skrajno žalosten. Navadno hodijo pota svojih staršev. Kakršno drevo, tak sad!

Te dni se jê zglasila pri meni v župnj pisarni neka mlada žena. Bila je vsa zbegana in solzna. Vprašam jo: Kaj vam pa je? In ona je začela praviti o žalostnih družinskih razmerah, ki vladajo pri njih. »Odkar je mož prišel z vojske,« je pravila, »ni več miru in blagoslova v hiši. Po cele noči ga ni domov. Ne mara ne zame ne za otroke, pač pa mara za druge in zapravlja denar ž njimi. Pri nas

pa stradamo tako, da ne vem, kaj bomo danes večerjali. Vsa sem zbegana in obupana. Ako se razmere ne zboljšajo, bom otroke pometala na cesto, sama se bom pa obesila.«
 Dragi moji! To ni edini kričeči slučaj sedanjih dni. Nesrečna vojska nam jih je rodila več, kakor si mislimo. In tako žalostne družinske razmere vladajo tam, kjer mož ni na svojem mestu, kjer mož ni prijatelj z Bogom, kjer je mož pozabil na zakonsko prisego, kjer mož nima ljubezni do otrok in sploh smisla za družino!

Krščanski možje! Ako je tudi v vaših družinah kruta vojska zanetila razdor, nesporazumljenje, poravnajte zopet kōt modri možje v svojih družinah vse slabosti in senčnate strani, da bo zopet mir in ljubezen med vami. Ako ste si v tujini med ljudmi raznih ver, raznih nazorov nabrali napak, katerih prej niste poznali, zlasti glede zakonskega življenja, otresite ta strupeni prah s sebe, znebite se napačnih razvad in običajev, da jih ne boste zanesli med naše še dobre, nepokvarjene slovenske družine. S sv. Pavlom vam kličem: »Možje, ljubite svoje žene, kakor je Kristus ljubil svojo Cerkev!« Kako lepa primera je: Kristus in Cerkev, pa mož in žena! Cerkev ima namen kolikor mogoče vernikov pridobiti za Kristusa in za nebesa. Mož in žena imata tudi namen pomnožiti človeški rod, pomnožiti število kristjanov in jih vzgojiti za nebesa. Kako zelo se pregreše tisti zakonski, ki temu namenu nasproti ravnaajo! Varujte se tega modernega greha, pa Bogu prepustite skrb za otroke, ako vas bo z njimi obdaroval. Ni bilo še slišati, da bi bogaboječa družina obubožala vsled tega, ako je več otrok. Pač pa brezverni zakonski, tudi ako imajo samo enega ali dva otroka, težko izhajajo, ako ne poznajo Boga in njegovih zapovedi. Uboštvo je tam, kjer ni vere, kjer ni Boga, kjer ni zakonske zvestobe. Kristus ljubi Cerkev, in sicer samo eno zveličavno Cerkev. Po njegovem zgledu, krščanski mož, tudi ti ljubi samo eno ženo, kateri si na dan poroke prisegel zvestobo. To prisego drži možato in neomadeževano do groba!

Dragi krščanski možje! Opisal sem vam moč, veljavo in blagodejni vpliv moža v človeštvu. Še natančneje sem vam pa naslikal življenje in delovanje skrbnega, vernega moža, očeta v družini. Vmes sem pa tudi pripomnil, kaka šiba in nesreča da je oče v svoji družini, ako ne ume svojega vzvišenega poklica. Prepričan sem, da boste posnemali svojega dobrega tovariša, katerega sem vam opisal. Zato vam vsakemu kličem s sv. Pavlom: *Esto vir!* Bodi mož! Bodi popoln mož! Le daruj in rabi svoje zmož-

nosti človeštvu v korist; a predvsem se pa popolnoma posveti svoji družini. To je najvažnejše polje tvojega poklica. Skrbi, da boš ženi vedno zvest soprog, otrokom skrben in ljubeč oče, ostalim v hiši pravičen gospodar, vsem skupaj pa modra glava — vodja in zanesljiv kažipot do časne in večne sreče. Amen.

P. Avguštin Čampa.

Porcijunkulska nedelja.

Pridiga za porcijunkulsko pobožnost.

Tukaj ni drugega, kakor hiša
božja in vrata nebeška.

I. Moz. 28, 17.

Današnja nedeljo obhaja katoliški svet slavnoznanu, na duhovnih milostih prebogato pobožnost, pobožnost porcijunkulskega odpustka. Današnji dan je za katoliške vernike dan izrednih milosti, ker si današnji dan lahko verniki pridobijo nešteto duhovnih dobrot, a današnji dan je pa tudi dan tolažbe za duše v vicah. Današnje slavje je, kakor že ime pove, nekaj izrednega, kajti središče, predmet današnjega slavja ni ta ali ona skrivnost našega odrešenja, ta ali oni svetnik v nebesih, ampak odpustek. Porcijunkula namreč ni svetnica, kakor nekateri menijo, ampak neznatna cerkvena, katera je že v časih sv. Frančiška Asiškega stala v spoletski dolini blizu mesta Assisi in je bila posvečena prebl. Devici Mariji, kraljici angelov. Imenovana cerkvena je postala svetovnoznanu po znamenitem odpustku, katerega je izprosil sv. Frančiški Asiški v tej cerkvi za vernike od božjega Zveličarja. Ker je med katoliškimi kristjani še mnogo takih, ki še ne cenijo, čislajo dovolj porcijunkulskega odpustka, sem se namenil danes, vam, ljubljeni v Gospodu, pokazati: I. kako častitljiv je porcijunkulski odpustek po svojem postanku, II. kako znamenit je sam po sebi.

Sv. Frančišek Asiški, ki si nam zadobil po posredovanju prebl. Device Marije od samega božjega Zveličarja porcijunkulski odpustek, izprosi nam pri prestolu božjega usmiljenja, da bomo znali prav ceniti porcijunkulski odpustek in da se ga bomo tudi radi udeleževali.

I. Porcijunkulski odpustek je za nas nadvse častitljiv, ker ga nam je zadobil sv. Frančišek Serafinski od samega Zveličarja. Ko je sv. Frančišek Asiški l. 1216. molil

neko noč v votlini, ki je bila oddaljena kakih 50 korakov od cerkvice, imenovane »Porcijunkula«, in kakor Seraf goreče prosil Boga za spreobrnjenje grešnikov, je nenadoma zaslišal glas angela, ki mu je rekel: »Frančišek, v cerkvico, cerkvico!« Frančišek je vstal in hitel v Porcijunkulo. V cerkvici je videl prikazen. Na oltarju, nad tabernakljem, je stal Kristus v nebeški slavi; njegov božji obraz je bil nepopisno lep: iz oči mu je sijala neizrečena dobrotu in ljubeznivost, in okrog ust mu je igrala sama krotkost. Ob njegovi desnici je videl Frančišek prečisto Devico Marijo in okoli prebl. Device Marije množico nebeških duhov. Cerkvico je razsvetljevala blagodejna nebeška luč. Serafski svetnik je bil od veselja iz sebe; pokleknil je in je molil. »Frančišek,« mu deje Sin božji, »poznam gorečnost, s katero si ti in tvoji bratje prizadevate za zveličanje duš. V plačilo si izprosi zanje in meni v čast kako milost, in dal ti jo bom; zakaj tebe sem dal svetu, da si luč narodom in podpora moji cerkvi.« Velika ljubeznivost Sinu božjega je osrčila sv. Frančiška, in jel je govoriti: »O trikrat sveti Bog; ker sem jaz, ki sem prah in pepel in najbolj ubogi grešnik, našel milost v tvojih očeh, prosim, daj svojim vernikom to posebno milost, da vsi, ki se svojih grehov izpovejo in resnično skesajo in potem to cerkev obiščejo, v njej zadobe popolni odpustek in odpuščanje vseh grehov.« Potem se je obrnil sv. Frančišek proti Mariji in dalje govoril: »Prosim prebleženo Devico, tvojo mater, našo besednico, da moja zadevo tebi priporoči.« Marija je prosila za Frančiška; Jezus se ljubeznivo vanjo ozre, potem pa pogleda Frančiška in pravi: »Frančišek, mnogo je, kar zahtevaš, a prejel boš večje milosti. Dovolim odpustek, katerega si prosil, vendar samo pod tem pogojem, da ga moj namestnik, kateremu sem dal oblast vezati ter razvezovati, potrdi in odobri.« Ko je božji Zveličar izgovoril te besede, je prikazen izginila. Takoj drugi dan se je napolil sv. Frančišek z bratom Masejem v nekako pet ur od Assisa oddaljeno mesto Perugia, ki leži prav ob vhodu v ubrijsko dolino ob reki Tiberi. V mestu Perugia je takrat bival papež Honorij III. »Sv. oče,« je nagovoril sv. Frančišek papeža v svoji preproščini, »pred nekaj leti sem v tvoji državi popravil kapelico, ki je pod varstvom Matere božje, in sedaj prosim tvojo svetost, da obogatiš to cerkvico z dragocenim odpustkom, ne da bi zato morali verniki dati kak dar.« — »Dobro,« odgovori Honorij, »povej mi pa, za koliko let želiš to milost?« — »Sv. oče, če je vseč tvoji svetosti, ne določuj mi let, ampak daj mi duš.« — »Ti hočeš duše? Pa kako?« — »Če dovoli tvoja svetost, želim, da so vsem, ki so dobili odvezo pri

spovedi in pridejo s skesanim srcem v cerkev Marije, kraljice angelov, popolnoma odpuščeni njihovi grehi za to in za prihodnje življenje.« — »Frančišek,« je rekel sv. oče, »kar ti zahtevaš od mene, je veliko in doslej ni bilo v navadi na rimskem dvoru.« — »Sv. oče,« odgovori Frančišek, »ne prosim te v svojem imenu, ampak v imenu Jezusa Kristusa, ki me je poslal.« — Tedaj je papež trikrat ponovil besede: »V imenu Gospodovem nam je všeč, dovoliti ti ta odpustek. Hočemo, da bo ta odpustek vedno veljaven, in sicer en dan, od večernic prvega dne do večernic drugega dne.« — Frančišek je zahvalil papeža in ponižno odšel od njega. Papež ga je poklical nazaj in mu smeje se dejal: »O preproščina! Kam pa greš in kakšen dokaz imaš za odpustek?« — »Sv. oče,« je dejal Frančišek, »tvoja beseda mi zadostuje; pismenega potrdila ne potrebujem in Bogu prepuščam skrb, da dokaže, da je to delo res njegovo.« — Papež je blagoslovil Frančiška in vesel je šel le-ta iz mesta Perugia proti domu.

A sv. Frančišek še ni vedel, katerega dne naj bi se verniki udeleževali popolnega odpustka, katerega mu je dovolil papež Honorij, zato je začel prav goreče moliti k Bogu za razsvetljenje. Neko noč je sv. Frančišek pobožno molil v svoji samostanski celici. Ob tej priliki ga je začel hudobni duh nadlegovati s hudimi, nečistimi skušnjavami. Ko je sv. Frančišek začutil, da so se mu v srcu vzbudile nečiste skušnjave, je takoj zapustil svojo mirno sobico in se je podal venkaj v mrzlo zimsko noč. Ko je prišel do nekega trnja, je odložil svojo obleko, se vrgel v trnje in se je tako dolgo valjal v njem, dokler ni popolnoma zatrl v sebi nečistih skušnjav. Ko se je nato vrnil naš svetnik v svojo redovno celico, prikazal se mu je božji Zveličar in mu je rekel, da je njegova volja, da verniki zadobivajo popoln odpustek v cerkvi, posvečeni Kraljici angelski, od večernic prvega avgusta do solnčnega zatona drugega avgusta. Nadalje je velel Zveličar v tej prikazni sv. Frančišku, da naj utrga ob priliki z onega trnja, v katerem je na tako junaški način mrtvičil svoje telo, tri belo in tri rdeče cvetoče šipke ter jih naj ponese papežu kot dokaz, da pride k njemu v imenu Kristusovem. Ko je šel nato sv. Frančišek k onemu trnju, ga je res našel kar obsutega z najlepšim cvetjem, in je utrgal z njega tri belo in tri rdeče cvetoče šipke. Nato se je podal sv. Frančišek v spremstvu treh svojih sobratov k sv. očetu, mu izročil šipke, mu razodel prikazen Kristusovo in ga prosil, da naj določi oni popolni odpustek, katerega mu je dovolil v mestu Perugia, za 1. in 2. avgust. Glejte čudo, ljubljeni verniki! Osebnost Frančiškova ter preprostost njegovih besedi

sta naredili na papeža in prisotne kardinale tak vtis, da je sv. oče rad ugodil prošnji Frančiškovi. Obenem je dal tudi Honorij sedmim škofom nalogo, da naj posvetijo 2. avgusta 1216 cerkvico »Porcijunkula« in da naj na slovesen način objavijo odpustek, katerega si je izprosil Frančišek.

Danes se razprostira nad nekdanjo cerkvico »Porcijunkula« velikanska kupola prostrane cerkve in od 2. avgusta leta 1216. prihajajo leto za letom v porcijunkulsko cerkev tisoči in tisoči pobožnih vernikov, tako da je velikanska cerkev mnogo premajhna in da ni nikdar dovolj spovednikov, da bi mogli vsi verniki sprejeti zakrament sv. pokore. Več ko dvesto let so le oni verniki zadobili porcijunkulski odpustek, ki so obiskali porcijunkulsko cerkvico. Sčasoma so rimski papeži dovolili to izredno predpravico porcijunkulske cerkvice v Assisu vsem cerkvam treh redov sv. Frančiška Asiškega. To predpravico uživajo še dandanes vse cerkve treh redov sv. Frančiška. Kjerkoli torej bivajo duhovni sinovi ali hčere sv. Frančiška, povsod se v njihovih cerkvah in kapelah od večernic 1. avgusta pa do večera drugega avgusta dobi popoln odpustek, in sicer takoimenovani toties quoties popolni odpustek, t. j. dobi se popolni odpustek tolikokrat, kolikorkrat se obiše cerkev.

V spomin sedemstoletnega jubileja frančiškanskega reda so pa sv. oče Pij X. l. 1910. izdatno olajšali zadobitev porcijunkulskega odpustka. Vsled papeževe oblasti, ki je bila dana najprej za eno leto, so namreč določili škofje vse župnijske cerkve in vse cerkve ter kapele verskih družb, kjer je shranjeno presv. Rešnjega Telo, da morejo v njih verniki po vrednem prejemu zakramentov sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa in po opravljeni molitvi na namen sv. očeta od prvih večernic, t. j. od dveh popoludne prvega, pa do solnčnega zahoda 2. avgusta dobiti toties quoties imenovani popolni odpustek.

Da bi imeli tudi v bodoče vsi verniki, kakor so imeli leta 1910. ob priliki 700letnega jubileja frančiškanskega reda, priložnost, se udeleževati porcijunkulskega odpustka, je kongregacija sv. oficija s posebnim pismom z dne 26. majnika leta 1911. dovolila za nedoločen čas, da zadobijo verniki po vrednem sprejemu zakramentov svete pokore in presv. Rešnjega Telesa vsekdar popoln odpustek, kolikorkratkoli obišejo od poldneva 1. avgusta do polnoči 2. avgusta kako župnijsko cerkev, ali kako cerkev, ali kapelo verskih družb, kjer je shranjeno presv. Rešnjega Telo, in na enem izmed imenovanih krajev nekaj časa molijo po namenu sv. očeta. Mesto 1. in 2. avgusta se pa sme iz-

brati sobota in nedelja po 2. avgustu. In tako dobivamo sedaj porcijunkulski odpustek današnjo nedeljo, oziroma že včeraj od opoldne. Današnja nedelja se imenuje zato tudi porcijunkulska nedelja. Ljubljani v Gospodu! To je zgodovinski oris svetovnoznanege porcijunkulskega odpustka.

II. A porcijunkulski odpustek ni samo častitljiv po svojem postanku, ampak je tudi znamenit sam po sebi. Ako pravim, da je porcijunkulski odpustek znamenit sam po sebi, nikakor nočem trditi, da se porcijunkulski odpustek bistveno loči od drugih popolnih odpustkov. Po porcijunkulskem odpustku se nam, kakor po vsakem drugem odpustku, odpustijo vse časne kazni za greh. Po porcijunkulskem odpustku se nam ne odpustijo grehi, ampak vse časne kazni, za katere moramo zadostiti ali tukaj na zemlji, ali pa po smrti v vicah. Pa tudi sv. Frančišek je izprosil popoln odpustek od božjega Zveličarja samo za tiste, ki se vredno spovedo svojih grehov. Porcijunkulski odpustek torej ni znamenit vsled tega, ker se bistveno razločuje od drugih popolnih odpustkov, ampak zaradi tega, ker ga je sv. Frančišek zadobil neposredno od božjega Zveličarja samega. Dalje je porcijunkulski odpustek znamenit tudi vsled tega, ker ga lahko zadobiš, kolikorkrat od večernic 1. avgusta do polnoči naslednjega dneva obišeš kako cerkev treh redov sv. Frančiška, ali kako župnijsko cerkev, ali kapelo verskih družb, kjer je shranjeno presv. Rešnje Telo. Vsled tega imajo pobožni verniki hvalevredno navado, da kar v celih trumah imenovana dneva obiskujejo tozadevne cerkve, da si pridobijo kolikor mogoče mnogo popolnih odpustkov. Konečno je porcijunkulski odpustek znamenit zaradi izredno lahkih pogojev, pod katerimi se ga lahko udeležimo. Če se hočemo udeležiti porcijunkulskega odpustka, je najprej potrebno, da dobro opravimo sv. spoved. Samo ob sebi je razumljivo, da morejo zadobiti popoln odpustek samo tisti verniki, ki so v stanu posvečujoče milosti božje. Odpustkov se namreč morejo udeleževati le tisti, ki so otroci in prijatelji božji, to je pravičniki, ki so živi udje Kristusove Cerkve. Grešniki pa, ki so mrtvi udje Kristusove Cerkve in sovražniki božji, se jih ne morejo udeleževati. Vzrok, zakaj se grešniki ne morejo udeleževati odpustkov, je tudi ta, ker se časne kazni ne morejo prej odpustiti ko grehi, za katere so časne kazni določene. Kdor ima torej na sebi kak smrtni greh, ne more prejeti nobenega odpustka, tudi nepopolnega ne, ker se mu tudi mali grehi pred smrtnim grehom ne morejo odpustiti. Kdor ima le majhne grehe na svoji vesti, more dobiti odpustek, toda le za časne kazni tistih

grehov, ki so mu že odpuščeni. Iz povedanega razvidite, dragi v Gospodu, da popoln odpustek zadobi le oni vernik, ki nima na sebi nobenega smrtnega, pa tudi ne nobenega malega greha. Ako pravim, da moramo svojo vest očistiti ne samo velikih, ampak tudi malih grehov, ako hočemo zadobiti popoln odpustek, nikakor ne trdim, da moramo v svojih prsih tudi zamoriti vsako grešno nagnjenje. Zakaj grešno nagnjenje, ki je posledica izvirnega greha, bode vedno, do našega zadnjega zdihljaja, zdaj z večjo, zdaj z manjšo silo vznemirjalo naše srce. Kaj pa oni, me utegneta vprašati, kateremu vest od zadnje spovedi ne očita nobenega greha, niti smrtnega, niti odpustljivega, mora li tudi opraviti sv. spoved, da zadobi porcijunkulski odpustek? Da, mora jo opraviti. Sv. Cerkev namreč izrecno zahteva sv. spoved od onega, ki se želi udeležiti porcijunkulskega odpustka. Obtožiti se pač mora grehov iz prejšnjega življenja. Sv. spoved lahko opravite, dragi v Gospodu, v katerikoli cerkvi in pri kateremkoli spovedniku. Da si zadobite porcijunkulske odpustke, ni potreba, da bi šli k sv. spovedi šele 1. ali 2. avgusta (oziroma prvo soboto ali prvo nedeljo v avgustu), temveč sv. spoved že lahko opravite tekom osmih dni pred porcijunkulo. Nadaljnji pogoj, katerega morate izpolniti, ako se hočete udeležiti porcijunkulskih odpustkov, je, da vredno prejmete sveto obhajilo. Sv. obhajilo lahko prejmete že 1. avgusta (oziroma prvo soboto v avgustu), in sicer v katerikoli cerkvi. Ako opravite sv. spoved 1. avgusta, ali ako ste jo že prej opravili, in sv. obhajilo prejmete šele 2. avgusta, se lahko že 1. avgusta popoldne udeležite popolnih odpustkov. Tretji pogoj, katerega morate izpolniti, ako hočete zadobiti porcijunkulski odpustek, je, da obiščete kako cerkev treh redov sv. Frančiška, ali kako župnijsko cerkev, ali celo kako cerkev ali kapelo verskih družb, kjer je shranjeno presv. Rešnje Telo. Pri vsakem takem obisku morate zmoliti kako molitev za potrebe sv. Cerkve. Dobro je, ako zmolite pri vsakem obisku kako drugo molitev. Pri prvem obisku n. pr. lahko zmolite petkrat Oče naš..., Češčena Marija... in Čast bodi Očetu..., pri drugem katerekoli litanije, pri tretjem kako skrivnost sv. rožnega venca. Povejte mi, dragi v Gospodu, ali je mogla sv. Cerkev postaviti še lažje pogoje za pridobivanje porcijunkulskih odpustkov. Ker si torej lahko brez velikega truda pridobimo ob porcijunkuli obilnih duhovnih milosti, zato pa glejmo, da bodemo ta milosti polni čas dobro porabili! V teh milosti polnih urah pa nikar ne pozabimo trpečih duš v vicah, ne pozabimo svojih trpečih bratov in sester v čistilnem ognju vic! Kaj nas uči sv. vera o vicah? Strašno je trp-

ljenje duš v vicah. Kako se množi v sedanji vojski njihovo število! Iz plamena vic nam kličejo: »Usmilite se me, usmilite se me vsaj vi, prijatelji moji, ker roka Gospodova me je zadela!« (Job 19, 21.) Kamen namesto srca bi morali imeti v svojih prsah, ako ne bi pomagali vernim dušam v vicah v teh milosti polnih dnevih, ko jim tako lahko pomagamo. Pomagajmo jim, in tudi mi bomo nekoč dosegli usmiljenje!

Dragi v Gospodu! 1. in 2. avgusta (prva sobota in prva nedelja avgusta) sta za vsakega izmed nas milosti polna dneva. Ako se ozremo na časne kazni, katere smo zaslužili s svojimi grehi, vidimo morebiti, da jih je velikanski kup. Ako se pa ozremo na spokorna dela, katera bi bilo treba opravljati, da bi se nam odpustile časne kazni, spoznamo, da jih skoraj nič ni, ali pa le majhen, majhen kupček. Ali bomo velikanski kup časnih kazni vzeli s seboj v večnost, ko ga vendar že tukaj na zemlji lahko zmanjšamo s spokornimi deli, zlasti pa s tem, da si pridobivamo odpustkov? Ali bomo rajše tamkaj v vicah trpeli grozovite muke v čistilnem ognju, ko bi pa tukaj storili samo nekaj malega, da si pridobivamo odpustkov? Dobro porabimo torej, dragi verniki, vse ure teh milosti polnih dnevov! Zakaj o njih veljajo besede sv. Pavla, ki piše: »Glejte, zdaj je prijeten čas; glejte, zdaj je dan zveličanja!« (II. Kor. 6, 2.)

P. Dionizij Dušej.

Deveta nedelja po binkoštih.

Praznik sv. Lavrencija.

O plačilu v nebesih.

Bilo je léta 258. po Kr. rojstvu. Častitega starčka so peljali v Rimu na morišče; ta starček je bil papež Sikst II. Za njim je šel v sprevodu lep, a zelo žalosten mladenič, ki je glasno klical: »Oh, oče, kam greš brez svojega sina? Kam greš, veliki duhoven, brez svojega služabnika? Nikdar nisi opravil nekrvave daritve, da bi ti ne bil stal ob strani. Ali sem te razžalil?« Ta mladenič ni bil nihče drugi kakor sv. Lavrencij, ki bi bil rad s svojim papežem dal kri in življenje za vero Kristusovo. Zato mu je papež Sikst prijazno odgovoril: »Moj sin, jaz te ne zapustim, ti ostaneš pri meni! A čaka te še hujši boj. Zato potolaži svoje srce! Čez tri dni prideš za menoj.« Kar je Sikst napovedal, se je res tudi zgodilo. Čez tri dni so prijeli rabelji sv. Lavrencija. Razpeli so ga na tezalnico, razmesarili so ga z biči in

nato so ga začeli žgati z gorečimi bakljami. Vsega opečenega so sneli s tezalnice in položili na razbeljen raženj. Med groznimi mukami, ležeč na razbeljenem ražnju, *je končal sv. Lavrencij svoje mlado življenje. Ne bodem vam dalje opisoval muk, trpljenja sv. Lavrencija. Nam zado-
stuje, ako vemo, da so ga živega pekli, in da je on vse trpljenje potrpežljivo, da, veselo prenašal. Dragi v Gos-
podu! Sv. Lavrencij bi si bil lahko pomagal, lahko bi se bil ognil strašni smrti. Zakaj si ni pomagal? Zakaj je hotel trpeti? Zakaj je tako hrepenel po trpljenju, po muče-
niški smrti? Pa ne samo to vprašanje se nam vsiljuje, ko opazujemo sv. Lavrencija sredi njegovega strašnega trp-
ljenja. Nehote se moramo tudi vprašati, kdo je dajal sv. Lavrenciju moč, da je svoje muke ne samo radovoljno, ampak tudi veselo prenašal? Spomnimo se tukaj besed sv. papeža Gregorija, ki pravi: »Veselimo se vélikega plačila, toda ne strašimo se boja, truda!« Kaj je dajalo sv. Lavrenciju in drugim krščanskim mučencem moč, kdo jim je dajal srčnost, da so strašne muke junaško prenašali? Ne motim se, ako pravim, da je sv. Lavrenciju in drugim krščanskim mučencem ljubezen do Boga lajšala trpljenje, da je krščanskim mučencem upanje na obilno plačilo v nebesih dajalo srčnost in moč, da so svoje muke ne le voljno, ampak veselo prenašali. Sv. Lavrencij je že dosegel svojo večno srečo v prelepih in presrečnih nebesih. Že uživa večno plačilo v nebeškem Jeruzalemu. Mi si pa moramo večno plačilo v nebesih šele zaslužiti, ako ga hočemo kdaj uživati. Da si ga bodemo res izkušali zaslužiti z zvestim izpolnjevanjem svojih stanovskih dolžnosti in voljnim prenašanjem svojih vsakdanjih križev in težav, vam hočem danes govoriti o nebeškem veselju. Predragi! Ako nas ne more ljubezen do Boga pripraviti do tega, da bi vedno izpolnjevali svoje stanovske dolžnosti in voljno prenašali svoje vsakdanje križe, potem naj vsaj upanje na večno plačilo povzroči, da bomo vestni v izpolnjevanju svojih stanovskih dolžnosti in potrpežljivi v svojih križih in težavah. V nebesih nas ne bo vznemirjala niti senca kakega zemeljskega trpljenja, naše srce se bo kar topilo izrednega veselja in blaženosti. Ta blaženost bode brezmejna, brezkončna, večna.

I. V nebesih bode minilo vsako trpljenje. Kdor hoče priti v nebesa, doseči večno blaženost, mora vzeti križ zatajevanja na svoje rame ter hoditi za Kristusom po poti zatajevanja samega sebe. Kdor hoče doseči večno srečo v nebesih, mora tukaj na zemlji živeti življenje, ki ni nič

drugega kakor nepretrgana vrsta neprijetnosti, zopernosti, nadlog, bridkosti. Sv. pismo izrecno pravi, »da moramo po mnogih stiskah priti v nebeško kraljestvo« (Dej. 14, 21). Kdo izmed nas ne bi znal in mogel povedati, kolike stiske, nadloge tarejo človeški rod na zemlji? Ne bom vam naštetoval in opisoval teh nadlog. Saj jih vi sami le predobro poznate. Rečem samo to: nekatere stiske, bridkosti tarejo telo, druge stiskajo, težijo srce, dušo. Telesne nadloge! Kdo jih bode vse naštel? Opozorim vas samo na grozne in številne bolezni, na razne nesreče, ki dan za dnevom zadevajo bedni človeški rod. In srčne ter dušne bolečine? Ali jih ne poznate? Razni dvomi, negotovosti, izkušnjave, grešno nagnjenje, strah, razne skrbi, zapuščenost itd., itd. Ali jih ni nepregledna vrsta? Vse te dušne, srčne bridkosti napolnjujejo tolikokrat našo dušo in srce z žalostjo, da bi lahko zaklicali s svojim na križu visečim Zveličarjem: »Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?« (Mark. 15, 34.) Oh, kako resnične so besede sv. pisma: »Vse je ničemurnost in nadloga (trpljenje, težava, bridkost) duha« (Prid. 1, 14).

Dragi v Gospodu! A on, ki sedi na svojem nebeškem prestolu, je rekel: »Glej, vse prenovim!« (Raz. 21, 5.) Kakor je nekdaž Bog s svojo vsegamogočno besedo iz nič priklical nebo in zemljo, tako bo nekoč vsegamogočni Bog ustvaril novo nebo in novo zemljo, kjer bo vedno sijalo solnce neskaljene sreče, nemotenega veselja. Nobena telesna, pa tudi nobena duševna bridkost ne bo težila več presrečnih prebivalcev tega novega neba in te nove zemlje. Zakaj v sv. pismu izrecno beremo, da bode neskončno pravični Plačnik svojim izvoljencem obrisal vse solze iz oči, da izvoljencem božjim ne bo več gospodovala ne smrt, ne žalost, ne tuga, ne bolečina. Kristjan, razumeš to? V svetem pismu beremo to. A sv. pismo hrani besedo božjo. Torej nikakor ne moreš dvomiti nad tem, kar si ravno slišal o prihodnji sreči izvoljencev božjih. Bog bo obrisal svojim pravičnim vse solze iz oči. Solze ne bodo več močile oči Adamovim potomcem. Zakaj ne? Zato ne, ker ne bo več smrti. Da, smrt povzroča solze, krščanska žena! Strašno človeško morjenje 20. stoletja je tudi tebi že izželo iz oči kar cele potoke bridkih solz. Solze bridke žalosti so tvoj vsakdanji kruh, tako da lahko rečeš s kraljem Davidom: »V joku svojem sem se utrudila . . . s svojimi solzami močim svoje ležišče.« (Prim. ps. 6, 6.) Vse te tvoje solze, ki ti lijejo kar v celih potokih iz oči, vsi ti tvoji globoki vzdih, ki se ti izvijajo dan za dnevom iz prs, veljajo tvojemu dragemu možu, ki mirno spi v bratski poljski zemlji. V tem življenju ni več svidenja za

vaju. Pa potolaži se! Pride dan, ko bode Bog obrisal solze iz tvojih oči, pride ura, ko ne bo več smrti, ne žalosti, ne tuge, ne bolečine. Na tem svetu se mnogo žaluje. Dragi moji! Mnogi izmed vas vedno žalujete. Zdaj žalujete vsled nesreče na polju, zdaj vsled nezgode pri živini, zdaj jokate vsled nepokorščine, grešnega življenja svojih nepoboljšljivih otrok. Ne jokajte, vam pravim, ne žalujte! Po smrti v nebesih vam bode neskončno pravični Bog obrisal vse solze iz vaših oči.

Po dokončanem odrešilnem delu se je Jezus vrnil nazaj v svoje nebeško veličastvo. Trpljenje njegovo je minulo za zmerom. Toda na svojem poveličanem telesu je ohranil svojih pet ran kot prijeten spominček na prestano trpljenje, s katerim je odrešil in osrečil človeški rod. Sv. Lavrencij je šel po prestanem trpljenju v nebesa po nebeško krono. Trpljenje je za njega nehalo za večno, pričelo se je večno veselje. A sv. Lavrencij ima v duhu še vedno pred seboj težalnico, na katero so ga razpeli njegovi sovražniki, ima v duhu pred seboj biče z železnimi grebeni, s katerimi so ga strašno raztepli, baklje, s katerimi so ga žgali. Z veseljem se spominja tega strašnega orodja, ker si je z njim zaslužil svoje izredno poveličanje.

Dragi v Gospodu! Sto in sto let se bomo še veselili v nebesih, uživali večno slavo pri troedinem Bogu, a ves ta čas ne bomo občutili niti najmanjše nadloge ali neprijetnosti. Lahko bi pozabili na sedanje trpljenje. Sedanje življenje se nam bo dozdevalo kakor nekake sanje. A nebeška krona, ki bo krasila našo glavo, nam bode pričala, da smo res živeli na zemlji, trpeli na zemlji, se zatajevali. Zemeljskega trpljenja nas bo spominjala izredna slava, ki nas bo obsevala, izredno veselje, ki nas bo navdajalo. Le v tem smislu se bomo nekoč spominjali sedanjega trpljenja; kajti pravo trpljenje bo za vedno minilo. Dragi v Gospodu! Vprašam vas, koliko dni šteje vaše življenje, o katerih bi res mogli reči, da so bili veseli, da so bili brez vsakega trpljenja, vsake žalosti? Ali dobite v svojem življenju kak dan brez trpljenja? Veliko jih gotovo ni, kaj ne, da ne? Delajte, dragi moji, pridno in vestno iz ljubezni do Boga, kar vaš stan od vas zahteva! Trpite voljno in vdano, kar vam previdnost božja pošlje! Zatajajte se pridno! Zakaj v nebesih vas ne čaka samo en dan brez trpljenja, ampak tisoč in tisoč let, da, cela neskončna večnost. Da, ko bi nam ne bilo v nebesih nič drugega obljubljenega kakor samo življenje brez trpljenja, bi morali vse storiti, da pridemo v nebesa.

II. A v nebesih ne bode minilo samo vsako trpljenje, ampak naše srce bo tudi nasičeno z vsemi dobrotami, ni-

kdar več ne bode žalostno, pač pa se bo večno veselilo. Naše telo je sedaj občutno za vsako bolečino, da se hitro zbegati. Po vstajenju, v nebesih bode poveličano po vzoru Jezusovega poveličanega telesa. Svetilo se bode kakor solnce. Sv. pismo pravi: »Pravični se bodo svetili in kakor iskre po trstju bodo tekali. Narode bodo sodili in gospodovali ljudstvom, Gospod bo pa kraljeval nad njimi vekomaj; kateri upajo vanj, bodo spoznali resnico, in zvesti v ljubezni bodo poleg njega; milost in mir pripadata namreč njegovim izvoljencem.« (Modr. 3, 7—9.) Tudi naš razum in volja bodeta nasičena z vsemi dobrotami. Sedaj marsičesa ne razumemo, moramo le verovati, kar nam je razodel ljubi Bog. V nebesih se bode naš razum oprostil vseh vezi, v katere je sedaj vkovan. Tema bode izginila. Namesto vere bode stopilo živo gledanje. Vse skrivnosti nam bodo jasne. Boga, neskončno lepoto in krasoto, bomo gledali od obličja do obličja. Da bode temu tako, potrjuje sv. Pavel, ki piše: »Sedaj gledamo namreč skozi zrcalo, v uganki, potem pa bodemo gledali od obličja v obličje.« (I. Kor. 13, 12.)

Kako se razveseli mornar, ko je po prestanih strašnih nevarnostih stopil na suho zemljo! Z zadovoljnim srcem se spominja prestanih nevarnosti in veseli se srečne rešitve. Ravno tako se tudi izvoljenci božji z veseljem ozirajo iz presrečnih nebes na zemljo. Spominjajo se z veseljem raznih skušnjav, bridkosti in križev, ki so jim grenili zemeljsko življenje. Spominjajo se z veseljem raznih bojev, katere so morali izvojevati za ohranitev posvečujoče milosti božje. Nepopisna blaženost jih navdaja, da so kljub tolikim nevarnostim zemeljskega življenja srečno priveslali v pristan večnega zveličanja. Sedaj v nebesih spoznavajo naredbe previdnosti božje, spoznavajo, da trpljenje in križi za kristjana niso sramota, ampak čast. Zakaj s trpljenjem na svetu si človek zasluži poveličanje v nebesih, ki se ne da primerjati z zemeljskim trpljenjem.

Ze to, kar smo do sedaj slišali o nebesih, mora v nas vzbuditi živo hrepenenje, priti kedaj v nebesa. Vendar pa, preljubi, je treba pomisliti še nekaj. Sv. Duh pravi: »Pravični pa bodo večno živeli, in pri Gospodu je njihovo plačilo, in skrb zanje pri Najvišjem. Zato bodo prejeli častno kraljestvo in krasno krono iz Gospodove roke; saj jih brani njegova desnica in njegova sveta roka jih varuje.« (Modr. 5, 16—17.) Kdo izmed vas mi more imenovati zemeljsko veselje, zemeljsko srečo, ki bi bila stalna, stanovitna? Vsaka zemeljska sreča je kratka, minljiva, naj tudi še tako močno stoji. Prelepo je naslikal Sv. Duh v knjigi modrosti minljivost človeškega veselja, človeške sreče. On

pravi, da človeška sreča izgine »kakor senca; kakor sel, ki mimo teče; kakor ladja, ki splava po valovju, da ne najdeš sledu, ko odide, in tudi ne njenega tira v valovih; ali kakor ptica, ki leti v ozračju, da ne najdeš nobenega znamenja njene poti, marveč samo šopot njenih peroti prodira lahni veter; v silnem vzletu reže zrak, peroti giblje in beži mimo, za tem pa ne najdeš nobenega znaka njene poti; ali kakor puščica, ki se izstrelí v določen kraj, in se razdeljeni zrak brž zopet skupaj sklene, da se ne ve, kje je letela.« (Modr. 5, 9—12.)

Z nebeško srečo, z nebeškim veseljem pa ne bode tako. Nebeško veselje je večno. Naše življenje v nebesih bode brez trpljenja, a bode tudi večno srečno in veselo. Večnost, dragi v Gospodu, je to, kar daje nebeškemu veselju pravo vrednost. Brez večnosti bi bilo nebeško veselje nepopolno. Misel: moje nebeško veselje ne bo večno, bode preminilo čez toliko in toliko let, bi kalila našo nebeško srečo. Toda naša nebeška sreča bode večna. Tukaj na zemlji se tudi včasih veselimo. A ti dnevi zemeljskega veselja hitro minejo. Vprašajmo pa presrečne nebeščane, koliko časa še bodo srečni! »Večno,« nam bodo odgovorili. Vprašajmo jih, koliko časa jih bode še krasila krona nebeškega plačila! »Večno,« nam bodo odgovorili. Vprašajmo jih, koliko časa bodo še gledali Boga, neskončno lepoto, krasoto! »Večno bodemo gledali Boga od obličja do obličja,« nam bodo odgovorili. Da, v nebesih je vse večno. Preteklo bo tisoč in tisoč let, in ne bo se še posušila niti ena kapljica nebeškega veselja, ki napaja izvoljence božje. Oh, kako resnične so vendar besede Kristusove, ki pravi: »Veselite se tisti dan in se radujte, ker, glejte, vaše plačilo je veliko v nebesih!« (Mat. 5, 12.) Da, veliko je plačilo, s katerim plačuje ljubi Bog svoje izvoljence v nebesih. Zato se tudi več ne bom trudil, da bi vam ga natančno opisal. Saj mi ni mogoče to storiti. Slavni apostol in nedosegljivi govornik sv. Pavel, premišljujoč nebeško veselje, ni mogel, kljub izredni zgovornosti, drugega reči, kakor: »Česar ni videlo oko in ni slišalo uho in ni prišlo nobenemu človeku v srce, to je Bog pripravil tistim, ki ga ljubijo.« (I. Kor. 2, 9.)

Ko je bil sv. Hadrijan še pagan, se mnogokrat ni mogel načuditi nenavadni, res čudoviti srčnosti in stanovitosti, s katero so sv. mučenci prenašali svoje grozne smrtne muke. Zato vpraša nekoč nekega mučenca: »Povej mi vendar, iz katerega vira zajemate vi kristjani svojo srčnost in potrpežljivost?« V odgovor pokaže mučenec Hadrijanu proti nebu, rekoč: »Tam gori v nebesih je vir vse potrpežljivosti, tam gori je studenec, ki hladi kakor hla-

dan večernik naše skeleče rane.« Te besede so navdale Hadrijanovo srce z velikim hrepenenjem po palmi mučeništva, katero je res tudi kmalu dosegel.

Vrnimo se, dragi v Gospodu, zopet na morišče k sv. Lavrenciju. Poglejmo si tezalnico, biče z železnimi grebeni, oglejmo si ogenj, razbeljeno železo. Poglejmo si njegove grozovite muke, poglejmo si pa tudi njegovo čudovito potrpežljivost, njegovo veselost, srčnost. Ali se pri tem pogledu ne vsiljuje tudi nam vprašanje: »Kdo ti daje, sveti mladenič, moč, da si v svojem strašnem trpljenju tako potrpežljiv in vdan v voljo božjo? Kdo ti hladi skeleče rane? Kaj je vzrok, da ti je trpljenje prijetno in sladko?«

Poglejte proti nebu, nam odgovori sv. Lavrencij na naše vprašanje, pogledajte nebeško plačilo, ki je vir moje potrpežljivosti in srčnosti! Pogledajte nebeško slavo, pripravljeno onim, ki Boga ljubijo! Pogledajte nevenljivi venec plačila, ki bo krasil celo večnost vse tiste, ki voljno trpijo! Sv. Lavrencij že uživa plačilo, užival ga bo na veke. Bode to plačilo uživali tudi mi? Ni plačila brez dela, ni venca brez zmage, a zmage ni brez bojevanja. Vem, da marsikdo izmed vas hrepeni po nebesih. Toda, kar dobro veste, ljubi Bog ne plačuje takega hrepenenja, ki bi bilo lahko združeno tudi z dejanjem, pa ni. Vsled tega pa natančno izpolnjujte svoje stanovske dolžnosti, nosite voljno svoje križe! Sedanje trpljenje ni večno. Pride čas, ko bode minilo za večno. Presrečni bodete nekoč, ako bodete svoje zemeljsko trpljenje prenašali potrpežljivo, v duhu pokore. Zakaj smrt vam bode odprla vrata v nebeški Jeruzalem, kjer vam bode ljubi Bog za zmerom obrisal vse solze iz oči, kjer ne bo več smrti, ne žalovanja, ne vpitja, ne bolečin. Amen.

P. Dionizij Dušej.

Praznik vnebovzetja bl. Device Marije.

Kaj nas uči današnji praznik.

Enega najlepših Marijinih praznikov obhajamo danes. Imenuje se vnebovzetje Marijino ali veliki Šmaren. Dve resnici sta pa, ki nam jih predvsem stavi pred oči sv. Cerkev ob tem prazniku, namreč, da je bila Marija vzeta v nebo z dušo in telesom in da smo za nebesa ustvarjeni tudi mi. In teh dveh resnic se hočemo tudi mi v naslednjem na kratko spomniti.

1. Marija je bila torej vzeta v nebesa. — In to po vsej pravici. Če je namreč resnična beseda Gospodova: »Iščite najprej božje kraljestvo in njegove pravice in vse drugo vam bo privrženo,« potem moramo reči, da ga ni človeka, nad katerim bi se bila tako lepo izpolnila ta beseda. Saj je imela vse svoje življenje pred očmi Boga, saj ga je častila ob vseh časih in na vseh krajih, prav kot pravi sama: »Moja duša poveljuje Gospoda in moj duh se raduje v Gospodu, mojem Bogu.« — In če je resnična beseda Gospodova: »Blagor ubogim v duhu... blagor krotkim... blagor mirnim... blagor tistim, ki so čistega srca... blagor njim, ki zavoljo pravice preganjanje trpijo, ker njih je nebeško kraljestvo,« potem moramo priznati, da se je tudi ta beseda v polni meri izpolnila nad Marijo. Saj je Marija vzor vseh čednosti... Zato molimo v današnji sv. maši: »Lepša si kot drugi človeški otroci... v svoji brhkoti in svoji lepoti... ljubiš pravico in sovražiš krivico... zato te je Bog, tvoj Bog, mazilil z oljem veselja bolj kot druge (ljudi).« — In če je resnična beseda Gospodova: »Pridite, oblagodarjeni mojega Očeta, in posedite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta, zakaj lačen sem bil in ste mi dali jesti, žejen sem bil in ste mi dali piti, tujec sem in ste me vzeli pod streho, nag sem bil in ste me oblekli, bolan sem bil in ste me obiskali, v ječi sem bil in ste k meni prišli,« potem se je morala ta beseda izpolniti ravno nad Marijo. Saj je bila ona tista, ki je dajala lačnemu Jezusu kruha in jedi, ki ga je kot tujca prenočevala na zemlji, odevala nagega in obiskovala bolnega v njegovem trpljenju, tolažila ujetega in na križu umrlega pomagala pokopati.

In kakor je resnična beseda Gospodova: »Grem pred vami, da vam pripravim prebivališče pri Očetu, da bodo tudi služabniki tam, kjer je on sam,« tako resnično se je izpolnila nad Marijo. Saj mu je bila najbližja v življenju, saj je nanj največkrat mislila, saj si ga ne moremo misliti popolnoma srečnega v nebesih, če bi ne bila pri njem tudi njegova mati.

Dá! Marija je bila vzeta v nebesa, in sicer vzeta tudi s telesom. Sicer ni to zadnje verska resnica, ki bi jo morali verovati pod smrtnim grehom; vendar imamo močne razloge, ki nas nagibljejo k tej veri.

Če namreč presega Marija po slavi in časti in blaženosti vse angele in svetnike prav po besedah nezmotljive sv. Cerkve, ki moli danes v mašnih molitvah o Njej: »povzdignjena je božja Kraljica nad kore angelov,« potem je umljivo, da ne presega samo po slavi svoje duše, ampak tudi svojega telesa vse božje izvoljence. In če je bila Ma-

rija tako tesno združena s Kristusom kot mati v življenju kot nihče drugi, potem je umljivo, da mu je bila najbolj podobna tudi ob smrti. Tri stvari so pa, ki zlasti odlikujejo Kristusa Boga-človeka. Prost je bil izvirnega greha, prost hudega poželenja, prost pa tudi moči groba. — Podobno pa je bila tudi Marija prosta izvirnega greha, prosta nasledkov tega greha, zato tudi njeno telo ni strohnelo v grobu. Da! Marija je bila s telesom vzeta v nebesa. Če jo je namreč Bog tako visoko odlikoval, da jo je ohranil devico pri njenem božjem materinstvu, kako bi mogli misliti, da ima smrt, ki je kazen za greh, trajno oblast nad njenim telesom, oblast nad telesom, ki je dalo življenje njenemu božjemu Sinu. Da! Marija je bila vzeta s telesom v nebesa. Saj je to nauk, ki ga hrani sveta Cerkev že od prvih stoletij, ki ga oznanja po prazniku današnjega dne že od prvih časov krščanstva. Zato se radujemo te velike sreče Marijine, zato ji častitamo k njeni odliki kot njeni dobri otroci, prav kot nas opominjajo mašne molitve, kjer molimo med drugim: »Veselimo se vsi v Gospodu, ko obhajamo slovesen dan v čast preblažene Device Marije, ob čigar vnebovzetju se vesele angeli in slave njenega Sina.«

2. Ko pa se spominjamo vnebovzetja Marijinega, pa ne pozabimo, da smo tudi mi ustvarjeni za nebesa. Da! za nebesa smo ustvarjeni. Saj je ta želja vsajena v srce slednjega izmed nas. Saj nam priča o tem že naša zunanost, naša pokončna hoja, kvišku obrnjen pogled, priča vse stvarstvo okrog nas, priča prepričanje vseh ljudi ob vseh časih, celo takih, ki nimajo vere v posmrtno življenje. Kajti tudi oni hočejo biti srečni, biti brez truda in solzá, četudi ne na onem, pač pa na tem svetu.

Da! za nebesa smo ustvarjeni. O tem nam priča sveta vera. Saj obravnava takoj v začetku katekizem vprašanje: čemu je Bog človeka ustvaril — in odgovarja: »Bog je človeka ustvaril, da ga spoznava, ga ljubi, mu služi in se tako večno zveliča.« — O nebesih nam govori sv. Cerkev v svojih molitvah in obredih, v svojih govorih in zakramentih. — Za nebesa smo ustvarjeni, o tem nam pričaajo vsi nešteti svetniki. »Nebesa vidim odprta,« kliče sveti Štefan, »in Sinu človekovega sedeti na desnici božji.« — »Bratje, dajte, da gledam v nebo in ne v zemljo,« ponavlja na smrt bolni sv. Martin, »da se ne zmoti moj duh, naravnost proti nebesom hiteč.« — »Kvišku svoj pogled! Tam vas čaka Kristus s svojimi izvoljenci,« kliče makabejska mati umirajočim sinovom, in podobno sv. Felicitas. »Kako se mi gabi zemlja, ko se oziram v nebo,« vzklika sv. Frančišek Ksaverij. »Čemu si prišel,« — »za kaj višjega sem rojen,« — »po Mariji k Jezusu,« kličejo drugi.

Da, za nebesa smo ustvarjeni. To nam priča še prav posebno sv. pismo, ki je božja beseda. Saj nas tako pogosto zagotavlja, da smo na zemlji samo popotniki. »Stotriintrideset let je mojega popotovanja, malo jih je, pa hudih in ne dosežejo dni mojih očetov, v katerih so popotovali,« je odgovoril očak Jakob kralju Faraonu na vprašanje, koliko je star. In David ponavlja za njim: »Kdo sem jaz in kdo je moje ljudstvo? Popotniki smo namreč pred Teboj in tuji kakor vsi vaši očetje. Naši dnevi so kakor senca na zemlji in ni nobene pomude.« In sv. Pavel govori: »Saj nimamo tukaj stalnega mesta, ampak iščemo prihodnjega.« — »Polni zaupanja smo tedaj vselej, ker vemo, da, dokler smo v telesu, potujemo ločeni od Gospoda.« — Da! Za nebesa smo ustvarjeni. To nam govori tudi naš Gospod sam. »Marta, Marta, skrbna si in mnogo si prizadevaš, pa le eno je potrebno, da zveličaš svojo dušo,« nam pravi v današnjem sv. evangeliju. »Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, če pa svojo dušo pogubi.« Ko se poslavlja od sveta, zopet moli: »Oče! Hočem, da bodo tisti, katere si mi dal, tudi z menoj tam, kjer sem jaz, da vidijo moje veličanstvo, katero si mi dal, ker si me ljubil pred začetkom sveta.«

Da! Za nebesa smo ustvarjeni tudi mi! Zato se tudi mi ravnajmo po besedah sv. Pavla: »Iščite tega, kar je zgoraj, mislite na to, kar je zgoraj, kjer je Kristus, sedeč na desnici božji.« Ko pridejo skušnjave, tedaj se spominimo: »oko ni videlo, uho ni slišalo in v srce človeško ni prišlo, kar je Bog pripravil njim, ki ga ljubijo!« Mislimo, ko pride trpljenje: »Trpljenje sedanjih dni se ne da primerjati prihodnji slavi, ki bo razodeta nad nami!« Nabirajmo »zakladov, katerih rja ne sne in molj ne konča in tatje ne izkopljejo in ne ukradejo!« Varujmo se greha, da dosežemo nebesa, ker greh in nebesa ne gredo skupaj, kot ne gre ogenj in voda! Predvsem pa priporočajmo — zlasti še danes, ko je njen praznik — Mariji svojo zadnjo uro, da nas podpira v zemeljskih bojih, da nam izprosi milost stanovitnosti, da nam s svojo priprošnjo odpre pot do njenega božjega Sina. Amen.

Ivan Filipič.

Deseta nedelja po binkoštih.

O dušni in telesni kugi.

V cerkveni molitvi na praznik sv. Roka, čigar god smo včeraj (16. avgusta) obhajali, molimo, naj Bog na priprošnje in zasluženje sv. Roka obvaruje svoje ljudstvo kužne bolezni na duši in na telesu.

Kužna bolezen! Človeka skoraj mraz trese, če le sliši to besedo. Kaj še le, če se bolezen sama zglasi! Kakšen strah, kakšen trepet pred njo! O, marsikdo bi se rad za drage denarje odkupil pred to morilko človeškega rodu!

Dušna kužna bolezen! Ali vam je ta kaj znana? Mogoče! Marsikomu zopet nič. Saj se o njej manj govori in manj piše, kakor o njeni telesni sestri, dasi je bolj razširjena in bolj nevarna kakor telesna. Kuga umori telo, dušna kužna bolezen umori dušo; kuga je že marsikomu odprla nebesa in ga rešila časnih nadlog, dušna kužna bolezen zapira nebesa in pripravi človeka v večno nesrečo.

Predragi v Gospodu! Premišljajmo danes v čast sv. Roku in v svojo dušno korist o dušni in telesni kužni bolezni. Poglejmo najprvo kužno bolezen samo, potem, kako se razširja, in slednjič, kako se je varujemo.

1. Kužno bolezen imenujemo tudi nalezljivo bolezen. Takih bolezni imamo več vrst: kuga, kolera, kolerina, griža, legar, mrzlica, jetika ... Vsaka teh bolezni ni enako nevarna. Ena umori človeka preje, druga pozneje, po daljšem času, mogoče mu pusti samo kakšno znamenje na prestano bolezen, ali mu zrahlja zdravje, da ga kaka druga bolezen toliko lažje pobere. Za kužno boleznijo lahko oboli vsak človek.

Dušna kužna bolezen ima splošno ime greh. Grehov je pa več vrst. Imamo male in velike, odpustljive in smrtne grehe. Poznamo poglavitne grehe, grehe zoper Sv. Duha, vnebovpijoče in tuje grehe. Vsak greh ima zopet svoje posebno ime: napuh, lakomnost, nevoščljivost ... laž, tatvina, bogokletstvo. Vsi ljudje so nagnjeni k grehu. Niso pa vsi grehi enako nevarni. Mali grehi ne vodijo v pogubljenje; toda čim manj se jih človek varuje, toliko bolj je v nevarnosti, da bo padel v velike, smrtne grehe.

Pravijo, da je le en korak iz življenja v smrt, od malega do velikega greha je tudi; kdaj umrješ, ne veš, kdaj prideš od malega greha do smrtnega, tudi komaj veš. Zdravniki priporočajo bolnikom previdnost in zopet previdnost, dušnim bolnikom moram svetovati isto...

2. Učeni možje pravijo, da kužne bolezni povzročajo prav majhne stvarce, ki jim pravijo bacili. Bacili so tako majhni, da jih s prostim očesom ni mogoče videti. Raznašajo jih ljudje in živali, najdejo se v prahu in v smeteh, celo v zraku se dobé. Če ti majhni hudobneži napadejo človeka v veliki množini, človek zboli, včasih tudi umrje. Dobé se sicer ljudje, ki tej učenosti nič ne verjamejo; seveda jih to ne obvaruje pred boleznijo.

Kako se pa razširja greh?

Hudobni duh ga je prinesel na svet, pri njegovem nadaljnjem delu mu že skozi stoletja pomagajo ljudje. Z besedo in z dejanjem širijo to nečedno delo zapeljivci vseh mogočih vrst, lažnjivi proroki jim pravi sv. evangelij. Prihajajo k nam v ovčjih oblačilih: sladka je njih beseda, prikupljivo njih obnašanje; znotraj pa so zgrabljivi volkovi: njih beseda je strup, njih obnašanje je goljufivo. Greh raznašajo ljudje s svojo obleko; le pomislimo na pohujšljivo obleko sedanjih dni... Greh se širi po slikah, knjigah in časopisih. Kdo ne pozna celih kupov razglednic in druge šare, ki niso na svetu za drugo kot za pohujšanje! Kdo ne ve, da si človek pokvari oči, če dosti bere; pa tudi glavo in srce, če bere slabe, pohujšljive knjige in časopise. V smeteh se najde kal kužne bolezni; po najskrivnejših krajih, po ulicah, po stenah, po plotovih srečavamo pohujšljive napise, ki jih je napisala hudobna roka in jih je narekovalo izprijeno srce.

Kužna bolezen človeka oslabi ali celo umori. Tudi greh ima enake posledice. Čimbolj je človek vdan grehu, tem slabši je, tem težje še mu upira, tem težje se povrne nazaj na pravo pot. Bolnik si želi zdravja, tuji dušni bolnik se rad spominja lepih dni nedolžnosti, rad bi bil še enkrat mlad, da bi živel drugače; a sedaj iti na pravo pot, sedaj zapustiti pot pregrehe: oh, pretežko! Nemogoče! Kaj bodo pa ljudje rekli! — Kaj pa reko, če človek ozdravi od težke telesne bolezni? Veseli so, ne! Sicer pa ne skrbimo, kaj bodo ljudje rekli, ampak kaj bo Bog rekel...

3. V faro, v občino, v deželo pride kužna, nalezljiva bolezen. Kakor hitro se oglasi, koj je vse pokoncu, da ji stare glavo, da ji zapre pot. Vse se trudi, da bi bolezen zatrli. V hiše, kjer leže taki bolniki z nalezljivo boleznijo, branijo in celo prepovedujejo hoditi, na vratih se bere:

»Nalezljiva bolezen! Vstop prepovedan.« Večkrat se pri-
meri, da cele vasi zaprejo, to se pravi: nobeden ne sme iz
tujih krajev skozi tisto vas, kjer razsaja nalezljiva bole-
zen, in iz vasi nobeden nikamor ne sme. Če je kužna bo-
lezen med živino, ne smejo živine prodajati; daleč na okrog
so živinski semnji prepovedani. Če pride ladja iz krajev,
kjer bolehajo ljudje za kužnimi boleznimi, jo dalj časa ne
puste k obrežju, da bi tako vsako najmanjšo kal bolezn
zatrli preje, preden bi utegnila ljudem škodovati. Z vso
skrbjo in z vso natančnostjo in z vso postavno ostroostjo
se svet upira kužnim boleznim.

O, ko bi imel svet tako skrb tudi za neumrjoče duše!
Ko bi jo imel! Ali je mar nima? Ali ni duša več kakor telo!
In vendar se svet ne meni za dušno zdravje.

Povejte mi, ali ste že videli na kaki hiši napisano:
Vstop prepovedan! Pohujšljivec! Zapeljivka Še nikjer —
in tudi ne boste. To je razžaljenje časti. Čast se ne sme
žaliti; pohujšanje širiti pa se sme! Tako uči svet.

Pohujšanje ima, žal, prosto pot.

Sv. Cerkev prepoveduje brati in razširjati veri in
čednostnemu življenju škodljive knjige, časopise in spise.
Ali ni to prav? Ali ne hodi Cerkev popolnoma po stopinjah
Gospodovih, ki svari svet radi pohujšanja? Sv. Cerkev je
napovedala boj grehu, vojskuje se zoper to ničvredno delo
hudobnega duha. In kaj mora za to slišati? Nasprotniki
njeni, tisti, ki ljubijo greh in njega napredek, vpijejo, da
je sv. Cerkev nazadnjaška, da omejuje človeško svobodo,
da je sovražna napredku...

Moj Bog, kakšna zaslepljenost! Ali zdravnik omejuje
svobodo, če brani vstopiti v hišo, kjer leži bolnik, ki ima
nalezljivo bolezen? Ne, to je moder zdravnik, pameten
zdravnik, mi boš dejal. Prav! Če pa želi sv. Cerkev ob-
varovati svoje otroke še hujše bolezni, še hujše smrti, če
svari pred grešno nevarnostjo, je pa nazadnjaška. O, svet,
kako nespametno sodiš!

Duhovnik svari svoje ljudstvo, naj ne zahaja v
družbo pohujšljivcev in zapeljivcev, vabi jih v Marijine
družbe, da bi se lažje obranili greha. Kaj pa svet? Koliko-
krat je gluha za njegove besede! Kolikokrat bi lahko du-
hovnik zaklical s Kristusom: »Jeruzalem, Jeruzalem! Koli-
kokrat sem hotel zbrati tvoje otroke, kakor koklja zbira
svoja piščeta, pa ti nisi hotel...«

Starši svare svoje otroke. Prepovedujejo jim reči, ki
so zanje nevarne: ples, ponočevanje, slabe družbe, grešno
znanje, pijančevanje... Svet pa pravi, da jim nočejo do-
voliti nobenega veselja, da ne vedo, kaj mladina potre-
buje, da so pozabili, kakšni so bili sami...

Greh se širi, pohujšanje narašča, in svet drži križem roke. Če pogine živina, vpije gorje, če gre v pogubo toliko in toliko neumrjočih duš, pa svet molči. Kako dolgo bo še to trpelo...

O, sv. Rok, ti ljubljenec božji, ti pomočnik v kužnih boleznih, pomagaj sedanjemu svetu, ki se pogreza v grešni kugi. Varuj ljudstvo, ki prosi tvoje pomoči, da ne pade v naročje hudobnega duha, pomagaj mu priti k Očetu luči in življenja, kjer ti že davno prebivaš. Amen.

J. Langerholz.

Enajsta nedelja po binkoštih.

Ljubezen hodi okrog in deli dobrote.

In še bolj so se čudili, rekoč: Vse je prav storil. Mark. 7, 37.

Sveti evangelisti povzamejo vse Gospodovo javno delovanje s kratkimi besedami: »Hodil je okrog in delil dobrote.« Tudi današnji evangelij nam sporoča o učlovečeni ljubezni, kako je dobrote delila.

Predragi v Gospodu! Da bi se pač tudi o nas moglo reči: »Šli so skozi življenje, dobrote deleč!« Toda, žalibog, koliko jih živi leta in leta brez koristi in ne storé ničesar ne za Boga, ne za človeštvo. Jedo in pijo in oblačijo se in veselé, toda za nebesa ne storé ničesar. O rimskem cesarju Titu pripoveduje zgodovina, da je ob vsakem dnevu, kadar ni storil nič dobrega, zvečer tožil prijateljem: »diem perdidit — dan sem izgubil!« Koliko ljudi je, ki niso le enega dneva, ampak celo življenje in s tem vse izgubili.

Prišli smo danes semkaj, da pogledamo v svoje življenje. Skleniti moramo po Jezusovem zgledu, da bomo postali boljši, v resnici boljši, vidno boljši, in sicer slednji dan boljši. Za dejansko ljubezen smo poklicani in v tej ljubezni hodimo v življenju, in sicer premislimo: 1. Ljubezen hodi okrog in deli dobrote; 2. ljubezen deli dobrote skrivaj; 3. ljubezen se pri svojih dobrih delih ozira v nebó.

I. Današnji evangelij pričinja z besedami: »In je spet šel s krajev Tira in je skozi Sidon prišel k galilejskemu morju, sredi krajev

desetomestja. In mu pripeljejo gluho-mutca in ga prosijo, naj položi roko nanj.«

Vidimo torej našega Gospoda, da vedno dela v enakem duhu, namreč v duhu ljubezni, toda ne vedno na enak način. Marsikaj je storil, da je osrečil ljudi. Sedaj se je prikazal v glavnem mestu Jeruzalemu, zdaj zopet ob meji; zdaj v templju, zdaj v shodnicah; enkrat na trgu, drugič zopet pod milim nebom; tukaj sredi vrveče množice, včasih v samoti. Zdaj osreči svate na ženitnini; drugič potolaži potrto družino, tam pretrese lahkomišelnih množic z ostro pridigo. Kakor se nam pokaže solnčni žarek, kadar se različno lomi svetloba, v različnih mavričnih barvah, tako različna je ljubezen Jezusova.

Pa bo kdo morda ugovarjal: »Seveda, s tako čudežno močjo, kakršno je Jezus imel, se pač da marsikaj narediti; če bi mi tako imeli, bi napolnili svet s čudeži in občudovanjem.« Res je, naša moč ne dosega nikdar Jezusove. Toda, ali ne bi mogli razumeti migljajev nebeškega Očeta kakor On? Ali ne bi mogli izpolnjevati dolžnosti svojega stanu kakor On? Ali ne bi mogli ljubiti in v tej ljubezni dobro delati z danimi pripomočki, kakor je ljubil in delal On?

Da, mi, predragi v Gospodu, imamo dosti in moremo veliko! Treba pa je, da to dobro premislimo, prav presodimo, visoko cenimo, voljno in zvesto porabimo. Treba je torej, da imamo ostro oko, da opazimo vse, kar je potrebno in koristno, in da imamo trdno voljo, da vse storimo, kar spoznamo za dobro. Delati moramo v duhu Jezusovem, ki je priskočil na pomoč, kjerkoli je bilo treba: pri prijateljih in sovražnikih, pri domačih in pri tujcih, v domači deželi in zunaj domovine. Zato ni treba ne bogastva, ne veljave, ne imenitnosti, ne velike moči in oblasti. Zgled za to so nam svetniki, ki so živeli in delali v duhu Jezusovem. Sv. Pavel je bil obrtnik — šotore je izdeloval — pa je postal po ljubezni — apostol narodov. Sv. Frančišek Ksaverij je v tej ljubezni krstil s svojo roko nad en milijon paganov; ubogi sv. Vincencij Pavlanski je po svojih rokah razdal nad 50 milijonov frankov v dobre namene, dasi sam ni imel vinarja; in v novejšem času občudujemo čudovita dela, katera je izvršil ubogi ustanovitelj salezijancev, duhovnik don Bosco, brez denarja, a poln ljubezni do Kristusa. Resnične so besede sv. Pavla: »Ljubezen do Kristusa nas priganja.« In zopet: »Nič nimamo in vendar vse bogatimo.« To se pravi: »Boga v ljudeh in Kristusa v njegovih bratih ljubiti.«

II. Ljubezen pa hodi nadalje okrog in dela dobro, toda dobrote deli na skrivaj, to se pravi, v ponižnosti. Sv. evangelij pripoveduje: »Jezus vzame gluhomutca iz množice in ga pelje na stran.« Morda je uvidel, da bi ljudje njegovo čudežno moč napačno razumeli in razlagali, kar ne bi bilo koristno božjemu kraljestvu. V evangeliju celo beremo, da je prepovedal o tem nadalje govoriti. Ali se nam mar to čudno dozdeva? Nemogoče. Samo napuh in prevzetnost se hoče svetiti in razkazovati, ljubezen pa hoče samo delati. Ljubezen hoče, da se pokori stvarniku, da se dobro izvrši, in s tem je zadovoljna. Če dobro delo vpliva tudi na druge, tega se v ponižnosti sicer veseli, a samo radi ljudi ne dela dobro.

Če ljubimo Boga in svojega bližnjega v resnici, bomo delali v tem duhu ljubezni. Kristus često opominja in uči, naj delamo dobro skrivaj, ne pred ljudmi, da bo nebeški Oče, ki tudi na skrivnem vidi, to poplašal, sicer bi že od ljudi, ki nas hvalijo, prejeli plačilo. In to bi bilo pač premalo, preneznatno, samo dobiti minljivo hvalo ljudi, ki se tako hitro izprevrže. Če torej iščete kraja, časa in prilike, da vas ljudje vidijo, hvalijo in občudujejo, tako delo ni rojeno in izvršeno od ljubezni božje. Čudovito pri tem je pa to dejstvo, da postane ljubezen tem bolj očitna, čim bolj se skriva. Čeprav je Jezus gluhomutca od množice proč vzel in čudež izvršil na skrivnem, vendar ta dobrota ni ostala skrita. On je sicer prepovedal o tem govoriti, toda ozdravljeni ni mogel molčati, hvaležnost je privrela na dan. Želja Jezusova, da bi ostal skrit, je imela čisto nasproten izid: ljudstvo ga je tem bolj slavilo. Ali se ne godi tudi dandanes tako? Ljudje, ki so iskali s svojimi dobrimi deli slave, so sedaj pozabljeni, a svetniki, ki so hoteli na skrivnem delovati, se skozi stoletja slavé in časté v spisih in v besedah. Iz tega sledi, da ljudje ne gledajo samo dobrih del, ampak jih tudi opazujejo in presojujejo. Izgubljen je človek, ki išče in želi slave od ljudi; prej ali slej bo pozabljen. Kdor pa dela po besedah, da naj levica ne ve, kaj stori desnica, ta bo večno slavo dosegel in njegovo ime bo v časti.

III. Predragi v Gospodu! Zakaj pa ljudje gledajo tako radi okrog sebe, zakaj vedno pazijo, kaj bodo rekli in mislili ljudje, zakaj stavijo vso svojo čast le na svet, vse svoje upanje na ljudi? Zato, ker jim manjka pogleda na nebo! Nasproti temu pa piše apostol: kar je zgoraj, to iščite, to mislite, ne, kar je spodaj; kar je zgoraj, kjer je Kristus na desnici božji. Če se človek v

resnici ravna po tem nauku, potem je vse drugače. Njegovo srce hrepeni po Bogu. Kar naj stori, sliši od Boga, kako naj stori, mu da navdihnjenje zopet Bog. Potem se gotovo ne more zmotiti, ker ga vodi sam Bog. Občuti pa tudi notranje veselje in tolažbo pri misli: Bog me vidi in vidi moje delo; to mi zadostuje. Da bo pa tako ljubeznilno na nas gledal, kakor na svoje ljubljene otroke, moramo tudi mi pri vsakem delu gledati v nebo k njemu. Tako je ravnal tudi Jezus: Preden se je dotaknil ušes in jezika gluhomutčevega, pravi sv. pismo, da je pogledal v nebo, od tam prosil čudeža, in čudež se je zgodil.

Tudi mi živimo, delajmo pred vsevidečimi božjimi očmi. Bog bo torej gotovo blagoslovil naša dela. Ne utrudimo se dobro delati, pravi apostol, kajti o svojem času bomo želi, če se ne utrudimo. Ne iščimo pa priznanja od ljudi, kajti Bog je, ki sodi. Tako naj bodo vsa naša dobra dela posvečena z dobrim namenom, posvečena s pogledom v nebo k Očetu luči, od koder pride vsak dober dar, vsako darilo.

Dandanes se posebno lahko pokaže, kdo je prešinjen od ljubezni, ki dobrote deli, ki jih deli na skrivaj in ki jih deli radi Boga s pogledom v nebesa. Dandanes, ko je po svetu toliko gorja, toliko revščine in pomanjkanja. Ali zdi se, da je ravno v teh časih krščanska ljubezen izginila, da je marsikatero srce zapustil Kristusov duh. Zato toliko odrtij, navijanj cen, toliko sebičnosti, toliko trdosrčnosti med ljudmi. Pomnimo pa to: Bog bo sodil ljudi ob sodnjem dnevu po tem, kako so izvrševali njegovo ljubezen do bližnjega. Ne bo rekel: Bil si bogat in imeniten na zemlji, bil si učen med svetom, delal si čudeže in učil svet, pisal si učene knjige, zato pojdi v nebeško kraljestvo. Ampak rekel bo: bil sem lačen in si me nasitil, bil sem žejen in si me napojil, bil sem nag in si me oblekel, bil sem popotnik in si me sprejel, bil sem v ječi in si me obiskal, zato pojdi v nebeško kraljestvo. Gorjé pa nam, ako bomo zaslišali nasproten glas in nasprotno obsodbo.

Predragi v Gospodu! Cerkveni učeniki pravijo, da je gluhomutec v današnjem evangeliju podoba človeštva sploh. Človeštvo je gluho za glas božji, je mutasto, da bi pričevalo o Bogu in mu dajalo čast. Jezus pa temu gluhemu in mutastemu človeštvu z božjo močjo ušesa in jezik odpre. Kakor je zaklical: efetá — odpri se, tako kliče tudi nam: efetá — odpri ušesa za nauk ljubezni, odpri jezik za besede ljubezni, odpri srce in roke za dela krščanske ljubezni. Ravnajmo se torej po besedah pesnikovih: odpri

srce, odpri roké, otiraj bratovske solzé, sirotam olajšuj gorjé, ali kakor pravi Jezus Kristus s kratkimi besedami: »Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe!« Amen.

Fr. K.

Dvanajsta nedelja po binkoštih.

Praznik angelov varihov.

Velika nesreča je, izgubiti varstvo angelov varihov.

Ne bo prizanesel, kadar grešiš.
II. Moz. 23, 21.

Že v stari zavezi beremo tolažljive besede: »Svojim angelom je zapovedal zavoljo tebe, da te varujejo na vseh tvojih potih« (Ps. 90, 11). In v novi zavezi pravi apostol (do Hebr. 1, 14): »Ali mar niso vsi angeli služni duhovi, v službo poslani zavoljo onih, kateri bodo delež zveličanja prejeli?« In Jezus Kristus sam pravi v današnjem evangeliju (Mat. 18, 10): »njih angeli gledajo vedno obličje mojega Očeta, ki je v nebesih.« Zato pa je bila v vseh časih v katoliški Cerkvi verska resnica, da so angeli varih.

Kakor hitro stopi človek na ta svet, v to dolino solzá in gorjá, v to brezdno izkušnjav in pregreh, kakor hitro je v sv. krstu očiščen izvirnega greha in postane otrok božji, tako hitro pride na njegovo desnico angel kot varih in čuvaj. In od onega trenutka spremlja človeka po vseh njegovih potih, z veseljem vrši svojo službo, ne zapusti ga ne podnevi, ne ponoči, posveti mu ves čas, vse svoje moči, vso svojo skrb; ž njim gre čez gore in morje, v ječo in v tujino; varuje ga povsod v dušnih in telesnih potrebah, ne zapusti ga celo v smrtni uri in zlasti tedaj ne...

Toda, predragi v Gospodu, ali res ni trenutka, ni slučaja v življenju, da ne bi angel človeka zapustil? Ali mar ni mogoče, da bi človek izgubil tako odlično družbo? Bati se je, da se to le prepogostokrat dogaja, in kar je najhuje, da se človek za to izgubo niti ne zmeni. Pa to bi še bilo umljivo — ta brezbriznost — če bi ona ne imela silno žalostnih posledic. Zato premislimo danes dve resnici:

I. človek lahko izgubi angelovo varstvo;

II. posledice tega so silno žalostne.

Sveti angeli, varujte nas!

I. Dokler človek nedolžno živi v otroških letih in še ne spozna, kaka zloba je smrtni greh, ostane angel vedno pri njem, četudi bi morda iz nevednosti ali pa zapeljan padel v velike grehe. Ko pa pride v zrela leta, ko je poučen, kako grenko in bridko je, če je zapustil s smrtnim grehom Boga, če pa vkljub vsemu spoznanju naklada greh na greh in postane hlapec strasti: tedaj se brez dvoma odtegne angel varih. Človek prostovoljno Boga zapusti, prezira navdihe angelove, tedaj ga zapusti tudi Bog in njegov angel »... ne bo prizanesel, če grešiš, in moje ime je v njem.«

Da angel zapusti trdovratnega grešnika, najdemo potrjeno v sv. pismu. V četrti Mozesovi knjigi (22) beremo, kako se je angel ustavljal Balaamu, da ne bi šel preklinjat Izraelcev. Ustavil ga je prvič, drugič v soteski med dvema zidovoma, tretjič še na ožjem kraju, a lakomni Balaam ni odjenjal, ni se vrnil z grešnega pota, in angel ga je zapustil. Iz tega spoznamo, kako angeli večkrat opominjajo in svare in kako se jim grešniki ustavljajo.

Celo v dnevih zlobe in hudobije torej ostanejo angeli pri grešnikih: svare, opominjajo, prosijo in pretijo in šele potem, če ostane zaslepljena duša nadalje trdovratna, celo takrat, če ji Bog pošlje kako nadlogo ali bolezen, potem prepuste grešnika njegovi prosti volji.

Dasi pa, kakor Bog, tudi angeli sicer vsak greh sovražijo, vendar so nekateri grehi, ki v prvi vrsti odženejo od nas angele varih. To so zlasti grehi proti ljubezni in čistosti. Ti grehi so trije: sovraštvo, nečistost in zapeljevanje. Kdor te dela, izgubi varstvo angelovo.

1. Potemtakem izgube varstvo oni, ki žive v jezi, prepiru in sovraštvu, ki nočejo odpustiti bližnjemu in se ž njim spraviti. Kjer je mir, tam bivajo angeli, saj je tak kraj podoben nebesom, kjer je večni mir in večna ljubezen. Kjer pa je sovraštvo, tam je pekel. Angeli celo v nebesih niso hoteli bivati skupno s hudobnimi duhovi, ki so z napuhom mir kalili. Zato pravi prerok Izaija: »Angeli miru jokajo bridko in beže proč.« Zato so Jezus Kristus in apostoli tolikrat mir želeli...

2. Nadalje beže angeli pred nečistniki, ki se pregreše v mislih, besedah, željah ali celo v dejanju proti angelski čednosti. Angeli so namreč čisti duhovi, duhovi, ki vedno gledajo najčistejšega Boga, ki je vir vse čistosti. Zato tudi na ljudeh najbolj ljubijo čistost in sovražijo greh, ki naj se med kristjani niti ne imenuje.

Zato pravi Jezus o čistih dušah, da bodo Boga gledale, varovane od čistih duhov.

3. Najbolj pa sovražijo angeli zapeljivce in beže od njih. Kajti zapeljivci postanejo v resnici

satani za duše, katere je Jezus s svojo sveto krvjo odrešil. Če pa govorim o zapeljivcih, nimam v mislih samo onih, ki namenoma in s satansko zlobo zavajajo duše v greh, ampak tudi tiste, ki nedolžne pohujšujejo radi lahkomišelnosti. brezbržnosti in iz šale. Taki govore tjavendan, se šalijo, prepevajo nespodobne pesmi in mislijo, saj otrok še tega ne razume. Med zapeljivce štejem vse one, ki bi lahko zabranili tako govorjenje in dejanje, pa tega ne store. Pa, če bi samo zapeljivca angel zapustil, toda ne, velikokrat zapusti

4. tudi zapeljanega, pohujšanega samega. Kajti tak revež, katerega so zapeljali morda celo starši, bratje, sestre ali drugi tovariši, sam nadaljuje pohujšanje in zapeljuje druge. Iz brezdna pada v brezdno in greh raste kakor hudournik. Angeli pa jokajo in zapuste te nesrečne žrtve.

II. »Bog, bodi usmiljen meni grešniku,« mora marsikdo klicati, kajti posledice tega, kar smo doslej premišljevali, so silno žalostne in resne, dà, usodepolne. Če angel človeka zapusti, je to neizmerna izguba, ker je ob najboljšega prijatelja, ker je postal sovražnik božji, ker je v nevarnosti večnega pogubljenja.

Zlasti pa je zapuščen v trojnem oziru: v izkušnjavah ostane brez pomoči, v molitvah brez uslišanja in ob sodbi brez usmiljenja.

1. Angeli imajo med drugim tudi to nalogo, da človeka varujejo v izkušnjavah in zlasti pred grehom. Lepo nam o tem govori Sveti Duh: »Glej, jaz pošljem svojega angela, da gre pred teboj in te varuje na vseh tvojih potih.« In zopet: »zakaj angelom je zapovedal zastran tebe, naj te varujejo na vseh potih tvojih. Na rokah te bodo nosili, da morda ob kamen ne zadeješ z nogo svojo. Hodil boš čez gada in baziliska in teptal leva in zmaja.« V vseh nevarnostih torej si varen: gad pomenja skrivne, lev pa očitne nevarnosti. Če je Gospod sam na Oljiski gori potreboval tolažbe angelo, koliko bolj mi slabotni ljudje. Kako strašno je torej, če nas angel zapusti!

2. Toda morda pa bo izgubljeno varstvo nadomestila molitev? Toda kako bomo uslišani, če kot grešniki Bogu tako malo ugajamo? Naša molitev ne pride pred božji prestol, če je tja ne ponesejo angeli. V skrivnem razodenju beremo, da angeli nosijo molitve svetnikov pred Boga. Jakob je videl v prikazni lestvico od zemlje do neba; po njej so hodili angeli gori in doli, to pomenja, da angeli nosijo gori naše prošnje, doli pa božje darove in usmilje-

nje. Kdo pa nam bo to milost izkazal, če ne bo več pri nas angela variha? Brez sadu in brez koristi bodo vse naše molitve; Bog jih ne bo sprejel, ker ne pridejo iz angel-skih rok.

3. Najhuje pa se bo grešniku godilo pri sodbi, če bo angel njegov nasprotnik. Že pri Mozesu beremo: »Poslušaj njegov glas in nikar ga ne zaničaj; ker ne bo prizanesel, ako grešiš.« Da, ne bo odpustil, če se ne skesamo. In če umrjemo v smrtnem grehu, tedaj bo nastopil angel kot naš tožnik za vse zanemarjene milosti, za vso zavrženo ljubezen. Nimamo torej pričakovati nikakega usmiljenja. Da se Bog človeka na prošnjo angela usmili, beremo pri Jobu (33, 23): »Ako bi angel zanj govoril, se ga bo usmilil, da ne pojde doli v pogubljenje.« Nasprotno pa bo Bog oster in pravičen, ko angeli ne bodo prosili za grešnika, ampak ga celo tožili.

Najhuje pa se bo godilo pri sodbi zapeljivcem, ker bodo imeli nasproti dva angela, lastnega in angela od pohujšanega. Oba bosta terjala sodbo brez usmiljenja. Predragi v Gospodu! Zato se varujmo greha, da ne zapravimo varstva božjega angela, zlasti se varujmo pohujšanja, dobro pomneč strašne besede današnjega evangelija (Mat. 18, 6, 7): »Kdor pa pohujša katerega teh malih, ki v me verujejo, bi mu bilo bolje, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat, in bi se potopil v globočino morja. Gorje svetu zavoljo pohujšanja!« Amen.

Fr. K.

Trinajsta nedelja po binkoštih.

Papeževa slavnost.¹

Včeraj je preteklo pet let, odkar je bil papež Benedikt XV. kronan. Bili so takrat burni časi, toda papež, oprt v božjo pomoč, je krepko prijel za pastirsko palico, in vodi sv. Cerkev s čudovito modrostjo. Rojen 21. novembra 1854 v Genovi iz plemenite rodbine »Della Chiesa«, je lepo preživel svojo mladost in s petnajstimi leti prosil svojega očeta, da mu dovoli posvetiti se duhovskemu stanu. Oče pa mu reče: »O tem bova govorila, kadar boš končal študije.«

¹ Posebna slavnost je to nedeljo zapovedana v ljubljanski škofiji. Pridiga je bila spisana že lansko leto.

Dovršil je tedaj gimnazijo, študiral na vseučilišču in postal doktor prava. Sedaj šele mu oče dovoli vstop v duhovsko semenišče. Po dovršenih bogoslovskih študijah postane duhovnik, vendar tudi sedaj ne miruje, marveč pohaja visoko diplomatsko šolo, v kateri se vežbajo bodoči papeževi poslanci. Potem vstopi v eno vatikanskih pisarn, toda kmalu gre s kardinalom Rampolla v Madrid. Ko pa postane Rampolla državni tajnik Leona XIII., vzame Jakoba Della Chiesa seboj v Rim za podtajnika. Leta 1907 postane Jakob Della Chiesa nadškof v Bologni, 1914 kardinal in 3. septembra istega leta papež.

To so prav kratke črtice o osebi sv. očeta. Ali v našem slučaju se ne gre toliko za osebo, kakor za stvar; zatorej preidimo takoj na papeštvo samo, ki je podlaga sv. Cerkve. »Ako Gospod ne zida hiše, zástonj jo zidajo zidavci« (Ps. 126). Božji Sin Jezus Kristus je tudi sezidal hišo, namreč katoliško Cerkev. Hiša, ki ima dolgo obstati, mora imeti trdno podlago, in hiša, ki jo je postavil božji Odrešenik, ima nepremagljivo podlago, namreč papeštvo. »Ti si Peter (skala) in na to skalo bom zidal svojo cerkev in peklena vrata je ne bodo premagala« (Mat. 16, 17). Kristus je zidal svojo Cerkev, ne na pesek, marveč na zanesljivo, trdno podlago — na papeštvo.

Kristus Gospod je dal papežu, svojemu namestniku, tudi največjo oblast. »Tebi bom dal ključe do nebeškega kraljestva; karkoli boš zavezal na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih, in karkoli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih.« Ibid.

Postavil ga je za poglavarja ne le vernikom, marveč tudi škofom in mašnikom: »Pasi moja jagnjeta, pasi moje ovce.« (Jan. 21, 15.) Bodi pastir ne le kristjanov — jagnjet, ki hodijo za ovcami, marveč tudi škofov, na katere se ozirajo kristjani.

Postavil ga je za vrhovnega učenika in mu v to svrhu podelil pomoč Sv. Duha, da more Kristusove nauke vedno čiste in nepokvarjene ohraniti, oznanjati in razlagati.

Papež je nezmotljivi učenik. O nezmotljivosti se je že mnogo prerekavalo v časnikih in knjigah. Nam je stvar popolnoma jasna. Papež je nezmotljiv samo tedaj, kadar slovesno razglasuje kako versko resnico in jo pod kaznijo zaukaže verovati vesoljni Cerkvi. Za papeževo nezmotljivost imamo besedo Kristusovo, ki pravi: »Simon, Simon, glej, satan je želel, da bi vas presejal, kakor pšenico; jaz pa sem prosil zate, da ne

neha tvoja vera; ti pa potrjuj svoje brate.«
(Luk. 22, 31.)

Papeštvo torej ni človeška, marveč božja ustanova, je največja obramba zoper vse sovražnike svete Cerkve. Kaj so papeži storili za človeštvo, opisuje celo protestantovski zgodovinar Herder, ki pravi: »Brez papežev bi bila Evropa rop despotov, torišče večnih zmed, ali celo mongolska puščava.«

Papeštvo je bilo pa tudi največja obramba zoper trinoštvo in lakomnost vladarjev. Papežem se venomer predbaciva, da hočejo samo prevladovati. A to je neresnično. Zakaj se ne govori o trinoštvu, o despotizmu kraljev in cesarjev?

Občudovati moramo pogum papežev, ki so se do 8. stoletja upirali absolutizmu bizantinskih cesarjev. Le-ti so hoteli podjarmiti vesoljno človeštvo in ga obvladovati v svoje sebične namene. Toda taka prevlada je bila pač mogoča v poganskih časih, za časa Nerona ali Kaligule, nikakor se pa ne zlaga z duhom krščanstva. Zategadelj so se papeži stanovitno upirali absolutizmu bizantinskih cesarjev.

Na svetu ni nič novega. Tudi v zahodni Evropi so se pojavili enaki poskusi; zlasti Hohenštavfi so imeli čudne pojme o svoji oblasti. Friderik Barbarosa je zastopal načela, kakor da je cesarstvo najvišji in edini vir prava. Zategadelj ni trpel poleg svoje nobene druge oblasti, ne knežjega sveta, ne ljudskega zastopa. Seveda bi bila taka cesarska oblast grobokop vse ljudske svobode; in svoboda, enkrat pokopana, se težko zopet doseže. Cerkvena zgodovina nam natančno popisuje, kako krepko so se upirali papeži tej cesarski nameri. Odločnosti rimskih papežev gre hvala, da so se izjalovili načrti nemških cesarjev.

Isto odločnost so pokazali tudi francoskim kraljem nasproti; recimo Filipu Avgustu, Filipu Lepemu, dalje cesarjem Napoleonu I. in II., angleškemu kralju Henriku VIII. in drugim. Kjerkoli so papeži videli krivico, takoj so nastopili zoper njo, naj so bili vladarji še tako mogočni in odlični. — Rimski pontifikat je tedaj velikanška prikazen na svetu; brez papeža bi bila na svetu pogažena vsa svoboda. Zato je dejal imeniten mož: Ko bi papeštva ne bilo, morali bi ga izumiti. — Zgodovina nas uči, da so bili papeži v resnici največji zaščitniki svobode, in da so papeži tisti možje, ki so narodom priborili samostojnost. Gotova mera svobode in samostojnosti je pa potrebna vsakemu narodu, ako se hoče politično, versko in kulturno razvijati.

In dandanes! Odkar je izbruhnila svetovna vojska, je edini papež zavzel in ohranil popolno, nevtralnno stališče, in vse storil, da bi omilil gorje in pospešil mir. Leta 1914. je predlagal za Božič premirje. Veliko skrb je kazal sv. oče za vojne ujetnike. Naročil je škofom, naj pošljejo med nje duhovnike, da jih tolažijo in jim v vsaki zadevi po moči pomagajo. Dosegel je, da so si vojskujoče stranke zamenjale invalide, t. j. take ranjence in bolnike, ki niso več porabni za vojsko. Prvi invalidi, ki so prišli iz Rusije, so se brzojavno zahvalili sv. očetu za njegovo skrb. Sv. oče je določil mirovne pobožnosti za ves svet; tako 2. februarja in 23. marca leta 1915.

Imenitno je njegovo pismo, ki ga je pisal 1. avgusta 1917 vsem vladarjem vojskujočih se narodov. Piše namreč: »Od dneva, kar smo nastopili papeško službo, smo imeli pred očmi tri cilje: 1. vsem vojskujočim se narodom nasproti ostati popolnoma nepristranski, kakor se spodobi skupnemu očetu, ki vse svoje otroke objema v enaki ljubezni; 2. vsem narodom brez razlike storiti kar največ dobrega, brez ozira na osebo, narodnost ali vero; 3. vse storiti, da bi se končalo nesrečno klanje, in narodom pomagati do pravičnega in stalnega miru.«

Vladarji so z velikim spoštovanjem sprejeli to pismo, in tudi največji nasprotniki se niso mogli odtegniti velikemu vtisu, ki ga je pismo napravilo. Papežev ugled raste od leta do leta in dandanes tudi poganske države prosijo sv. očeta, da bi smele pri Vatikanu imeti svoje diplomatske zastopnike. Dokler bo svet stal, se bo pisalo, kdo je bil tisti edini, ki je v svetovni vojski svaril in rotil vojskujoče se države.

Papeštvo je imelo prestati že hude borbe, toda nikdar še ni zapustilo pota pravice. Papeži so morali že večkrat v pregnanstvo, a tudi tam so se bojevali za pravice svete stolice in sv. Cerkve. Noben prestol tolikokrat ne menja svojega gospodarja, kakor papežev; a menja samo osebo, duh ostane neizpremenjen, ker je nesmrten. Papeži umro, duh pa, ki jih napolnjuje, nikdar ne zmrje. Ta duh pa je duh resnice, ki ga je Kristus obljubil Petru, rekoč: »Jaz bom prosil Očeta, in on vam bo poslal drugega Tolažnika, duhá resnice, da vekomaj ostane pri vas.« (Janez 14, 16.)

Prepričali ste se, da je sv. Cerkev postavljena na trden temelj, in ta temelj je papeštvo. Bodimo tedaj srčno vdani sv. Cerkvi in njenemu vidnemu poglavarju. Sv. Ciprijan pravi: »Ne more imeti Boga za očeta, kdor nima

Cerkve za svojo mater.« In Gospod sam pravi: »Kdor Cerkve ne posluša, naj ti bo kakor pogan ali očitni grešnik.«

Jutri obhajamo praznik Marijinega rojstva. Češčenje Marijino in pokorščina do sv. stolice sta bila vedno najzanesljivejše znamenje dobrega katoličana. Prosimo tedaj blaženo Devico Marijo, naj vzame sv. očeta v svoje posebno varstvo, in recimo: Ohrani, o Gospod, papeža Benedikta XV., oživljaj in osrečuj ga na zemlji in ne daj ga v voljo njegovih sovražnikov!

P. Hugolin Sattner.

Praznik Marijinega rojstva.

Kdo se veseli Marijinega rojstva?

»To je dan, ki ga je naredil Gospod, pridite, radujmo in veselimo se v njem.« Te besede sv. pisma se mi zdi prav primerno govoriti na današnji dan, s temi besedami vas hočem vabiti k iskrenemu praznovanju današnjega dneva.

Rojstni dan Marije, Matere božje in naše, praznujemo danes. »Tvoje rojstvo, o Devica, je oznanilo veselje vsemu svetu.« Rojstni dan Tiste praznujemo danes, predragi, o kateri govori sv. Cerkev besede: »In moje veselje je bivati s človeškimi otroci.« In ker se hočemo današnji dan zares veseliti, in da bo naše veselje tem večje, tem popolnejše, da bo naš slavospev v čast nebeške Matere tem glasnejši, zato premislimo danes, kdo se z nami vred veseli rojstva Marijinega.

»Tvoje rojstvo, božja Porodnica in Devica, je oznanilo veselje vsemu svetu,« moli danes sv. Cerkev v svojih molitvah. Če bi bila zemlja kdaj izpregovorila, gotovo bi bila takrat, ko se je v Nazaretu Joahimu in Ani porodila hči Marija, odprla bi bila zemlja svoja usta in veličastni aleluja »hvala Bogu!« bi bil zadonel gori v nebesa. Ali veselje nad rojstvom Marijinim ne oznanja veselja samo vsemu svetu, glas veselja presega vso zemeljsko širjavo, presega zračne višave, in iz visokih nebes odmeva veličastno petje v proslavo Marijinega rojstva. Tvojega rojstva, o Marija, se raduje presv. Trojica sama. Vesel Te je nebeški Oče, zakaj kmalu bo narejena sprava med nebom in zemljo, kmalu bo odrešen človeški rod, raduje se danes Sin božji, zakaj rojena je Ona, ki bo postala njegova Mati, ki bo strla glavo peklenski kači, hudobnemu duhu, veseli se danes

Sv. Duh, čigar nevesta je Marija. Angelski zbori prepevajo danes pesem veselja. Dobili so namreč v Mariji svojo Kraljico. Po Mariji bodo postala nebesa to, kar so, kar morajo biti: bivališče izvoljenih. Veseli glas o Marijinem rojstvu sega dol do predpekla, kjer pravični stare zaveze mirno in brez bolečin pričakujejo obljubljeni rešitve. Kakšno veselje mora navdajati Adama in Evo, ko gledata, da se je Bog spomnil svoje obljube, da se rodi ona velika žena, ki bo končala moč peklenke kače. Razveselile so se trume častitljivih očakov, ker se bliža čas njihovega rešenja, vzradostil se je častitljivi zbor prerokov, ker se rodi ona, ki so jo napovedovali, in častitljivi Izaija bi bil lahko govoril malo izpremenjene besede svojega prorokovanja: »Dete nam je rojeno in hči nam je dana in njeno ime je Sveta, Močna, Mati Devica, Gospodovalka, Kraljica.«

Leto za letom se obnavlja v nebesih spomin na ta veseli dan, leto za letom ga proslavlja Bog s svojimi angeli in svetniki v nebesih. Kaj pa mi? Ali naj mi ostanemo brezbrizni? Z nebeškimi trumami vred povzdignimo tudi mi svoj hozana, radujmo se tudi mi vsi! Vsi Da, prav vsi! Radujte se, vi pravični, zakaj našli ste podobo pravice, veselja poskakujte, vi grešniki, Marija je pribežališče grešnikov. Vi vsi, ki živite v bridkosti in žalosti, katerih delež so jok in solze, veseli bodite, Marija je tolažnica žalostnih. Pozdravite jo z veseljem, vi bolni na duši in na telesu, rodi se nam zdravje bolnikov. Kristjani vse zemlje, od severa in juga, od vzhoda in zahoda, veseli prepevajte, ker ste našli pomoč kristjanov. Vsi, ki se željno ozirate po nebesih, ki hrepenite po nebeškem veselju, radujte se iz celega srca, Marija vam je vrata nebeška in začetek našega veselja. Radujte se vi, ki živite v težavnem zakonskem stanu, Marija vam je mati ljubezniva, radujte se vsi, ki se trudite v samskem stanu za lilijo deviške čistosti, Marija vas čuva, saj je Devica mogočna, raduj se danes vsa zemlja, zakaj v Mariji gledaš svojo kraljico in vladarico.

Vse naj se danes raduje. Nebo in zemlja sta danes združena v svojem veselju. Vse prepeva, se raduje, do nebes radost doni. V nebesih pa se naše veselje nadaljuje. Ponosno lahko pogledamo okrog sebe in se vprašamo: »Kdo je v nebesih, na zemlji in pod zemljo, ki bi danes ne dal duška svojemu veselju?«

Pač eden je, enega vidimo, ki danes ni vesel in ne more biti vesel. Pekleni satan je, naš sovražnik, naš nevoščljivec. Sovraži nas, zato se ne veseli naše sreče, nevoščljiv nam je, zato nam ne privošči dobre Matere. Jezen je, ker je strta njegova glava, končana njegova moč in oblast, ker se majejo stebri kraljestva teme.

Ali njegova žalost nas ne moti. Njegova žalost je naše veselje. Zato, predragi, se radujmo ta dan, ki ga je Gospod naredil, s srcem in dušo prepevajmo slavo Kristusu na ta slavni dan vzvišene božje porodnice Marije. Z veseljem praznujmo rojstvo blažene Marije, da bo ona za nas prosila pri Gospodu Jezusu Kristusu. Amen.

J. Langerholz.

Štirinajsta nedelja po binkoštih.

O preklinjevanju.

»Dela mesa pa so znana in ta so: nečistovanje, pohotnost, nesramnost, razuzdanost, malikovanje, vražarstvo, sovraštvo, zdražbe, zavidnost, jeza, spletke, razprtije, ločine, nevoščljivost, uboji, pijančevanje, požrešnost in kar je temu enakega.« Tako govori sv. apostol Pavel v današnjem listu in pristavlja: »Tisti, ki take reči delajo, božjega kraljestva ne bodo dosegli.« Pa kaj je še temu enakega, kar nam brani po besedah apostola priti v nebeško kraljestvo? Brez dvoma spada med take pregrehe tudi kletvina. Saj pravi isti sv. apostol Pavel na drugem mestu: »...ne preklinjevalci...ne bodo dosegli nebeškega kraljestva.« (1. Kor. 6, 9—10.) A žal, da jih je današnje dni tudi med nami vedno več, ki se udeležujejo te pregrehe. Ravno zato vam hočem v naslednjem govoriti o kletvini. Podati vam hočem nekatere nagibe, zakaj se varujmo preklinjevanja. V ta namen hočemo pogledati, kaj pravi o kletvini zdrava pamet in kaj nas o njej posebej uči sv. vera.

I. Prvič je čisto gotovo, da nam kletvina sama na sebi nič ne koristi. Vojska ne bo niti za en dan prikrajšana, letina ne bo niti za spoznanje boljša, otroci prav nič ubogljivejši, draginja nič manjša, vreme prav nič ugodnejše, živina nič bolj poslušna, če še tako preklinjamo. Tudi je gotovo, da mora kletvino že samo na sebi obsoditi vsak zdravo misleč človek tudi zato, ker je kletvina znamenje neotesanega, neolikanega, neuljudnega človeka. Saj kdor preklinja, ne pozna nobenega samopremagovanja. Tak človek pa ni za človeško družbo. Saj pravi nemški pisatelj Foerster: »Kakor izločuje zdrava kri iz sebe strupena telesca, da ostane človeški organizem čist, kakor izbruha morja vso grdobijo iz sebe, da se ne usmradi, tako bi morala človeška družba iztrebiti iz svoje srede vse, ki se ne znajo

premagovati, torej tudi preklinjevalce, ki ne znajo obvladovati svoje jeze in togote.« Zato se ne bomo čudili, če beremo v življenju slovenskega vojaka - dijaka Ernesta Mlakarja, da je vsakemu tovarišu, ki ga je slišal izustiti znano italijansko psovko na Mater božjo, zaklical: »Ti si porco in kot tak zaslužiš, da bi te zaprli najmanj 24 ur v svinjak k svinjam, da tam presodiš svojo neotesanost.« Gotovo je dalje, da kletvina silno škoduje že preklinjevalcu samemu. Saj ga razburi najmanjša stvar; zato ni nikdar zadovoljen sam s seboj, nikdar vselega srca, vedno je čmeren in nasajen. Poleg tega izgubi tudi vse veselje, če ga je sploh kdaj imel, do božjih stvari, do molitve, do sv. zakramentov, do službe božje. Če pa že posamezniku tako škoduje, kakšne žalostne posledice šele pusti v družinskem življenju, zlasti na otrocih. Ljubljanski škof pišejo v tem oziru sledeče: »Radi kanoničnih vizitacij hodim po vseh dekanijah, po vseh župnijah po naši škofiji. Opazovati imam priliko zlasti šolske otroke. In žal, reči moram, da so kraji, kjer sem opazil otroke tako žalostnega obraza, tako temnih oči, da se mi v srce smilijo. Opazil sem otroke, ki se komaj kaj nasmehnejo, ampak kar nekako otožno obupno sede in gledajo predse. Ko sem zasledoval vzroke teh pojavov, sem opazil, da v teh krajih vse kolne: oče, mati, stara mati, fantje, dekleta, otroci. Že v zibelki je otrok sto- in stokrat preklet. Celo življenje nima skoraj nobene vesele ure. Zato je tudi njegovo srce brez ljubezni, brez spoštovanja, brez blagoslova očetovega in materinega. Ni čuda, da otrok komaj čaka, da gre proč iz take družine v tuje kraje, tuje službe, tuja mesta, daleč, daleč proč od doma... Pa ne le otroci nosijo sledove kletvine,« pišejo zopet ljubljanski škof, »tudi možje so v krajih, kjer se veliko kolne, divji, brez srca, brez ljubezni, mladeniči sirovi, trmasti, brez pobožnosti, deklice trdosrčne, svojeglavne, prepirljive.« Jasno torej, da kletvina že sama na sebi škoduje. Poleg tega pa jo Bog včasih tudi očitvidno kaznuje ne le večno, ampak tudi s časno kaznijo. (Glej zglede v Zbirki lepih zgledov, II. zvezek, str. 615—619: »Kletev Bog često takoj kaznuje.«) Pa temu se ne bomo čudili, če imamo pred očmi besedo sv. pisma: »Hudoben duh hodi okrog kakor rjoveč lev in išče, koga bi požrl.« Če nam torej škoduje že sam od sebe, kako nam bo škodoval šele, če ga neprestano kličemo. Ni čuda, da je polje slabo, da pride nesreča pri živini, nesreča pri otrocih, če kolne vse, staro in mlado, če se kolne vedno, od jutra do večera, če preklinjamo vse, karkoli pričnemo.

II. Tako torej sodi o preklinjevanju zdrava pamet. Kaj pa uči o kletvini sveta vera? Po nauku cerkve je preklinjevanje greh, pa naj bo že majhen ali velik. Dvoje vrste kletvin so pa predvsem velik greh, namreč: bogokletstvo in kletev, ki je naperjena zoper ljubezen do bližnjega. Bogokletne so pa one besede, s katerimi se žali veličanstvo božje, n. pr. ime Bog, ime Jezus, križ Kristusov, besede, s katerimi se sramoti Mati božja ali svetniki, in besede, s katerimi se zaničljivo govori o božjih stvareh, zlasti o sv. zakramentih. Take besede so torej same na sebi vedno velik greh. Mal greh pa bi bile take besede le tedaj, če bi jih kdo izgovarjal v veliki nepremišljenosti in razburjenosti, če ne ume njih pomena, ali se resno prizadeva, da bi se odvadil takih kletvin, pa mu vendarle tu in tam v naglici uide še vedno kak tak izraz.

Ravno tako so same na sebi smrtni grehi vse kletev, s katerimi preklinjajo ljudje drug drugega, s katerimi želiš bližnjemu kako nesrečo, ali žališ njegovo čast. Majhen greh bi bile tudi te kletev le tedaj, če kdo ne misli tako hudo kot reče, če je škoda, ki mu jo želimo, le neznatna, če izvira taka kletev iz velike naglice, razburjenosti in nepremišljenosti. Vendar pa moramo pripomniti, tudi v teh slučajih lahko postane taka kletev velik greh, in sicer radi pohujšanja, ki je združeno s tako kletvino.

Da, po naukih svete vere je kletev greh, zlasti še bogokletstvo, in to po vsej pravici. Le pomislimo: kdo je Bog in kdo je človek?! Mislimo si, da bi stopila mala mravlja pred človeka in bi mu začela sipati v obraz najgrše psovke. Kaj ne, kako bi to človeka spravilo v nevoljo! Pri tej priči bi jo strl. Toda kaj je človek v primeri z Bogom! Tisočkrat in milijonkrat manj pomembna stvar kot mravlja pred človekom. Mislimo si otroka, ki bi se vstopil pred svojega očeta, pa mu začel v obraz lučati: »Ti si malopriden, slab oče.« Kaj ne, kakšno žalost bi napravljial tak nehvaležen otrok svojemu očetu; toda stokrat večjo žalost — seveda človeško govoreno — napravlja človek, ki izusti bogokletstvo ali ki kolne bližnjega, svojemu nebeškemu Očetu, svojemu Odršeniku, Stvarniku in Sodniku. Da, kletvina, zlasti bogokletstvo je velik greh. Saj je tak človek hujši od Judov in nevernikov. Le-ti so sicer pljuvali in teptali križ Kristusov; toda delali so to nevede, kristjan se pa zaveda, kaj dela.

Da! Reči smemo, bogokletnež je hujši od hudobnega duha samega. Zakaj v sv. pismu beremo, da

pripogibajo v imenu Jezusovem svoje koleno ne le angeli in svetniki, ampak to ime s strahom izgovarjajo hudobni duhovi, le kristjan ne kaže nikakega spoštovanja. Zato tak človek ni vreden milosti sv. spovedi in sv. obhajila. Saj zaničuje to, kar je Kristus Gospod postavil v našo največjo časno in večno srečo. Zato nam bo umljivo, da je Bog govoril že v stari zavezi, rekoč: »Kdor preklinja ime božje, naj umrje; kamenja naj ga vsa občina, pa naj je tujec ali domačin.« Tudi nam bo jasno, če pravi apostol Pavel: »Preklinjevalci ne bodo videli nebeškega kraljestva.« Ne, ne bodo ga videli! Saj je njih domovinska občina peklensko brezdno. Lepo je to povedal neki francoski duhovnik zidarju, ki ga je slišal grozno preklinjati. Pravi mu namreč: »Priatelj, meni se zdi, da ste vi doma iz pekla?« — »Kako to mislite?« ga vpraša zidar. Duhovnik pa pravi: »Če slišim pri nas koga nemško govoriti, si mislim: ta je iz Nemčije; zakaj pri nas se govori francosko. Če ga slišim govoriti špansko, si mislim: ta bo iz Španije; če italijansko: ta bo iz Italije; ko pa vas slišim preklinjati, si mislim: ta bo iz pekla; zakaj samo satan zna tako govoriti, kot ta človek.« Da, govorica bogokletneža je naravnost satanska. Zato se ne bomo čudili, če je prva Cerkev tako občutno kaznovala bogokletstvo. Vsak, kdor je izrekel bogokletstvo, je moral ostati za pokoro sedem nedelj pri službi božji pred cerkvenimi vrati, postiti se je moral sedem petkov zapored ob kruhu in vodi in oskrbovati je moral, če je zmožel, dva do tri ubožce. Tudi je pozval cerkveni lateranski zbor (1215) svetno oblast, naj javno kaznuje bogokletstvo. In ta postava je veljavna tudi v naši državi, kjer je žaljenje božjega Veličanstva prepovedano po državni postavi. Seveda se redkokdaj zgodi, da bi sveten sodnik obsodil bogokletneža, to pa zato, ker ga ni človeka, ki bi take brezbožneže naznanil oblasti. Tudi je treba vselej imeti pričo.

Zlasti je še en nagib, ki ga moramo prav posebno poudariti, ko govorimo zoper klevet, namreč dejstvo, da je klevetina silno nalezljiv greh. Nalezljiv je ta greh že za preklinjevalca samega. Le mislimo si človeka, ki vsak dan zakolne samo trikrat, na mesec bo zaklel približno stokrat, na leto 1200krat, v desetih letih 12.000krat, in ko bo star 50 let, če umrje v tem letu, bo nesel v večnost nič manj kot 60.000 smrtnih grehov. Kakšna butara, kakšna odgovornost! Nalezljiva je klevetina tudi za druge. Kateri otroci pa znajo najbolj kleti? Ali ne tisti, katerih oče in mati kolneta, ali če ta dva ne, pa vsaj starejši bratje in sestre, ali če ti ne, vsaj delavec

ali hišni prijatelj, ki zahaja v hišo, ali če tak ne, vsaj sosed ali kdo drugi, ki ga otrok lahko sliši? Da je kletvina silno nalezljiva, nam priča skušnja sedanjih dni. Saj še ni dolgo tega, ko je bilo slišati bogokletstva samo ob hrvaški in laški meji. Danes pa jih naletiš povsod. Saj še ni tako dolgo, ko jih je izustil le kak podivjan fant in siróv pijanec, danes se jih pa poslužujejo že celo dekleta, in kar je še huje, otroci, ki so komaj ali pa še celo ne odrastli šoli. Pa odkod ta pojav? Odtod, ker ima zgled tako silno moč. Eden izgovarja take besede, kmalu ga posnema drugi, sledi mu tretji, in tako gre ta kuga od ust do ust, od hiše do hiše, od vasi do vasi, nad premnogimi pa visi prokletstvo besedi Kristusovih: »Gorje človeku, ki daje pohujšanje, bolje bi mu bilo, da se mu naveže mlinski kamen in se potopi v globočino morja.«

Tako torej sodi o kletvini zdrava pamet in sv. vera. Škoduje nam na duši in na telesu; odtod pa izvira naša dolžnost, da se ji ustavljamo. Pa kaj naj storimo v ta namen?

Predvsem nikar ne opravičujmo sami sebe z raznimi izgovori! Tako so ljudje, ki pravijo: »E, saj ni tako hudo, če malo zakolnem.« Je že res, da ni tako hudo, če izgovarjaš samo male kletve, toda tudi mali grehi žalijo Veličanstvo božje. Obenem pa je velika nevarnost, kot smo pravkar slišali, da tudi male kletvine lahko postanejo iz enega ali drugega vzroka smrtni grehi. So zopet drugi, ki se izgovarjajo: »Sem tako navajen, sem tako jezen, da se kar ne morem zdržati.« Tudi ta izgovor je prazen. Z milostjo božjo in z neprestanim premagovanjem se zmore vse. Lep zgled za to nam je sv. Avguštin, ki piše o sebi: »Bil sem v to grdo, pregrešno navado ves ujet; ali odkar sem začel služiti Bogu in sem vso hudobijo tega greha spoznal, me je navdal neki strah, in ta strah je moja brzda.« Nikar ne govorite: navada me za seboj potegne; le čujte nad sabo in ne bo dolgo in se bodete poboljšali. Kolikor bolj se je navada ukoreninila, toliko večje pazljivosti je treba. Če jo morete danes premagati, vam jo bo toliko lažje premagati jutri. »Jaz vem, da je težko,« tako pravi dalje, »navado opustiti; skušal sem to sam na sebi. Pa strah božji je storil, da sem opustil to grdo rotenje. Kadar sem prebiral božje zapovedi, mu je obšla neka sveta groza; bojeval sem se zoper svojo pregrešno navado, klical sem Gospoda in stavil sem vanj vse svoje zaupanje. In glejte, nisem se varal! Gospod mi je dal svojo pomoč in tako mi je bilo mogoče zapustiti grdo pregreho. In zdaj ni zame nič lažjega kot zdržati se vsega rotenja, vsake kletvine.«

Tako delajmo tudi mi. V ta namen preudarimo pri jutranji molitvi za cel dan, pri nedeljski sv. maši za cel teden, kaj nas bo spravilo v nevoljo: ali bo vreme, otroci, mož, žena, delo, živina, sosed, nesreče... In ko pride dotični trenotek, tedaj je najbolje, da molčimo. Tudi je dobro, da se spomnimo pri tem na trpljenje Gospodovo, da se ozremo na križ. Če pa že ne moremo molčati, recimo raje kako nedolžno besedo; seveda je še bolje, da vzdihnemo raje: Vse v čast božjo, vse iz ljubezni do Boga, vse za verne duše v vicah, vse v odpuščanje svojih in tujih grehov. Če pa nas vendarle zmore slabost ali navada, da zakolnemo, potem je najbolje, da si naložimo kako pokorilo. Dajmo kaj v dober namen, ali kaj molimo, ali si kaj pritrhajmo pri vsaki kletvi. (Zglede glej: Zbirka lepih zgledov, II. zvezek, str. 619—623, »Varujmo se kletve!«) Pa ne le pri sebi, ampak tudi pri drugih zatirajmo kletvino; zlasti naj gledajo na to starši pri otrocih, gospodarji pri poslih, delodajalci pri delavcih. V ta namen imejmo pred očmi besede sv. Janeza Krizostoma, ki piše: »... Če slišiš koga na cesti ali na trgu Boga preklinjati, idi in ostro ga posvari. In če bi ga bilo tudi treba udariti, ne pomišljuj se; v obraz ga udari, raztrešči mu brezbožne čeljusti; posvečuj svojo roko s takimi sredstvi. In če te bo kdo tožil in te gnal pred sodnika, ne obotavljaj se in idi; in če te sodnik vpraša za razloge tvojega dejanja, povej odkritosrčno, da je oni preklinjal Kralja nebes. Reci: če mora biti kaznovan tisti, ki žali pozemeljsko gosposko, koliko bolj šele tisti, ki preklinja Kralja vseh kraljev. To je državno hudodelstvo, javen zločin, in vsak, kdor hoče, sme nastopiti kot tožnik.«

Jaz sicer ne smem kaj takega od vas zahtevati, vendar pa vas ob koncu še enkrat prosim: bojujmo se zoper kletvino pri sebi in pri drugih v svojo časno in še bolj večno korist. Amen.

Ivan Filipič.

Petnajsta nedelja po binkoštih.

Grešnik in njegova rešitelja.

Danes sta se strnila dva praznika: god sv. Matevža, apostola in evangelista, pa zunanja slovesnost žalostne Matere božje, ker je tretja nedelja v septembru, a pravi spominski god Marije sedmih žalosti je 15. t. m., letos pretekli ponedeljek.

Sv. evangelijski 15. nedelje po binkoštih nam sporoča o slovečem čudežu Jezusovem, ko je obu-

dil k življenju mrtvega mladeniča iz Najma »in ga je dal njegovi materi«. Mrtvi mladenič je podobna grešnikov. Sv. Matevž ali Levi je bil nekaj tudi med tistimi, ki so jih imeli ljudje za grešnike, ker je bil v službi pri rimski cestnji ob galilejskem morju. Sam nam o sebi tako-le pripoveduje v svojem evangeliju, ki se bere na njegov god: »Jezus je videl človeka ob mitnici sedeti z imenom Matej (Matevž), in mu reče: ‚Hodi za menoj‘. In vstal je in šel za njim. In prigodilo se je, ko je bil v hiši pri jedi, glej, je veliko cestinarjev in grešnikov prišlo, in so k jedi sedli z Jezusom in njegovimi učenci. In ko so farizeji to videli, so rekli njegovim učencem: ‚Zakaj je vaš učenik s cestinarji in grešniki?‘ Ko je pa Jezus to slišal, je rekel: ‚Zdravnika ni treba zdravim, ampak bolnim. Pojdite in učite se, kaj je to: Usmiljenje hočem, in ne daritve. Nisem namreč prišel klicat pravičnih, ampak grešnike.‘«

Kje bi bil ostal cestinar Matevž in kje bi bili mi, ko bi ne bil Jezus imel tega namena in ko bi ne bil teh misli vzel seboj v nebesa, kakor jih je razodeval na zemlji? Pa Jezus je vzel v nebesa tudi svojo premilo Mater, da ona s svojo priprošnjo posreduje »za nas grešnike«, ki se obračamo k nji v zaupni molitvi. Zato jo imenuje sveta Cerkev »pribežališče grešnikov« in v sv. maši na čast žalostni Materi božji jo pri darovanju nagovarja tako-le: »Spomni se, Devica Mati božja, da stojiš pred obličjem Gospodovim, da govoriš za naš prid, in da odvrne svojo jezo od nas!«

In glejte, ravno današnji evangelij nam kaže prelepo podobo ljubezni in moči Marijine. Oglejmo si v evangeljski zgodbi Jezusa, mater in sina, ter jo obrnimo na grešnika in njegova rešitelja. Nadaljujem v imenu Jezusa in Marije.

1. Na svetu je premnogo hudega, a sv. vera nas uči, da je edino pravo hudo ali zlo — greh, zlasti veliki greh, ker odvzame človeku življenje milosti in dušo umori; odtod njegovo ime smrtni greh. Gospod govori v skrivnem razodetju: »Vem tvoja dela; ime imaš, da živiš, in si mrtev« (Raz. 3, 1). Sv. cerkveni učenik Ambrozij pravi: »Akoravno brezbožneži na videz živé, vendar so bolj obžalovanja vredni kot mrličiči, ker nosijo okrog svoje telo kakor nekako mrtvaško rakev, v kateri imajo položeno svojo dušo.« Nosilci te rakve so zli duhovni, so hude strasti, ki neso dušo v grob, od koder ni več rešitve, neso na oni prestrašni kraj, kjer »je

jok in škripanje z zobmi« (Mat. 22, 13), »kjer ogenj ne ugasne« (Mark. 9, 43).

Ježus Kristus je rekel: »Jaz sem življenje« (Jan. 11, 25). Kar je duša telesu, to je Ježus duši. Brez duše telo ne more živeti, tako tudi ne duša imeti nadnaravnega življenja brez milosti Kristusove. In spet je rekel Zveličar: »Jaz sem trta, vi mladike. Kdor ostane v meni in jaz v njem, on rodi veliko sadu; ker brez mene ne morete ničesar storiti. Ako kdo v meni ne ostane, bo vunkaj vržen kakor mladika; in usehnila bo, in pobrali jo bodo ter vrgli v ogenj, in bo gorela« (Jan. 15, 506).

Vsak pogreb ima nekaj žalostnega na sebi. Pogreb v duhovnem pomenu, v luči svete vere, pa je nad vse žalosten. Zakaj proti nesreči smrtnega greha je vse pozemeljsko gorje le senca, le sen, samo videz. Kristjan! Ti vidiš n. pr. malega otroka, siroto, ki je izgubil starše, in ga pomiluješ: »Ti ubogi otrok, ki nimaš ne očeta, ne matere, kako si ostal osamljen na svetu, kako si zapuščen« Toda vedi, kristjan moj, da človek, ki je storil smrten greh, je s tem pognal od sebe Očeta in Mater v nebesih in njegova siroččina je vsled tega toliko večja. Jetnika pomiluješ, ki je po nesreči, po vojski izgubil zlato prostost ter ječi vkovan v železje. Toda človek v smrtnem grehu in zvezan po svojih hudih navadah je jetnik, je suženj satanov, noseč železni jarem njegov. Slepeca pomiluješ, ki mu nedostaje svetlobe oči, ki ne more več gledati in občudovati zemeljske lepote, modrega neba, migljajočih zvezd. Toda večji revež je grešnik, ki ne vidi v svoji lahkomišelnosti, da stoji na robu peklenškega prepada, večne pogube. Roparica je telesna smrt, grabežljiva roparica je. Kakor pa telesna smrt človeka oropa vsega ter ga stori revnega za sedanjost, preteklost in prihodnost, tako tudi dušna smrt. Dušo oropa smrtni greh ne le milosti božje, ampak tudi vseh zaslug za nebesa. S smrtnim grehom izgubi duša tudi moč, nabrati si novih zaslug za nebesa. Bog govori po sv. pismu: »Kdor je grešil zoper mé, njega bom izbrisal iz svoje knjige« (II. Moz. 32, 33).

2. Kakor je šlo za pogrebom umrlega mladeniča iz Najma veliko ljudi, ki so ga objokovali, tako in še bolj bi se morali vsi žalostiti ob pogledu kristjana, čigar duša je umrla vsled enega ali več smrtnih grehov. A če tudi ne stoji v sv. evangelju, da bi bili pogrebci jokali, pa je jokala mati tega mladeniča. In tako se mora reči, akoravno brezbrizni, trdosrčni ljudje ne žalujejo nad grešnikom, pa žaluje ena, in ta je nebeška Mati Marija. Na veliki petek je šla tudi ona za pogrebom

Jezusa Kristusa Sina božjega; bila je vsa prežaljena ob najsvetejšem pogrebu Mati Odrešenika vesoljnega sveta. Njeno ime pomeni tudi grenko morje. »Velika kakor morje je tvoja potrnost!« ji kliče sv. Cerkev s prerokom Jeremijem (Žal. p. 2, 13).

Sv. Bernard pa pravi, da je v življenju božje Matere vse predpodobno in preroško. In tako ima ona od tistega večera, ko je v neizrečeni tugi spremljala mrtvo telo Jezusovo k grobu, skrivnostno in nepremagljivo sočutje s kristjanom, ki je zapadel grešni smrti, ne zapusti ga, četudi ga vse zapusti, spremlja ga zvesto s svojo priprošnjo, in drugače kar ne more. Saj ste že videli katerikrat ljubečo mater, kako težko se loči od trupla svojega sina ali hčere, kako bolešno ji je, odtrgati se od groba svojega dragega otroka, kako stoče in joče, kako se ji zdi, da so njo samo položili v grob. Če pa zemeljske matere toliko čutijo, kaj mora čutiti še le božja Mati Marija, ona brezmadežna in najljubeznivejša mati, vsled dušne smrti svojih otrok! Saj je taka smrt neprimerno strašnejša, ker jih odtegne Bogu ter jim zapahne nebesa.

3. Sv. evangelij pravi, da je bil mrtvi mladenič edini sin svoje matere, in ta je bila vdova. Kako pa, da Marija, akoravno je bil Jezus njen edini Sin, vendar gre za tolikim številom grešnikov ter jih ne prepusti gotovi pogubi? Na to odgovarja sv. Ildefonz: »Zato, ker vsakega grešnika tako srčno in močno, tako zvesto in odkrito ljubi, kakor bi bil njen edini sin, kot bi imela samo tega edinega otroka.« In kako hudo mora zadevati Marijino materino srce, ko vidi vsakega posameznega svojega otroka dušno bolnega, ko ga vidi celo umreti dušne smrti, ko spozna, kako blizu je večni nesreči! Zato trdi sv. Anzelm: »Marija gre za grešnikom in nobena nehvaležnost je ne more zavriniti.«

Mislite si, ljubi kristjani, mater, katera raz kak grič opazuje, kako njen otrok hiti proti nevarnemu prepadu; kako mu maha nasproti z obema rokama, naj se izogne preteči nesreči, naj se obrne proti domu, k materi. Če je ta otrok ubogi grešnik in ta mati Marija, pa pomenita obe roki, s katerima vabi grešnika nazaj, molitev in solze. Mati božja stoji takorekoč med razsrjenim Bogom, ki o grešniku noče nič več vedeti, in med zašlim kristjanom, kateri svoje zakrknjeno srce zapira božji milosti. Boga mora Marija preprostiti, grešnika s solzami omečiti, navzgor in navzdol mora raztegniti svoje roke, v nebesih in na zemlji mora posredovati in spravo delati.

Med nebeškim Očetom in nami je Jezus naš srednik, med božjim Sinom in nami je Marija naša srednica in besednica. Sv. Mati božja prosi za nas stanovitno in uspešno. Sv. Bernardin Sijenski je rekel: »Ko bi večnost merili po trenutkih, ne bilo bi nobenega, v katerem bi Marija česa za nas ne prosila.« Sv. Anzelm pa je zapisal te-le besede: »Jezus, ki je bil na zemlji pokoren svoji Materi, nadaljuje to svojo pokorščino tudi v nebesih.« Če zapazimo v današnjem evāngeliju, da ta vdova ni izrekla nobene prošnje do Jezusa, in je Jezus vendarle njenega sina obudil k življenju, ali ne bo še bolj pripravljen za tistega otroka, ki je mrtev na duši? Saj tudi o njem velja njegova beseda: »Sin, glej, tvoja mati!« Jezusovo presveto Srce, katero je »potrpežljivo in neskončno usmiljeno«, se spet omeči, grešniku podeli še eno milost, milost spoznanja in kesanja, da ga potem more obuditi k novemu življenju, ako se grešnik te milosti zares poprime. In da bi se to ne zgodilo, mora Marija grešnikovo srce poprej omečiti, zato je morala ona poprej za n j solze pretakati. Odkar so padale solze iz oči Matere božje na presveto truplo Odrešenikovo, ki ga je držala v naročju, ter so izpirale njegove rane, od tedaj, pravim, pomagajo njene solze obujati duhovno mrtve k nadnaravnemu življenju milosti ter ozdravljajo najgloblje rane grehov. Jezus Kristus zakliče svoji nebeški Materi: »Ne jokaj!« In grešnik, če se je oprijel ponujane roke božje, je oživljen, je ozdravljen. Izpolni se nad njim beseda današnjega evāngelija: »In dal ga je njegovi materi.« Večno hvalo ji bo za to vedel spreobrnjeni grešnik, ker je kakor druga Judita od nje »odvrnila pokončanje pred obličjem Boga našega« (Jud. 13, 25).

V Absamu na Tirolskem je na oltarju božjepotne cerkve slika Marijine glave, vtisnjena v steklo. L. 1797., dne 17. januarja, so našli na šipi nekoga hišnega okna to podobo vtisnjeno. Nihče ne ve, kdo bi jo bil naslikal. Marija ima tu glavo nekoliko naprej nagnjeno, obraz je bolj podolgast, brada se zožuje, na resnobnih licih zapaziš čudno ljubeznivost, skoraj žalost, oči so obrnjene naravnost proti gledalcu, iz levega očesa se utrinja solza za solzo. Lepo je ovita ta znamenita glava nebeške Matere. Nekateri trdijo, da se kaže Marija v tej podobi kot »Mati ljubezniva«, drugi pravijo, da je to slika žalostne Matere božje. Obe trditvi se lahko združita v eno, ker obraz izraža ljubeznivost in žalost. In jaz bi dejal, da je to prava podoba tiste Matere, o kateri sem vam ravnokar

pravil, kako na njeno priprošnjo obuja Jezus sinove in hčere, na duši mrtve, k življenju.

»Ne bom gledala otroka umirati« (I. Moz. 21, 16) je rekla Agara v puščavi. Tako pravi tudi Marija in prosi za otroka, ki umira ali ki je že umrl duhovne smrti v puščavi tega življenja.

Blagor mu, kdor se skesan in s trdnim sklepom, da se hočeb resnično poboljšati, zaupljivo obrača na svojo nebeško Mater Marijo! Blagor mu na tem in onem svetu, ker kdor njo posluša, kdor njo najde, »najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda« (Preg. 8, 35). Amen.

Val. Bernik.

Šestnajsta nedelja po binkoštih.

Napuh nas prisovraži Bogu in ljudem.

Vsak, ki se povišuje, bo ponižan.

Luk. 14. 11.

Gospod obišče v današnjem evangeliju imenitnega farizeja, da ondi ozdravi vodeničnega bolnika in pouči napuhnjene goste. I vodenični i povabljeni mi dajo povod, govoriti zoper napuh. Vodenični je podoba napuhnjenca, ki se napihuje same domišljije in precenjevanja samega sebe, kakor vodenični preobilne tekočine. Gospod ozdravi vodeničnega; o, da bi ozdravil tudi one izmed nas, ki bolehajo na dušni vodenici, na napuhu! Premislimo danes v ta namen pogubno posledico napuha po besedah Gospodovih, da bo namreč vsak ponižan, ki se povišuje. Kajti napuh služi samemu sebi v ponižanje: stori nas prisovražene Bogu in ljudem. Glejte dva dela moje današnje propovedi!

I. Kaj je napuh in kdo greši z napuhom? Napuh ni drugega, kot precenjevanje samega sebe, ki izvira iz napačne domišljije o lastni popolnosti. Kdor samega sebe čez mero povzdiguje in neredno hrepeni po časti in prednosti, tisti greši z napuhom. Pa kako nas napuh prisovraži Bogu? Izreki in zgledi sv. pisma ter zdrava pamet nam to dokazujejo.

Kako se napuh gnusi Bogu in kako ga sovráži, oznanjuje v sv. pismu na več mestih. »Prevzetnost in napuh... sta mi gnusoba,« pravi v bukvah Pregorov (8. 13.), in zopet: »Gnusoba je Gospodu sleherni prevzetnež« (Preg. 16. 5.). Mozes mora izraelskemu

ljudstvu napovedati pogin, ako bo napuhnjeno. Prerok Jeremija mora ob reki Evfrat izkopati polstrohnel pas. Čemu to? Bog mu pove: »Tako bom dal strohneti Judovi prevzetnosti in velikemu jeruzalemskemu napuhu« (Jer. 13. 9.). Naj zadoščajo ti jasni izreki!

Oglejmo si še zglede: Zakaj čujem Izaijo zdihovati in jokati? Padec napuhnjenih angelov ga je tako užalostil. Zakaj moramo mi revni zemljani toliko trpeti? Zato, ker je okužil naše prve starše hudobni duh s trupom napuha. Zakaj je Bog zmešal govoricu ljudi? Zato, ker so iz napuha zidali babilonski stolp. Zakaj leži velikan Golijat premagan ob nogah mladega Davida? Zaradi napuha. Zakaj obvisi Absalom za lase na veji? Napuh je bil njegov rabelj. Zakaj je v Izraelu v treh dneh umorjenih 70.000 mož pokugi? Ker je David iz napuha preštel svoje ljudstvo. Vidite, tako se godi napuhu. Če bi Holofern ne bil hotel iz napuha postati vladar Izraelov, bi ne bil prišel ob glavo. Če bi se Nabuhodonozor ne bil poviševal nad ljudi, bi Bog ne bil iz njega naredil bedaka. Če bi Aman ne bil zahteval, naj Mardohej pred njim poklekuj, bi ne bil postal na vislicah predmet javnega zasramovanja. To vse so kazni napuha.

Pa zakaj je napuh tako pristuden Bogu? Zakaj ga tako sovražil? Zato, ker napada njegovo čast.

Na nič Bog bolj ne gleda, kot na svojo čast. On je tisti »kralj večnosti«, kateremu gre, kakor piše sv. Pavel (I. Tim. 1. 17.), »čast in slava vsevekomaj.« V bukvah Pregovorov berem: »Vse je Gospod zavoljo samega sebe naredil« (16. 4.), t. j. v svojo čast, da bi iz vidnih stvari spoznavali njegovo popolnost: vsemogočnost, modrost, dobrotljivost, ljubezen, usmiljenost, pravičnost, previdnost. Kakor bogati evangeljski gospodar deli tudi Bog nam, svojim hlapcem, talente svojega bogastva: darove narave, sreče in milosti, da z njimi gospodarimo; toda dobiček, t. j. čast, ki nam ga ti podeljeni talenti, ti darovi donašajo pri ljudeh, si je pridržal zase. A kaj stori napuhnjenec? On hoče, da hvališ njegovo lepoto, občuduješ njegovo učenost, slaviš njegovo popolnost, častiš njega namesto Boga, dajalca vseh teh prednosti. Kako predrzen poseg v božje pravice! Zavoljo tega se pa »Bog ustavlja prevzetnim«, kakor piše sv. Jakob (4. 6.), t. j., on se bojuje, poteguje za svojo pravico, ki mu jo hoče napuhnjenec vzeti. O grozni boj, v katerem se bojuje vsemogočnost zoper slabost, stvarnik zoper stvarico, Bog zoper človeka, kajti »strašno je pasti v roke živega Boga« po besedah sv. Pavla (Hebr. 10. 31.). Proč torej z vsem

napuhom, predragi, bodimo iz srca ponižni proti Bogu in proti ljudem!

II. Tako nas napuh prisovraži Bogu. Pa tudi ljudem nas stori zoprne. Sirah piše: »Bog in ljudje sovražijo napuh« (10. 7.). Da je temu res tako, razvidimo zopet iz izrekov in zgledov sv. pisma, pa tudi iz vsakdanje skušnje. Salomon pravi: »Kjer je napuh, ondi je tudi sramota« (Preg. 11. 2.). Zakaj? Zato, ker ošabneža vse zaničuje. In ali ne pravi Zveličar v današnjem evangeliju: »Kdor se povišuje, bo ponižan«? Kako krotko pričinja David svoj 73. psalm, v katerem prosi Boga milosti in usmiljenja za izraelsko ljudstvo! A komaj se spomni napuha sovražnikov, povzdigne v jezi svoj glas in kliče k Bogu za maščevanje. Tako sovražijo ljudje napuh po zadržilu sv. pisma.

Ozrmo se nadalje na zglede! Zakaj mora Hagara bežati iz hiše Abrahamove? Zaradi njenega napuha jo spodi Sara. Zakaj so sovražili bratje nedolžnega Jožefa? Zato, ker so ga imeli, četudi po krivem, za napuhnjenega zavoljo njegovih sanj. Zakaj je krotki David, ki je prenašal najhujša sramotjenja od Semeja potrpežljivo, hotel ugonobiti Nabala in njegovo hišo? Zaradi napuha tega človeka. Zakaj je dal perzijski kralj Azver obesiti prvega dvorjana Amana? Napuh je slednjega spravil na vislice. Zakaj so Antijohu, biču Judov, tako privoščili njegovo bolezen in smrt? Zaradi njegovega napuha.

Ali vidite, predragi, kako prisovraženi ljudem so bili napuhnjenci v vseh časih? In prav tako so tudi še danes.

Učinki, ki jih rodi napuh, so različni; pa vsi storé napuhnjenca zoprnega in smešnega.

So ljudje, ki si domišljujejo, kako lepi, spretni, učeni, bistroumni, prebrisani da so; v resnici pa ni nič na njih. To je napuh. Kaj mislimo o njih? Posmehujemo se jim s pomilovanjem ali zaničevanjem, češ, ta ali oni si pa veliko domišljuje.

Če se je napuh domišljije docela polastil, se težko skrije. Zato se taki domišljavi napuhnjenci zelo bahajo, se radi postavljajo in so neznosno ponosni. Ponosnim bahačem pa navadno ne verujemo, marveč se jih sramujemo. Bahači so predmet občnega zasmeha.

Naposled so pa še napuhnjenci najvišje stopnje, ki cenijo le same sebe, druge pa zaničujejo. Nihče ni po njihovih mislih tako pameten, tako brihten, tako skušen, tako izveden, tako moder, tako nesebičen, tako delaven, kot oni. Svoj pretirani napuh razodevajo v vsem svojem

dejanju in nehanju. O drugih ljudeh govore le nekako zaničljivo; če druge hvališ, skušajo zmanjšati njihovo pohvalo. Skratka, povsod se kaže njihov napuh. Kaj so nam te vrste ljudje? Ogiblremo se jih, ker nam preseda njihova ošabnost, ker nam smrdé samega napuha. In tako je res, da bo vsak, ki se povišuje, ponižan.

»Začetek slehernega greha,« pravi Sirah (10. 15.), »je napuh; kdor se njega drži, bo s kletvijo napolnjen in poslednjič ga bo podrl.« In istina je to! Kdor odpade od vere, odpade iz napuha; kdor nespametno modruje o verskih rečeh, modruje iz napuha; kdor se ustavlja duhovski ali svetni gosposki, se ustavlja iz napuha; kdor se noče pokoriti ukazom predstojnikov, se ne pokori iz napuha; kdor se prička z drugimi, se prička iz napuha; skratka: iz napuha izvirajo premnogi grehi in zato je napuh prvi med pglavitnimi grehi. Vsled tega je pa Bog zažugal napuhu z r a z n i m i k a z n i m i že pri Izraelcih. Tudi nas doletijo čestokrat razne manjše ali večje nesreče. Morda so ravno kazni za napuh. O, bodimo torej lepo ponižni po zgledu Jezusa, Marije in svetnikov, kajti, kakor bo vsak ponižan, ki se povišuje, tako bo vsak povišan, ki se ponižuje. Amen.

Po P. Graserju O. S. B.: **K. Čik.**

Nagovor za Marijine družbe.

Marija Magdalena.

Sv. Marijo Magdaleno, veliko spokornico in veliko v svoji hvaležnosti in ljubezni do Kristusa Gospoda, kate-rega ni zapustila, ko so ga razen sv. Janeza zapustili vsi apostoli, temveč mu je sledila skozi vse sramotenje in trpljenje do križa na goro Golgota in je junaško vztrajala pri njem, da so njegovo sv. telo v grob položili — saj jo poznate vse. In vse jo gotovo častite kot veliko svetnico. Vendar se zdi, da je med nedolžno mladino, kar ste ali bi vsaj morale biti ve, Marijine hčerke, in med Magdaleno, ki je cvet svoje mladosti omadeževala in zapravila z grehi, velik prepad. A navzlic temu ali baš zaradi tega bi vam danes govoril nekoliko o Mariji Magdaleni. Naj bi vam bile te besede v pouk in v svarilo, a obenem bi naj zbudile v vas zaupanje na usmiljenje božje in na priproš-njo Marije Magdalene, ako bi katera izmed vas bila kdaj tako nesrečna, da bi zašla na pot, po katerem je dolgo

hodila Marija Magdalena, dokler je ni zadel in ogrel žarek milosti božje, pred »čigar toploto se ne more nihče skriti« (Ps. 18, 7).

O mladih letih Marije iz Magdale ob Genezareškem jezeru nam sv. pismo ne sporoča ničesar. Ko jo prvič srečamo v sv. evangeliju, nam evangelist pravi o njej: »In glej, žena, ki je bila grešnica v mestu...« (Luk. 7, 37).

Kaj pa bi po človeški pameti smeli sklepati o njeni mladosti? Predvsem pač, da je imela dobre starše in je bila lepo in skrbno vzgojena. Sklepati smemo to iz tega, ker sta bila njen brat Lazar in sestra Marta zelo dobra in pobožna. A kako je pač po prvih letih nedolžnosti in bogoljubnosti zašla tako daleč, kako je padla tako globoko, da je postala očitna grešnica, ki se je pečala z vsakim, da so se je vsi boljši ljudje že izogibali in s prstom kazali za njo, in sv. evangelij celo pravi o nji, da je Gospod »izgnal iz nje sedem hudih duhov«? Lepota in zapeljivost sta bili njena nesreča kakor za marsikatero deklico dandanašnji čas in v vseh časih. Velik dar božji je lepota. A tudi nevaren dar, če se ne družijo z njo modrost duha, velika previdnost in čuječnost... Ako povzdignemo v jasni noči pogled na nebo, opazimo najprej najlepše, najjasnejše zvezde. Ako stopimo na vrt, se ustavi naše oko najprej na najlepših cvetlicah. Ravno tako je na velikem vrtu božjem, na svetu. Oči ljudi — pokvarjenih še posebno — opazijo najprej najlepše rože. In gorje taki roži, če nima nič trnja — resnosti, deviške sramežljivosti in ženskega dostojanstva — da bi se branila. Gorje ji, če se pripogiba prenizko k svojim občudovalcem, če se jim morda v svoji lahkomiselnosti kar sama ponuja. Utrgajo jo, uživajo kratek čas njeno lepoto in krasoto; a ko ta obledi, jo vržejo v stran, v blato.

Tako nekako je moralo biti pri Mariji iz Magdale ob Genezareškem jezeru. Svet jo je občudoval. Prijalo ji je to laskanje, omamljala se je ob njem in je — padla. In potem se je pričela tista stara žalostna zgodba: prvi korak je bil storjen, za njim je prišel drugi, tretji, četrti — globlje in globlje se je pogrezala v greh, »kakor vodo je pila greh v se«, da govorimo z besedami sv. pisma.

Naj bo to nauk in svarilo za vas, drage Marijine hčerke, da se varujete zapeljivosti in zapeljivcev. Kate-
rim je dal Bog veliko lepoto, tem se je treba varovati v dvojni meri. »Varujte se ljudi« (Mat. 10, 17), svari. božji Zveličar. In spet svari, kakor vam znano, pred volkovi, ki prihajajo v ovčji koži (Mat. 7.). Vsak, ki hoče hudo vaši duši, bo prišel kar mogoče sladek in priliznjen. Bežite pred takimi! »Beži pred grehom kakor pred obličjem

kače« (Sir. 21, 2). Ne podajajte se v nikake, niti v najmanjše nevarnosti. »Kdor nevarnost ljubi, bo v nji poginil« (Sir. 3, 4), svari sv. Duh, in spet uči: »More li človek hoditi po žrjavici, ne da bi se mu podplati užgali?« (Preg. 6, 27.) In če bi res že bilo kako znanje, pošteno še, a vidite, da bi ne vedlo v zakon, ampak v greh, naredite konec, dokler je čas. Konec naredite, najsi boli; boli, kakor da bi si odsekale roko ali nogo, si iztaknile oko: »Ako te pa tvoja roka ali tvoja noga pohujšuje, odsekaj jo in vrzi jo od sebe; bolje ti je, da greš hrom ali kruljev v življenje, kakor da bi imel dve roki ali dve nogi, pa bi bil vržen v večni ogenj. In ako te tvoje oko pohujšuje, izderi ga in vrzi ga od sebe; bolje ti je, da greš z enim očesom v življenje, kakor da bi imel dve očesi, pa bi bil vržen v peklenški ogenj« (Mat. 18, 9). Dokler je čas, storite! Da ne bo kesanje prepozno in prebridko!

Dvojno srečo pa je naklonil Bog Mariji Magdaleni v vsi njeni veliki duševni nesreči: imela je dve duši, ki sta neprestano klicali za njo k Bogu, a jo gotovo tudi svarili in srčno prosili, naj pusti greh: brata Lazarja in sestro Marto. In imela je spomin na blage starše, na njih lepe nauke, ali z drugo besedo: imela je še nekoliko vesti, ki ji je klicala sredi njenih grehov: »Kje je tvoj Bog?« (Ps. 41, 4.) Kje je tvoja nekdanja nedolžnost? Kje življenje, kakršnega te je učila ljubeča mati?

Glejte, drage Marijine hčerke, tukaj vidimo pomen in važnost opominjevanja in svaritve ter moč molitve. — Naj bi bilo tudi pri vas tako: Ako vidite kako sestro iz družbe ali kako drugo znano osebo, izmed domačih koga, kako prijateljico, da že namerja korak na kriva pota, svarite, prosite, rotite! Apostolsko delo je to, delo božje: duše reševati, kakor jih je prišel reševat Kristus, »Sin človekov je namreč prišel iskat in reševati, kar je bilo izgubljenega« (Luk. 19, 10). In boguvšečno, zelo zaslužljivo delo je: »Ako kdo zaide od resnice in ga kdo vrne, naj ve, da bo, kdor zavrne grešnika od njegove krive poti, rešil njegovo dušo smrti in pokrtil obilo grehov« (Jak. 5, 20). — In molite za take, ki so v nevarnostih ali že na krivih potih... Ako pade kdo v vodo, beže ljudje od vseh strani, mu podajajo drogeve, deske, vrvi, mu poizkusijo na vse mogoče načine pomagati, samo da se ne bi potopil. Ako pa se kdo potaplja za vekomaj, gledamo to dostikrat mirno in brezbrizno. In le preradi samo kritiziramo, sodimo in obsojamo, ako vidimo, da je kdo zašel. Pozabljamo, da bi bilo mnogo plemeniteje in mnogo koristneje, za take moliti... Družbenice Marijine ste sestre. Sestre po duhu, sestre po ljubezni, sestre, ker ste postale vse na poseben, slovesen

način hčerke Marijine. Torej je naravnost vaša dolžnost, da druga za drugo molite, posebno za take, ki so v nevarnostih. Pri sv. mašah, v vsakdanjih molitvah, ki jih darujete za take; ali da opravljate devetdnevnice in trkate tako dan za dnevom na usmiljenja in dobrote polno Srce Jezusovo: »Ti, ki si se usmilil Marije Magdalene in je nisi pustil v grehu do konca in do pogubljenja, usmili se tudi te duše!« — na materino Srce Marijino: »Glej, Marija, tvoja je ali je vsaj bila! Ne pusti je v grehu, ne pusti je zapasti obupu, ne večnemu pogubljenju!« »Veliko premore stanovitna molitev pravičnega« (Jak. 5, 16). »Povem vam: Ako se dva izmed vas zedinita na zemlji v čemerkoli, kar prosita, jima bo dal moj Oče, ki je v nebesih. Zakaj, kjer sta dva ali kjer so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz sredi med njimi« (Mat. 18, 19, 20). A tu vas je cela truma. In vse Marijine družbe po vsem svetu molijo druga za drugo. Kako se naj torej Jezus ustavlja? Kako naj ne bi slišala in uslišala Marija klicev in prošenj toliko svojih otrok?

To je bila sreča za Marijo, da je imela takega brata in tako sestro. In sreča njena je bila, da je imela dobre starše, katerih zlatih naukov ves plevel in vse močvirje grehov nista mogla zadušiti... Ne pozabite, Marijine hčerke, nikoli naukov svojih staršev. Imate ali ste imele skoro gotovo vse blage matere. Že iz tega, da ste pri Marijini družbi, lahko sklepamo na to. Ne pozabite njenih besed! In če bi bile res kdaj tako nesrečne, da bi zabredle v grehe, tedaj se jih spominjajte še posebno. Svetle zvezde bodo besede in nauki staršev, ki vam bodo kazale pot nazaj iz mraka zmot, iz noči grehov. In hvaležne bodite staršem za vse nauke, vsa svarjenja!

Gotovo se je tudi Marija čestokrat spominjala naukov rajnih staršev, in ta spomin ji je trkal z veliko močjo na grešno srce. Gorje bi bilo Mariji, če bi bila v grehah zadovoljna, srečna ali vsaj mirna. Zakaj največje gorje je, če se grešnik, grešnica, v strašnem brezdnu grehov, ko vendar prebiva sredi najnevarnejših kač in zmajev in skupno s hudimi duhovi, brezskrbno in veselo smeji, kakor pravi Sv. Duh z nekakim svetim začudenjem: »Vesele se, ko so delali hudo« (Preg. 2, 14), in spet: »Nespa-metnik kakor v smehu počenja hudobijo« (Preg. 10, 23), zakaj »njegovo srce je trdo kakor kamen in zgoščeno kakor kovaško naklo« (Job. 41, 15). Take duše pozabljajo vsega: mladosti, naukov ljubečih staršev, radosti nekdanjega nedolžnega življenja. Pozabljajo na sedanost, da so sovražniki božji. In če pomislijo na to, si govoré: »Usmiljenje božje je veliko, mnogo mojih grehov se bo usmilil«

(Sir. 5, 6). Tako so mirni in pozabljajo na prihodnost, na smrt, sodbo, večnost. Pa glej! »Kadar poreko: ‚Mir je in varnost‘, takrat bo prišlo naglo pogubljenje nadnje« (II. Tesal. 5, 3).

Milost božja, da v Marijinem srcu tega nevarnega miru ni bilo. Bila je mlada, lepa, grešniki so jo obletavali kakor metulji cvet. A v srcu miru ni bilo! Srce jo je bolelo, njeni grehi so jo pekli noč in dan, »solze so ji bile kruh podnevu in ponoči« (Ps. 41, 4), dokler se ni dvignila in ni šla h Kristusu Gospodu, Sinu božjemu.

Marija Magdalena je prva, ki pride h Gospodu prosit odpuščanja grehov. Pač so ga prihajali prosit v telesnih boleznih, a nihče pred njo še ne v duševni. Ko so drugi, pravičnejši, kakor Simon farizej, ki ga je povabil k sebi na kosilo, še dvomili o njem, je li res Sin božji ali ne, pravi Mariji njeno trpeče srce, da je, in da ji le on more dati mir, »svoj mir, kakršnega svet ne more dati« (Jan. 14); zakaj svet z vso svojo plehko tolažbo, z vsem svojim veseljem, z vsem svojim bogastvom z grehi obteženega srca ne more umiriti. Marija spozna to in z močno voljo stori, kar spozna za dobro in potrebno; napoti se h Gospodu. Kako pa gre k njemu? Ali skrivaj, ponoči, kakor Nikodem? Ne! Ve: očitno sem grešila, očitno sem dajala pohujšanje, očitno moram delati pokoro, očitno moram pokazati, da se hočem odločno odvrniti od prejšnje poti in začeti novo življenje. Tako gre v hišo Simona farizeja, kjer je bil Gospod povabljen v goste. Vedela je, da bodo tam sami moški, večje število moških. Vedela je, kako so farizeji ponosni na svojo pravičnost, kako jo bodo gledali postrani in zaničljivo, celo s sovraštvom. A vendar gre! Ve: grešila sem, treba je, da se tudi pokorim! — Pride v sobo. Čuti: vseh oči so obrnjene v njo. Pa jo to zbega? Gotovo jo kakor plameni žgo ti pogledi. A večja nego sramežljivost in strah je njena zavest: grešila sem, treba je, da delam pokoro — S sklonjeno glavo stopa k mizi; pade Gospodu k nogam in bridko, bridko joka. Ne reče besede. Ne more: pregloboka je žalost nad grehi, preveliko je kesanje. Tudi treba ni. Veruje in ve: on, ki klečim ob njegovih nogah, je Bog. Vidi mi v srce, pozna moje grehe, pozna tudi moje kesanje, resnično mojo voljo, da se ne vrnem v grehe nikoli več... In kaj zasliši Marija od Gospoda za vso svojo vero in za vse bridko kesanje? »Odpuščeni so ti grehi. Tvoja vera ti je pomagala, pojdi v miru« (Luk. 7, 48, 50). S tako ljubeznijo in s tako neskončno hvaležnostjo je prešinila ta dobrota srce Marijino, da se od tedaj ni mogla več ločiti od Gospoda. Čutila je pač tudi, da je v njegovi bližini najbolj varna pred gre-

hom. V svoji hvaležnosti in ljubezni mu je sledila do križa, do groba, do vstajenja. In sledila mu po spokornem življenju v nebesa, kjer »sedi Gospod Jezus na desnici božji« (Marko 16, 19).

Drage Marijine hčerke! Priporočajte se sveti Mariji Magdaleni, naj vam izprosi milost, da ne bi nikoli hodile po potih njenih zmot in njenih bridkosti. A če bi vas res kdaj zapeljal hudi duh, svet, lastna slabost, Marija Magdalena vam je zgled, kaj naj v ti nesreči storite! H Kristusu Gospodu se zatecite! — O, vemo vsi, in Bog ve bolje nego mi, kako trepeče srce mladi deklici, ki je bila še vsa čista in nedolžna, in velja pred svetom še vedno za pošteno in nedolžno, a je ob nesrečni uri padla — kako ji trepeče srce, ko treba ta greh povedati. A pogledjte tedaj Marijo Magdaleno! Trepetalo je srce tudi nji, ko je šla v hišo Simona farizeja. A vedela je: treba je iti! Premagala je svojo sramežljivost in svoj strah in je šla. Posnemajte jo! In priporočajte se ji v bridki svoji nesreči, naj izprosi tudi vam tako kesanje, kakor ga je imela ona. Če bo videl vašo bol in resnično vaše kesanje, vas bo vsak namestnik Kristusa usmiljenega, vsak spovednik, sprejel z istim usmiljenjem, kakor je sprejel Gospod Marijo Magdaleno, in vam bo rekel z istim sočutjem odrešilne besede: »Odpuščenii so ti grēhi. Pojdi v miru in ne greši več!« In da vam izprosi tudi to veliko milost, se ji iskreno priporočajte, da se ne bi po grehu nikoli več ločile od Kristusa Gospoda, kakor se ni Marija, ampak bi mu sledile v srčni hvaležnosti in zvesti ljubezni do trenutka, ko vas pokliče: »Pridi, prijateljica moja, zvesta moja, in kronana boš.« Amen.

Ksaver Meško.

Nagovori za Marijino družbo.¹

Spisal Franc Bernik.

II.

O samskem stanu.

Drage družbenice Marijine! Na zadnjem družbinem shodu sem vam govoril o možitvi. Povedal sem vam, na kaj vse naj dobra Marijina hči gleda, kadar misli stopiti v zakon. Poudarjal sem, da je vedno bilo tako in da vedno

¹ Gl. »Duh. Pastir«, 1919, str. 67.

bo, da so se dekleta rade možile, da je vedno bilo veliko deklet, ki so komaj čakale, da bi že prišle v zakonski stan, in da tega tudi Marijina družba ne bo izpremenila in tudi ne misli izpreminjati.

A drage mi družbenice Marijine! Danes vam pa nekaj drugega povem, kar je tudi vedno bilo in vedno bo: vedno je tudi bilo mnogo deklet, katere niso stopile v zakonski stan, marveč so v samskem stanu preživele čas svojega pozemskega življenja! Zakaj so tako ostale, kdo naj to razsodi!

Resnica je, ki se ne da utajiti, da nekatere sploh nobenega ženina dobile niso, kakor željno so ga tudi pričakovale in kakor goreče so se zanj priporočale. Resnica je dalje, da nekatere zopet bi bile že dobile ženina, a tak ravno ni prišel, kakršnega bi si bile same želele. Resnica je zopet, da bi se nekatere bile že lahko omožile, a se niso hotele, ker so modro spoznale, da niso za to, ker so bolele, ali iz ozira do staršev ali kakega drugega vzroka. Resnica pa je končno tudi ta, predrage družbenice, da jih je vedno mnogo bilo in jih bo, ki so čisto prostovoljno ostale v samskem stanu, da bi tako tem lepše, tem popolnejše služile Bogu, tem gorečnejše skrbele za svojo neumrjočo dušo!

Naj je torej vzrok že kakršenkoli, resnica je in ostane, da se mnogo deklet ne omoži, marveč ostanejo v samskem stanu.

Če sem vam torej, predrage, zadnjič govoril o možitvi, je glede na doslej povedano potem gotovo moja dolžnost, da vam danes tudi o samskem stanu katero rečem! Naj tako vsaka popolnoma jasno izve, pri čem da je!

I. Strašne so bile pregrehe, s katerimi so pagani onečaščali svoje človeško dostojanstvo. Posebno nečista strast jih je dobila popolnoma v svojo oblast!

A glejte, celo pagani so imeli devištvo v visoki časti!

To spoznamo iz spoštovanja, katero so skazovali svojim devicam, kakor tudi iz kazni, s katerimi so kaznovali nezveste, padle device.

Perzijani so častili solnce po božje. Duhovnice solnca so morale ostati device. Pri njih, kakor tudi na Kitajskem, Japonskem in v Tibetu že najdemo nekake menihe in nune. Grški modrijani so imeli devištvo za imeniten dar od zgoraj, ki povzdiguje človeka visoko nad pozemsko nezepolnost. V mestu Hucku na Poznanjskem se še sedaj

vidi podzidje starega templja solčnih devic. V njem je 1500 devic oskrbovalo službo, s katero so solnce molile. Te device so bile v osmem letu svoje starosti odbrane in iz družin vzete. Razen svojih tovarišic niso odslej smele prav nobenega človeka več videti, celo lastnega očeta in matere ne. Vedno so morale device ostati. Ako je katera padla, je bila živa pokopana, zapeljivec pa je bil obešen, ali pa sta bila oba skupaj živa sežgana. Da, celo to se je zgodilo, da so bili ž njo vred vsi njeni sorodniki sežgani in vsi drugi prebivalci njenega rojstnega kraja pomorjeni.

Najbolj pa je znano, kako so paganski Rimljani častili devištvo v takoimenovanih vestalkah. Častili so namreč boginjo Vesto. Za službo v njenem templju je bilo odločenih šest izbranih devic, ki so se imenovalе vestalke. Izvoljene so bile med šestim in desetim letom svoje starosti. Deset let šo se morale svoje službe učiti, deset let jo potem opravljati in deset let potem v njej poučevati nanovo sprejete vestalke. Oblečene so bile v dolgo, belo, z žametom prevlečeno oblačilo. Čelo so imele zavezano in glavo zagrnjeno s pajčolanom. Uživale so najvišje časti. Še konzuli, najvišji oblastniki in cesarji, ki so se imeli za bogove, so se vestalkam umikali in so jim prepuščali častna mesta. In če so hudodelnika k smrti peljali, pa jim je vestalka prišla nasproti, so mislili, da je sprava za njegovo zadolženje opravljena, in so ga takoj izpustili. A ostati so morale vestalke vseh trideset let svoje službe device! Če se je pa katera zoper čistost pregrešila, je bil njen zapeljivec s palicami tepen, dokler ni bil mrtev. Ona pa je bila živa zakopana. Na takoimenovani »njivi prokletstva« je bila izkopana pozemska jama. Notri so dali posteljo, malo kruha, vode, olja in gorečo svetilko. Potem so šli po nesrečnico. Na črnopregrnjenih parah so jo nesli iz njenega stanovanja k jami. Tam je po lestvici šla v jamo. Lestvico so vzdignili, pokrov zaprli, prsti nametali. Živa je bila pokopana za vselej. Ta dan pa je bil žalni dan za mesto Rim in za celo državo. Njeno pregreho so imeli za veliko nesrečo, ki je zadela vse ljudstvo!

Strašna kazen, kajne, predrage družbenice! In vendar je bilo to le nepopolno devištvo. Le bolj iz sile so tako živele. In ne za vselej; čez 30 let so se lahko omožile. In vendar tolika čast, toliko spoštovanje!

II. V pravem sijaju pa je lepoto devištva pokazalo svetu šele krščanstvo! Že nastop obljubljenega Odrešenika je ožarjen od najlepšega devištva.

Prva, ki je v celi stari zavezi, tudi pri Judih, Bogu obljubila vedno devištvo, je vzhajajoča zarja, napovedovalka tega božjega Solнца, Kraljica brezmadežna, deviška Mati Marija! Spremistvo Njegovo, ljubljenci Njegovi, tisti, katere On posebno odlikuje, deviške duše so to: sv. Jožef, sv. Janez Krstnik, sv. Janez Evangelist, nedolžni otročiči! »Pustite male k meni, ker njih je nebeško kraljestvo!« »Blagor njim, ki so čistega srca, ker Boga bodo gledali!« Kaj ne pričajo te in nešteto drugih besedi Jezusovih, da je njegovo najljubše veselje prebivati med lilijami!

In tako tudi pozneje skozi vsa stoletja. Zveza med nebeškim ženinom in deviškimi dušami tu na zemlji je kar najlepša, najtesnejša. Priprosto devico Julijano litiško si izvoli za posebno oznanovalko časti presv. Rešnjega Telesa. In priprosto devico Marjeto Alakok si izbere za razširjevalko časti svojega presvetega Srca.

In kar uči Jezus, to uče tudi apostoli. Apostol Pavel, ki je živel samsko, deviško, govori čisto jasno v listu do Korinčanov: »Neoženjenim rečem, da je dobro zanje, ako ostanejo, kakor jaz.«

Cerkveni učeniki pa kar tekmujejo v slavospevih na sv. devištvo. Sv. Ciprijan kliče: »Device so cvetke cerkve, kinč milosti Sv. Duha, ponos svojega spola, čiste posode slave, podoba Boga samega, primerne njegove svetosti, odličnejši del črede Kristusove.« Sv. Krizostom govori: »Vaše čelo, device Kristusove, je obdano z dijademom, s krono, ki je dragocenejša od krone kraljevske.« In sv. Atanazij proslavlja devištvo: »Ti si veselje prerokov, dika apostolov, življenje angelov, krona svetnikov. Srečen, kdor te ima!«

III. Ali naj se potem čudimo, predrage družtenice, da je v krščanstvu ob vseh časih toliko src vzljubilo devištvo in se v cvetu svojih let, v najlepši mladostni dobi prostovoljno in za zmeraj oklenilo nebeškega Ženina! Že v 4. stoletju piše veliki škof sv. Ambrož: »Več devic se posvečuje božjemu Sinu, kakor se na celem Laškem vseh ljudi skupaj rodi!«

In s kakšnim junaštvom so te svete device vztrajale v ljubezni do svojega nebeškega Ženina, pretrpele nedopovedljive muke, šle v najgrozovitejšo smrt! Blandina, mlada kakor jutranja rosa, je bila tako nežnega telesa, da se je njena gospa, ki je bila tudi kristijanka, bala, ali bo mogla prestati strahovite muke. Od zgodnjega jutra do poznega večera so jo trpinčili. A bila je ves čas veselega lica. Na kol so jo privezali in ji roke razpeli. Blandina je bila pa vsa srečna, da je mogla v tej muki posnemati svojega Ženina Jezusa. Več dni je morala gledati vse gro-

zovitosti, katere so počenjali nad drugimi kristijani. A ni se ustrašila, ni izgubila poguma. Naposled jo povežejo v mrežo in nastavijo divjemu biku, ki jo grozno po tleh premetava in tepta. Šele oster meč ji vzame življenje. Ce'lo pagani so občudovali njeno junaštvo in rekli, da nobena ženska še ni toliko in tako trpela.

Ali naj vam govorim o junaški smrti sv. Neže? Obsojena je v smrt na ognju. Z veseljem stopi na gorečo grmado, povzdigne svoje roke k nebu in v prelepih hvalnicah poveličuje svojega Ženina. A glejte čudo! Ogenj ugasne, niti njenega lasu se ni dotaknil! Obsodijo jo k obglavljenju, k smrti pod sekiro rabeljnovi! Že poklekne devica, moli, nasloni glavo, da prejme smrtni udarec. Ljudstvo ginjeno joka, rabelj se trese. Nemogoče se mu zdi takega angela usmrtiti. Neža pa mu daje pogum: »Čemu se obotavljaš? Kaj čakaš? Jaz hrepenim po svojem nebeškem Ženinu. Umori vendar to telo, ki bi utegnilo dopasti drugim, katerim jaz nočem dopasti!« Sekira pade in že je duša Nežina v najlepšem objemu za vselej združena z njim, ki ga je tako goreče ljubila.

Najbolj pretresljiva pa je junaška smrt sv. Barbare. Njen lastni oče ji ves razburjen, ko zve, da je kristjanka, da na grozno odločitev: »Ali se boš pri tej priči Kristusu odpovedala, ali pa se pripravi na najgrozovitejšo smrt!« Odločitev ji je bila lahka. Niti trenutek ni premišljevala. In strmite, družbenice! Lastni nečloveški oče ji z mečem odseka glavo!

IV. Dekleta, ki si izvolijo samski stan, da v prostovoljnem devištvu služijo Bogu, store to tako, da popolnoma zapuste svet in se p o d a j o v s a m o s t a n, ali pa, kar je neprimerno bolj pogosto, da o s t a n e j o z u n a j m e d s v e t o m.

Samostansko življenje! Družbenice, kdo naj prešteje svete device vseh časov, ki so kot pobožne redovnice žrtvovalle svoje življenje molitvi, zatajevanju, strežbi bolnikov, pouku mladine!

Sv. Cerkev jih je imela vsikdar v visoki časti. Celo najstrupenejši sovražniki cerkve niso mogli odreči spoštovanja priprosti usmiljenki, ki je kot junakinja krščanske ljubezni požrtvovalno stregla gobovim, katerih se je vse balo, in kot gobova med gobovimi tudi umrla!

Neprimeroma več deklet pa je, ki med svetom žive deviško. In to v vseh stanovih, visokih in nizkih.

Poudarjam pa s prav posebnim poudarkom, da je tudi za samice, ki žive med svetom, prav posebno važno življenje žrtev za druge. Tako življenje žrtev za druge, življenje krščanske ljubezni do bližnjega je tudi za

njo samo najsigurnejše poroštvo, da ostane stanovitna. In tako življenje žrtev za druge da tudi njenemu življenju šele pravi, višji pomen, ki ga mora imeti.

Glej preprosto služkinjo! Vsa živi za družino, v kateri živi. Gospodarju, gospodinji pomaga, kjer more. Njihove otroke uči z ljubeznijo dobre matere. Vsem pa je zgled čednosti. Lepota devištva in ljubezen materinstva je v njej na lep način združena. Zato pa je njeno življenje, dasi življenje žrtev in trpljenja, vendar tudi življenje najlepših zaslug za nebesa.

Glej pa drugo samico! Sama zase živi, za druge ji ni mar. Zdi se ji, da je že vse storjeno, če samo zase poskrbi. Prepričana je, da ima sama seboj dovolj opravila. Niti ne misli ne, da ima kakih dolžnosti tudi do drugih. Sebična postane in neredko tudi trdosrčna do drugih. Ona pač ne izpolnjuje vseh dolžnosti, ki bi jih morala!

Ali ne stoji visoko nad tako sebično samico mati, ki v krogu svojih številnih otrok nima skoraj niti trenutka prostega zase ne podnevi, ne ponoči? Vedno skrbi, dela, trpi, se žrtvuje le za svoje otroke, družino!

Sedaj pač razumete, drage mi družbenice Marijine, zakaj trdím, da najlepši je samski, deviški stan tedaj, kadar je združen s skrbjo in ljubeznijo materinstva, kadar goreča, vneta devica samo to misli, samo po tem hrepeni, kako bi kar največ dobrega v dušnem in telesnem oziru storila za druge, starše, sorodnike, sestre!

In prav v tem oziru, koliko dobrega stori ravno Marijina družba! Vse, ki ste in boste ostale v samkem stanu, dobite ravno v njej uspešnih pripomočkov, da ostanete vsikdar zares dobre device! V njej pa najdete tudi priložnosti dovolj za žrtve, za dela materinske skrbi in ljubezni do drugih.

Zato pa vam, predrage družbenice, kličem prav pri srčno z besedami sv. Krizostoma: »O ve deviške duše vse, zatecite se k vzvišeni Materi Gospodovi! Ona vam bo ta najlepši in najdragocenejši zaklad s svojim maternim varstvom ohranila.« Amen.

Katehetični govori

o veri in apostolski veroizpovedi.

Spisal dekan **Anton Skubic.**

V.

O človeku. — 1. O duši.

Angeli so najodličnejše stvari božje. Takoj za njimi pa je človek, krona vsega vidnega stvarstva, kralj zemlje. Ustvaril ga je Bog, rekoč: »Naredimo človeka po svoji podobi in sličnosti, in naj gospoduje čez ribe v morju in ptice pod nebom in čez zverino in vso zemljo in čez vso laznino, ki se giblje po zemlji. In Bog je ustvaril človeka po svoji podobi; po podobi božji ga je ustvaril; moža in ženo ju je ustvaril,« poudarja sv. pismo (I. Moz. 1. 26—27). Še natančneje popisuje sveta zgodba to veliko dejanje božje: »Naredil je Gospod človeka iz ila zemlje in je vdihnil v njegovo obličje duha življenja, in bil je človek živa stvar« (I. Moz. 2. 7). Dušo je človeku vdihnil, ki je po svoji naravi podoba božja, podoba Stvarnika samega. To bitje ne umrje in ima um in svobodno voljo, česar nobeno drugo bitje v vidnem stvarstvu nima. »Bog je izpočetka človeka ustvaril in mu pustil svobodno voljo,« pravi sveto-pisemski modrec (Sir. 15. 4). Za gospodarja vidnega stvarstva ga je postavil, rekoč: »Gospodujta nad ribami morja in pticami neba in nad vsemi živalmi!« (I. Moz. 1. 28.)

Nad to veličino ves zavzet poje psalmist: »Kaj je človek, da se ga spominjaš, ali sin človekov, da ga obiskuješ? Ponižal si ga (le) malo pod angele, s slavo in častjo si ga ovenčal in postavil čez dela svojih rok. Vse si podvrgel njegovim nogam, ovce in vsa goveda, vrhutega tudi živali na polju, ptice pod nebom in ribe v morju, ki se sprehajajo po morskih potih. Gospod, naš Gospod, kako čudovito je tvoje ime po vsej zemlji!« (Ps. 8. 5—10.)

Po čem pa je človek tako odlična stvar božja? Predvsem po svoji duši, ki je podoba božja. Kot neumrljivo bitje, ki ima um in svobodno voljo, je duša kakor odsev večnega Boga, ki ima neskončno popoln um in neskončno popolno voljo. Bog sam je rekel: »Naredimo človeka po svoji podobi in sličnosti!« (I. Moz. 1. 26.) — Ali pa je človeška duša res neumrljiva in torej res podoba božja? To je temeljna resnica naše svete vere, in v današnjih, v grudo zaverovanih časih je potreba tudi o tej resnici govoriti.

Mnogo jih je, ki tajijo neumrljivost človeške duše, češ, človek je le bolj razvita žival, s smrtjo pa je tudi pri njem vsega konec, posmrtnega življenja ni, po smrti ni ne kazni ne plačila! Tovrstni ljudje, ki vstajajo posebno v sedanjih časih uživanja in greha, niso novi. O takih norcih-pradedih poroča že iz stare zaveze knjiga Modrosti. Tako-le so govorili: »Iz nič smo se rodili in kmalu bomo, kakor da bi nas nikoli ne bilo... Pridite in uživajmo pričujoče dobrote in hitro rabimo stvari še v svoji mladosti... Venčajmo se s cveticami, dokler ne zvenejo; naj ne bo nobene trate, da bi je ne prehodila naša sladnost. Nihče od nas ne bodi izločen od naše potrate, povsod puščajmo za seboj znamenja veselja; zakaj to je naš delež in to naš odloček!« (Modr. 2, 2. sl.) Božja beseda pa je take ljudi sodila in jih sodi: »Napak mislijo... Tako mislijo, pa se motijo, zakaj njih hudobija jih je zaslepila!« (Modr. 2, 1. 21.) Greh, hudobija, sprijenost jim narekuje tako govorjenje! Sodnji dan pa »bodo pravični stali z veliko srčnostjo«, hudobneži pa bodo morali priznavati: »Mi nespametni smo njih življenje imeli za nespamet in njih konec za nečast!« (Modr. 5, 1. sl.)

Verniki moji! Ali naj vam dokazujem, da je človeška duša neumrjoča? Zaradi vas tega ni potreba; a ker često slišite tajiti to temeljno resnico naše vere, bodi nekaj preprostejših in razumljivejših dokazov! — Človeška duša sama govori, da je neumrljiva. Človeku je prirodno hrepenenje po sreči, in sicer po taki sreči, ki ne bo nikoli jenjala, po sreči, ki ji ni primešane nobene bojazni, da bi kdaj minila. Vse človeško delo in ravnanje stremi za tem ciljem. Ta išče sreče v bogastvu, oni v časti, zopet drugi v čutnem uživanju, ta v zakonu, oni v lepem samskem stanu, drugi zopet drugod. Nikogar ni na svetu, ki bi po sreči ne hrepenel, in sicer po neminljivi sreči; zakaj sreča, ki se je bojim izgubiti, ni sreča. To hrepenenje po sreči ima duša že sama v sebi, Bog ga ji je ustvaril.

Sedaj pa mi povejte, kje je na svetu taka sreča? Bogatin ima denarja, kolikor ga hoče; ali je srečen? Ali ga ne vidite, kako grabi in grabi po večji sreči, po večjem bogastvu? Lahkoživec in pohotnež, ki živi živalsko življenje, kdaj je srečen? Zakaj tolikokrat končavajo ti življenja siti ljudje v obupu, na vrvi, v vodi, pod samokresom, s trupom? Srce je prazno, sreče ni! Pa če bi tudi vsega imel, kar poželi: misel, da mu smrt vse to iztrga iz rok, dela posvetnega človeka nesrečnega. Kje torej biva na zemlji popolnoma srečen človek? Kaj pričajo solze, ki ljudem močijo podnevi lice, ponoči pa blazine? Kaj pričajo nešteti vzdih, ki se dvigajo dan za dnevom z zemlje proti nebu? Kaj drugega so te prikazni kot glasni klici, da

na zemlji ni stanovitne sreče? In vendar človek hoče doseči stanovitno srečo, z vsemi močmi hrepeni po nji, in sicer vsak človek!

Ako pa človek, ki mu je to hrepenenje prirojeno, nima neumrljive duše, potem pa ni krona vidnega stvarstva, ampak je na slabšem kot zadnja borna žival, ki najde svojo srečo v hrani in po drugi sreči ne hrepeni! Ako človek sploh nikdar te sreče ne najde, potem pa mu je hrepenenje po nji sama neznosna muka, ki je ni vredno dolgo prenašati. Torej revolver v roke ali pa vrv okoli vratu ali pa strup v usta! Toda tega ni potreba! Ako nam je Bog dal to hrepenenje po sreči, nam hoče to srečo tudi dati, če ne na tem svetu, pač pa v večnosti, in zato mora biti naša duša neumrljiva. Ta neumrljiva duša bo našla v Bogu svojo neminljivo srečo! Zato vzklika sv. Avguštin: »Nemirno je moje srce, dokler ne počiva v tebi, o Bog!« Tam pri Bogu pa se izpolni vse hrepenenje po sreči, kakor piše David: »Napili se bodo od obilnosti tvoje hiše, in s potokom svoje radosti jih boš napajal!« (Ps. 35. 9.)

Dalje je vsakemu človeku prirojen čut pravice. Ta zahteva, da se dobro plačuje in hudo kaznuje. Kaj pa vidite na svetu? Kolikokrat trpi na svetu pravica preganjanje! Ravno najpravičnejši ljudje in najčednostnejši trpe največ krivic, so prezirani, zaničevani, preganjani! Hudobneži pa uživajo čast in slavo in odlikovanje! Najbolj čednostna duša često leta in leta na svetu trpi pomanjkanje, revščino, boleznj; nobena besedica nevolje ne zdrkne čez njene ustnice; hudobnež pa se valja v bogastvu, uživanju vsake vrste, je in pije in žre raznobojno naslado, dela vsem ljudem krivico, samo da uživa sam. Eden se zatajuje, drugi se nasituje, in svet nima plačila za prvega, ne kazni za drugega! Poglejte svetovno vojsko! Eni trpijo, prelivajo kri, stradajo, mrjejo, drugi bogatijo, uživajo in se smejejo! In ti, ki ničesar ne trpijo, so češčeni, oni, ki umirajo, so pozabljeni, če ne zaničevani in prezirani. Eni si služijo kosček kruha s potom in solzami, drugi pa z grehom in grdobjo!

Človekovo srce pa po svoji naravi vpije po pravici. Na svetu je ni! Kje je? Nekje mora biti, ker jo čutijo vsa srca! Ako se po pravici ne plačuje in ne kaznuje na tem svetu, se mora na drugem svetu, v večnosti! Tam pa more človek dobiti pravico le tedaj, ako je duša neumrljiva. Zato nas pozivlje prerok Izaija: »Povejte pravičnemu, da je zanj dobro, ker bo sad svojih del užival; gorje brezbožnemu, hudo zanj, ker po delih njegovih rok mu bo povrnjeno!« (Iz. 3. 10—11.) Naše srce zahteva čas, ko bo moral vsakdo pri-

znati: »Gospod sodi svet po pravičnosti, sodi ljudstva po pravici.« (Ps. 9. 9.) Torej mora biti duša neumrljiva

Še en dokaz! Gorje svetu, ako bi izginila vera v neumrljivost človeške duše, v posmrtno življenje! Gorje bogatim in uživajočim, — saj drugih ni mnogo, ki bi tajili posmrtno življenje, — gorje bogatim in uživajočim, pravim, ako bi revni in stiskani ne veroval več v življenje onkraj groba! Marsikdo le zato prenaša revščino in stiskanje in preziranje in krivico, ker vé in veruje, da je njegova duša neumrljiva, da je posmrtno življenje in v tem življenju večna pravica. Trpeči svet trpi, ker veruje, da bo Bog sodil svet po pravičnosti in ljudstva po pravici, da bo delil plačilo in kazen. Ako pa ni tega življenja v večnosti, zakaj bi samo nekateri imeli na tem svetu nebesa, drugi pa samo pekel? Vsak bi si hotel na tem svetu napraviti nebesa, in ako bi jih po smrti ne bilo, bi imel za to tudi pravico. S tem pa bi postal svet jama razbojnikov, in konec mora biti človeške družbe! Prav je imel Napoleon I., ki je dejal: »Kaj bi bil svet brez vere? Ljudje bi se davili zaradi ničeve ženščine, dà, zaradi ene hruške!« Vsa čednost in pravičnost in potrpežljivost, ki jo vidimo še toliko med verniki, je živa pridiga o neumrljivosti človeške duše!

Toda vsi dokazi, kakor tehtni tudi so, so meni vernemu človeku kot nič. Moj dokaz je beseda Večne Resnice, moj dokaz je Bog, ki je mojo dušo ustvaril po svoji podobi. On je neumrljiv, in tako tudi moja duša! Od Sv. Duha razsvetljen je trpeči Job zaklical, poln žive vere: »Vem, da moj odrešenik živi, in poslednji dan bom vstal iz zemlje; in zopet bom obdan s svojo kožo in v svojem mesu bom videl svojega Boga!« (Job. 19. 25.) To mi je dokaz, kar v sv. pismu govori brat Makabejec morilecu Antiohu, rekoč: »Ti, hudobnež, nas sicer v pričujočem življenju moriš; ali Kralj sveta nas bo, ker umrjemo zavoljo njegovih postav, ob vstajenju obudil k večnemu življenju!« (II. Mak. 7. 9.) To mi je dokaz za neumrljivost moje duše kar pravi svetopisemski pridigar: »Prah se povrne v svojo prst, iz katere je bil, duh pa se vrne k Bogu, ki ga je bil dal« (Prid. 12. 7). To mi je dokaz, kar govori Sv. Duh: »Pravičnih duše pa so v rokah božjih, smrtno trpljenje se jih ne dotakne. Očem nespametnih se dozdeva, da umrjejo, in njih ločitev se šteje kot bridkost, in njih odhod od nas kot poguba; oni pa so v miru.« (Modr. 3. 1. sl.) Dokaz mi je tolažilna beseda Zveličarjeva: »Ne bojte se tistih, ki telo umore, duše pa ne morejo umoriti; temveč bojte se veliko bolj tistega, ki more dušo in telo pogubiti v pekel!« (Mat. 10. 28.) Marti pa je Zveličar dejal: »Jaz sem vstajenje in

življenje; kdo v me veruje, bo živel, akoravno umrje. In kdorkoli živi in v me veruje, ne bo umrl vekomaj!« (Jan. 11. 25—26.) Zato je tako hrepeneče zaklical pobožni sv. Pavel: »Želim razvezan biti in biti s Kristusom!« (Filip. 1. 23.) To mi je nepobiten dokaz za neumrljivost moje duše.

Na tej veri v neumrljivost človeške duše sloni vsa naša pijeteta do naših rajnih, ki se jih spominjamo v molitvah, z dobrimi deli, z daritvijo sv. maše. V tej živi veri je govoril Makabejec: »Sveta in dobra je misel moliti za mrtve, da bi bili grehov rešeni« (II. Mak. 12. 46). Vsi narodi, pa naj bodo na najnižji stopnji omike, z žalnimi verskimi obredi pokopavajo svoje mrličje in s tem kažejo, kako živo vero imajo, da s smrtjo še ni vsega konec, da je še posmrtno življenje. Zato pa je tajeenje te resnice ne samo nekrščansko, ampak naravnost kruto in nečloveško, ker se s tem jemlje človeškemu življenju ves pomen in vsak namen, in bi bilo potem človeško življenje slabše kot življenje vsake živali.

Predragi verniki! Duša je neumrljiva; Bog jo je ustvaril, Bog jo bo nazaj zahteval. Bog pa hoče imeti dušo, ki bo tudi podoba njegove svetosti. »Bodite sveti, kakor sem jaz svet!« — to Gospod zahteva (III. Moz. 11, 44). Dušo bo Gospod sodil po njenih delih. Strah pred tem Gospodom, strah pred sodbo pa nekaterim narekuje trditev, da je s smrtjo vsega konec, da ni posmrtnega življenja. A to življenje je, naj je tudi tajijo vsi brezbožniki. Naš um nam pravi, da je; naše srce in hrepenenje zahteva, da je; večni Bog, ki ne more ne goljufati ne goljufan biti, je rekel, da je! Torej posmrtno življenje je, in duša je neumrljiva. To resnico bo duhovnik klical še za teboj tja v večnost, ko bo ob tvojem odprtem grobu stoječ govoril: »Vzemi, zemlja, kar je tvojega, naj sprejme Kristus, kar je njegovega; meso je iz zemlje, duh pa je od zgoraj vdihnjen.« (Rituale.) Takrat pa boš že videl in izkušal, da je posmrtno življenje. Živi torej tako, da ohraniš v svoji duši tudi nadnaravno podobo božjo, in da se ti posmrtnega življenja ne bo treba bati! Nikdar ne izgubi izpred duševnih oči onega velikega vprašanja Zveličarjevega: »Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?« Amen.

VI.

O človeku. — 2. O izvirnem grehu.

Vse stvarstvo je Bog ustvaril v svojo čast in v blagor stvarem. Ta vzvišeni n a m e n je dal tudi človeku, kroni svojega vidnega stvarstva, kakor uči katekizem: »Bog je

ustvaril človeka, da ga spoznava in časti, ga ljubi in mu služi ter se tako večno zveliča.« Po razumu in prosti volji je človek postavljen nad vse ostalo vidno stvarstvo. S tem svojim razumom naj človek spoznava svojega Stvarnika in njegove neskončne popolnosti. Iz vidnih stvari človekov razum lahko spoznava Stvarnika, saj pravi psalmist: »Nebesa pripovedujejo božjo slavo!« (Ps. 18. 2.) Da bi ga spoznaval še boljše, pa se je Bog človeku sam razodel, saj je s prvima človekoma in pozneje s toliko drugimi naravnost govoril. In to spoznanje je podlaga vsega dušnega življenja človekovega in vse sreče, kakor je zatrdil Jezus Kristus: »To je večno življenje, da spoznajo tebe, samega pravega Boga, in Jezusa Kristusa, katerega si poslal« (I. Jan. 16. 3).

Ako pa človek spozna Boga kot najvišje bitje in svojega Gospoda, ga mora častiti in hvaliti. Ako ga spozna kot najvišjo dobroto in lepoto, ga mora ljubiti, kakor zahteva Gospod: »Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega svojega srca in iz vse svoje duše in iz vse svoje misli in iz vse svoje moči. To je prva zapoved« (Mark. 12. 30). Človek, ki spozna samega sebe kot revno stvar, Boga pa kot Stvarnika svojega in Gospoda, in ga kot najvišjo dobroto tudi ljubi, bo za vedno pripravljen Bogu služiti in izpolnjevati njegove zapovedi, kakor pravi Zveličar: »Kdor izpolnjuje moje zapovedi, tisti je, ki me ljubi!« (Jan. 14. 21). To pa je pogoj, da človek doseže svoj zadnji namen, večno zveličanje, kakor trdi naš Gospod: »Ako hočeš v življenje iti, izpolnjuj zapovedi!« (Mat. 17. 19.) In to večno zveličanje hoče Bog vsem dati, kakor priča sv. Pavel: »Bog hoče, da bi se vsi ljudje zveličali in bi prišli k spoznanju resnice« (I. Tim. 2. 4). Bog hoče, da bi se zemsko spoznanje nekoč spremenilo v gledanje njega samega v večnosti, »kjer ga bomo videli, kakršen je« (I. Jan. 3. 2). Zakaj »zdaj pa gledamo kakor v ogledalu, skrivnostno; potem pa iz obličja v obličje« (I. Kor. 13. 12).

Ker pa je večno zveličanje nadnaravno, ga človek ne more doseči s svojimi naravnimi močmi, ampak potrebuje za to tudi nadnaravnih pripomočkov sv. vere in milosti božje. Ti nadnaravni pripomočki pa so samo dar neskončne dobrote božje. Gospod je takoj prva dva človeka kar obsul s temi velikimi milostmi. Naši prvi starši niso bili samo naravna podoba božja po svojem razumu in svobodni volji ter neumrljivosti duše, ampak sta bila tudi nadnaravno Bogu podobna, ker sta imela posvečujočo milost božjo in sta bila sveta in pravična. Njuna duša je bila lepa in Bogu dopadljiva. Kot taka sta bila otroka božja, prijatelja božja. Taki duši je Gospod lahko govoril:

»Vsa si lepa, prijateljica moja, in madeža ni na tebi!« (Vis. pes. 4. 7.) Kot Bogu dopadljiva otroka sta imela pravico do večnega zveličanja v nebesih, da torej dosežeta svoj zadnji cilj. Dosegla bi bila ta namen, saj sta bila ustvarjena zanj. Ne bila bi torej večno na svetu, ampak ob svojem času bi ju bil Gospod brez bolesti in brez smrti vzel v nebesa. Ta namen doseči bi jima ne bilo težko, saj sta imela globoko spoznanje, v katerem sta dobro pojmla božjo neskončno popolnost in dobrotnost; tudi izkušnjav nista imela, kakor bi ju bile zavajale od Boga, saj je bila njuna volja nagnjena le k dobremu. Samo dobro sta hotela, samo po dobrem sta hrepenela, in božja pravičnost tako življenje poplača z večnim zveličanjem.

Bog pa jima je dal v svoji dobrotnosti in ljubezni še več! Ta svet naj bi jima bil nekak predokus večnih radosti. Zato jima je Gospod zasadil raj veselja; tega naj bi bila obdelovala v veselje in zabavo, živali naj bi jima bile kot gospodarjema pokorne, trpljenje naj bi bilo daleč od njiju, boleznij naj bi se jima ne bližale, smrt pri njih nima opravka, bila sta neumrjoča tudi p o t e l e s u. Brez smrti naj bi bila pohitela v naročje svojega Boga in Stvarnika. »Bog je ustvaril človeka neumrljivega,« pravi sv. pismo (Modr. 2. 23). — Pa še več! Bog teh milosti ni namenil samo prvima človekoma, ampak v s e m n j u n i m o t r o k o m i n p o t o m c e m, v s e m u č l o v e š t v u. Adam in Eva naj bi uživala tudi to srečo, da vidita svete in srečne tudi svoje otroke!

Kdo je bil pač srečnejši kot ta dva človeka! In da bi bila še srečnejša, da bi dobila v večnosti še večje plačilo, pa naj bi se bila sama, po svoji svobodni volji, odločila, da hočeta Bogu ostati večno zvesta. Zato ju je Bog, kakor nekdanj angele, postavil na p o i z k u š n j o. Samo eno zapoved jima je dal, pa tako majhno, rekoč: »Od vsega drevja po vrtu jej; od drevesa spoznanja dobrega in hudega pa nikar ne jej!« (I. Moz. 2. 16.) In da bi lažje in bolj gotovo držala to povelje, jima zažuga tudi kazen, ako bi je prestopila: »Zakaj katerikoli dan od njega ješ, boš moral umreti!« (I. Moz. 2. 17.) Tisoči najbujnejših dreves z najlepšim sočnatim sadjem stojé v raju, in od vsega tega drevja smeta jesti prva človeka, samo enega naj se ne dotakneta! Kako lahka je bila ta zapoved in poizkušnja, — in vendar je nista prestala in vendar sta padla!

Zakaj nekega dne, tako nam pripoveduje sv. pismo, se Eva bliža prepovedanemu drevesu; sad njegov je bil tako izborno lep! »O žena, beži vendar, kroti svojo radovednost,« ji je gotovo govoril njen dobri angel, »beži! Ako svoje radovednosti ne krotiš, boš umrla!« Toda Eva

ima samo oči za vabljivi sad in ušesa za hudobnega duha, ki ji v podobi kače govori iz vejevja: »O, ne verjemi, ponosita hči, ljubka ženka brezprimerno lepega Adama, ne verjemi! Ne boš umrla, ampak šele prav živeti boš začela; oči se vama bodo odprle, in bosta kakor bogova!« In to je njen padec, napuh, kakor pri padlih angelih! Bogu hoče biti enaka, iztegne roko, utrga sad, ga je in ga da Adamu, ki ga tudi je, — in greh, prvi greh je storjen! Tu imate ves mnogoteri greh: radovednost, poželjivost, napuh, nezaupnost do Boga, končno nepokorščino in zapeljanje in pohujšanje, prvi greh prvega človeka, prva in vsa nesreča!

Vse sreče je konec, v raju je veliko pogorišče, grozotna groblja! Prva dva človeka sta izgubila posvečujočo milost božjo; nadnaravna podoba božja v njuni duši je razdejana; otroka božja nista več, ampak sovražnika božja; do nebes nimata nikake pravice več, njun delež je večno pogubljenje; njuno spoznanje je otemnelo, pred Bogom se skrivata; njuna volja se je nagnila k hudemu, v svojih udih začitita postavo, ki se bori zoper postavo duha; iz raja morata ven, in njuno življenje postane neskončna veriga trpljenja in bridkosti. Gospod pa kliče za boječim in trepetajočim Adamom: »Ker si poslušal glas svoje žene in si jedel od drevesa, ki sem ti od njega jesti prepovedal, bodi prokleta zemlja v tvojem delu, v trudu se boš od nje živil vse dni svojega življenja. Trnje in osat ti bo rodila, in zelišča polja boš jedel. V potu svojega obraza boš jedel kruh, dokler se ne povrneš v zemljo, iz katere si vzet; zakaj prah si in v prah se boš povrnil!« (I. Moz. 13. 17. sl.) Osramočenj in ponižani Evi pa kliče Gospod: »Namnožil bom težave tvoje nosečnosti; v bolečinah boš rodila otroke in pod oblastjo moža boš, in on bo nad teboj gospodoval!« (I. Moz. 3. 16.)

Adam in Eva stopata ven iz raja, seboj pa neseta greh, da ga razlijeta po vsem človeštvu in ga zapustita kot dedščino za vse svoje otroke. In nad vse ljudi je prišel ta izvirni ali podedovani greh z vsemi svojimi strašnimi posledicami, kakor tužno piše sv. Pavel: »Kakor je po enem človeku greh prišel na svet in po grehu smrt, tako je nad vse ljudi prišla smrt, ker so vsi v njem grešili« (Rimlj. 5. 12). Zakaj tako? Ker smo otroci človeka, ki je milost zapravil, zato ne moremo od njega podedovati milosti, ampak samo greh in trpljenje, ker druge dedščine nam nima zapustiti!

Govorje! Kletev božja je izgovorjena, človek si ne upa pogledati v jezno božje obličje, v srdito božjo oko, zato se pred njim skrije; boječe obrača svoj pogled vstran, in ka-

mor se oko ozre, povsod mu zija nasproti neizmerna beda. Verniki moji, strnite vse skupaj, kar od onega nesrečnega trenutka dela našo zemljo v solzno dolino, pregnanstvo iz zemskega in nebeškega raja, vse jezne in gromovite besede nebes in vse neštete šibe, ki jih vihti nebo nad kraljestvi in narodi zemlje; tisočvrstne zmote človeškega duha, sovražstvo med strankami in krvave vojske in reke krvi, ki jih razliva medsebojno preganjanje ljudi in ljudstev; vse telesne in časne stiske, bolezni, lakoto in draginjo, ki pobirajo cele vrste ljudi; slabotnost mladosti, trude moške dobe in onemoglost starosti; nagle, grozne, bolestne smrti in strašne peklenške plamene, — strnite vse to skupaj, pa še nimate zbrane vse bede, ki je posledica Adamovega in Evinega greha in ki se je razlila čez vse njune otroke in potomce. Od roda do roda je rastle naprej grozotna kletev Gospodova: Adam, ker si jedel sad prepovedanega drevesa, bodi zemlja prokleta zaradi tebe, in tvoje življenje bodi veriga bridkosti, dokler se ne povrneš v prah!

S prokletstvom božjim obloženi, ubogi in revni, z ničemer drugim kot z bridkim kesom v srcih romata prvi žrtvi zavisti, zapeljanja in lastnega napuha ven v pusto in temno puščo in se še enkrat ozreta s solznimi očmi nazaj na izgubljeni raj! Proč je lepi in blaženi stan nedolžnosti, greh je storjen, kletev Gospodova izgovorjena, in pred mladostnim človeškim rodom se vleče nepregledna pustinja strašne bede. O, kako strašen je bil ta nenadni prehod od najvišje blaženosti v najglobljo nesrečo! O, kako grozen sad je rodil prvi greh! Eva, zakaj si utrgala ta grenki sad? Adam, zakaj si zasadil vanj svoj zob?

Bogu sta hotela biti enaka Adam in Eva, pa sta se ponižala prav v prah in blato; videti sta hotela, kar jima je bilo prepovedano, pa sta oslepela na duhu, in oslepel je njun razum, da nista več spoznala, kaj jima je v zveličanje; prosta sta hotela biti božjega gospodstva, sama sta se hotela vladati, pa sta prišla pod gospodstvo satanovo, in njuna volja se je nagnila k hudemu; hotela sta šele prav živeti, pa sta žela smrt duše in telesa; višek blaženstva sta hotela doseči, pa sta zdrknila v morje tisočernih bridkosti in rev, iz katerih ju more rešiti edino smrt! Eva je postala reva, Adam pa trpin! Z eno besedo: Človek je postal predmet božje jeze, oropan milosti, brez upanja na zveličanje, dokler se za ta greh ne zadosti neskončni božji pravičnosti! Nebo in zemlja in pekel in vsa zgodba človeškega rodu so priče za to, in kdor je rojen iz Adama, mora soglašati s tožbo svetopisemskega izkušenca: »Veliko težav je vsem ljudem prisojenih, in težak jarem leži na Adamo-

vih otrocih od dne njih rojstva do dne njih pokopa v mater vseh ljudi!» (Sir. 40. 1.)

Sv. Pavel pa žalosten priča: »Kakor je po enem človeku prišel greh na svet in po grehu smrt, tako je smrt prišla na vse ljudi, ker so vsi v njem grešili« (Rimlj. 5. 12). Da, z rastjo in razširjanjem človeštva je tudi njegova beda čimdalje bolj rastla v velikosti in grenkosti. Začela se je nevzdržna blodnja daleč od Boga, čimdalje globlje je šel človeški rod v temno noč, čimdalje hitreje se je pogrezal človek v prepad npravne pogube. Kako žalno in pretresljivo zvene poročila svetih knjig, kako genljivo tožijo preroki nad bedo in sramoto izvoljenega ljudstva! Celo pogani sami si niso mogli prikrivati, da gredo svoji popolni pogubi nasproti. Propalost je rastla od dneva do dneva, in od ure do ure se je množila beda. Človeški rod stoji na robu svojega pogina, ako ne pride močan rešitelj

Ena svetla zvezda pa je le ostala na temnem nebu, in to je Marija. Ona je od vekov izbrana za Mater našega Odrešenika, zato je že v raju govoril Gospod o nji kači: »Sovraštvo bom naredil med teboj in med ženo, in med tvojim in njenim zarodom; ona ti bo glavo strla, in ti boš zalezovala njeno péto!« (I. Moz. 3. 15.) Marija je edina brez madeža izvirnega greha spočeta. V pradavnosti se v katoliški Cerkvi dvigajo priče te resnice, in glasneje in glasneje so verniki prosili svetega očeta, naj razglasi to kot versko resnico, dokler ni papež Pij IX. dne 8. decembra 1854 vpletel v krono Marijine slave novo cvetko z razglašenjem te verske resnice. In z Bogom vred ves svet lahko poje o Mariji: »Vsa si lepa, prijateljica moja, in madeža ni na tebi!« (Vis. pes. 4. 7.)

Verniki! Od tistega časa, ko je zapeljana Eva iztegnila svojo roko po prepovedanem sadežu, čutijo ljudje v svojih udih postavu, ki se bori zoper postavu duha, nad katero je tako bridko tožil sv. Pavel (Rimlj. 7. 23). Kako majhen je bil začetek, pa kakó strašno gorje se je razlilo čez vse človeštvo! Žena, deklica, ali ni Eva tvoja mati? Pa se podajaš v nevarnost, v slabo priložnost; zraven pa je hudobec, ki te vabi in slepi, zraven pa pride še tvoja strast in slabost, izvirajoča iz podedovanega greha! Pa meniš, da boš trdnejša kot tvoja prva mati? Mož, mladenič, po ženi je padel mož, krepki Adam, ki je bil odičen in oborožen z vsemi božjimi milostmi! Pa meniš, da boš ti krepkejši? Ne moti se, ampak čuj sv. Petra, ki svari: »Bodite trezni in čujte, ker hudič, vaš zopernik, hodi okoli kakor rjoveč lev in išče, koga bi požrl! Temu se ustavljajte trdni v veri!« (I. Petr. 5. 8. sl.) Amen.

VII.

Jezus Kristus: 1. Bog-človek.

Predragi verniki! O izvirnem ali podedovanem grehu sem vam zadnjič govoril. Človek je padel, raj je zaprt, angel z ognjenim mečem čuva njegov vhod. Utrnila se je velika in bridka solza in se je razlila po vsej zemlji, ki je jela roditi trnje in osat. Preglobok je bil padec človekov. Človek se je vrgel naravnost v naročje hudobnega duha in je postal prostovoljno njegova last. A Bog je v svojem neskončnem usmiljenju sklenil, da človeka vendar ne pusti za večno v satanovi oblasti; sklenil je, da napove hudobnemu duhu boj za posest človeka. Takoj v raju je ta boj napovedal kači, rekoč: »Sovraštvo bom naredil med teboj in ženo, in med tvojim in njenim zarodom; ona ti bo glavo strla, in ti boš zalezovala njeno peto!« (I. Moz. 3. 15.) Bog je napovedal boj in tudi svojo zmago. Bog je obljubil in napovedal Odrešenika.

Da pa bo človek Odrešenika tudi sprejel, je moral poprej izkusiti vso bedo, izvirajočo iz izvirnega greha in satanove sužnosti. »Človeštvo naj bi spoznalo,« pravi sv. Avguštin, »da je pač lahko padlo samoposebi, da pa s svojo lastno močjo ni moglo vstati; bilo je potreba, da pride večji zdravnik iz nebes, ako naj se ozdravijo tako težke bolesi. Zato je Bog tako dolgo odlašal odrešenje, da bi ljudje spoznali svojo revo in potrebo tako veličastnega zdravila!« Nihče naj bi ne mogel reči, da si je mogel sam pomagati. Zato je moralo revno človeštvo več tisočletij hrepeneče čakati Odrešenika.

Človeštvo je po izvirnem grehu propadlo v najgloblje brezdno. Pravega Boga je popolnoma pozabilo in je molilo v malikih hudiča. Samo pri malem judovskem narodu se je po posebnem božjem usmiljenju ohranilo češčenje pravega Boga; pa še to je bilo prečesto kaljeno po malikovanju, in z mnogoterimi šibami je moral Gospod odvrčati to meseno ljudstvo od malikovanja. Samozavestno izvoljeno ljudstvo je bilo pregnano iz svoje dežele, ki mu jo je bil Gospod dal v posest, podvrženo je bilo tujim vladarjem, izvoljeno ljudstvo je postalo suženj. Grozota opustošenja je ležala nad Sionom, in Izrael je izgubil svoje junake, svoje kralje, svojo vero, svojo čast, in njegovi navdušeni, često v pravični jezi vzkipeali pre-roki niso mogli zajeziti deroče reke propada; njih trudi so obstojali le v tem, da so objokovali revo svojega ljudstva in obračali svoje oči v prihodnjega Odrešenika. — Ako je bilo že izvoljeno ljudstvo tako bedno, kaj šele pogan-

ski narodi? Beda, uboštvo, nevednost, nenravnost — to so bile steze, ki je po njih tavalala človeška zabloda. Propast je bila tako globoka, da je celo poganški pisatelj vzdihnil, da, ako Bog sam ne stopi iz neba doli, mora vse človeštvo poginiti!

Človeštvo je spoznalo svojo popolno onemoglost; odtod genljive tožbe judovskega ljudstva, odtod potrtnost, stud nad sedanjim in hrepenenje po boljšem času, ki se kaže v spisih razsvetljenejših poganov. V sv. pismu stare zaveze pa tako globoki vzdih! »Iz globočine vpijem k tebi, o Gospod; Gospod, usliši moj glas!« (Ps. 129. 1.) »Ob rekah babilonskih sedimo in jokamo, ako se spomnimo Siona! ... Na vrbe smo obesili svoje harfe!« (Ps. 137. 1.) »Svojo pijačo mešamo s solzami zaradi tvoje jeze in tvoje nevolje, ... zakaj ti si nas dvignil in ob tla treščil; ti pa boš vstal in se Siona usmilil, zakaj čas je, da se ga usmiliš, ker prišel je čas!« (Ps. 101. 10. sl.) »Boži naš pomočnik, ne zapusti nas, ne preziraj nas, o Bog, naš Zveličar!« (Ps. 26. 9.) To so vzdih, ki jih vsepovsod beremo v sv. pismu, in ki so izzvenevali v eno samo hrepeneco željo: »Nebesa, rosite Pravičnega; oblaki, dežujte ga!«

Človek sam bi nikdar ne mogel Bogu zadostiti za storjeno krivico. Zalitev neskončnega božjega veličanstva je zlo, ki ga ne more izravnati nobeno dobro delo človekovo; zato pravi psalmist: »Človek ničesar ne more dati Bogu v spravo!« (Ps. 48. 8.) Samo božje usmiljenje more rešiti človeka. Tega usmiljenja pa Bog ni odrekel, ampak je sklenil odrešiti nas tako veličastno, da se razodenejo njegove neskončne popolnosti: tako njegova dobrotljivost in usmiljenost v odpuščanju, kakor njegova svetost in pravičnost v kaznovanju greha. V ta namen je sklenil poslati na zemljo svojega edinorojenega Sina. »Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da se, kdorkoli vanj veruje, ne pogubi, temveč ima večno življenje« (Jan. 3. 16). Sam Bog nas je mogel in moral odrešiti, zato je prišel na zemljo »v polnosti časa« — Kristus Gospod

Kako lepo še danes odmeva v cerkvi v adventnem času, ki nas spominja tisočletij Kristusovega pričakovanja, pesem:

»Dopolni se obljube čas,
Človeški rod rešiti,
Usmili Bog se grešnih nas,
Sam zvoli k revam priti!«

(Dalje prihodnjič.)

Pogled na slovstvo.

Pastoralno bogoslovje. Spisal dr. Fr. Ušeničnik. Prvi zvezek. Vel. 8°. Str. XII+306. V Ljubljani 1919. Založila Jugoslovanska knjigarna. Tiskala Jugoslovanska tiskarna. Cena K 21.—

Pisatelj novega »Pastoralnega bogoslovja«, profesor dr. Fr. Ušeničnik, je vsem čitateljem »Duhovnega Pastirja« dobro znan po svoji »Homileтики«, »Katehetyki« in raznih liturgičnih spisih, ki jih je objavil v našem listu. Po imenovanih delih je postal zaželjeni svetovalec in vodnik slovenski duhovščini, ki je zato težko pričakovala celotnega »Pastirstva« iz njegovega večšega peresa. Sedaj je izšel I. zvezek, ki obsega dve knjigi. Prva knjiga govori o »osebi dušnega pastirja« (str. 7—49), drugi knjigi je predmet: »Dušni pastir — učitelj«, obravnava torej pastoralno didaktiko in se deli v katehetyko (str. 52 do 174) in homiletyko (str. 175—306).

O novem »Pastoralnem bogoslovju« bomo obširneje še govorili; za danes povemo svoje prepričanje, da se bode vsak duhovnik, ki bode knjigo vzel v roke, zatopil v čitanje, in jo bode toliko časa zopet in zopet proučeval, da se bode s knjigo popolnoma seznanil, ker ima toliko novega, zlasti iz cerkvenega zakonika, in toliko koristnega in potrebnega.

Pisatelju »Pastoralnega bogoslovja«, ki tako vzorno združuje pouk pastoralne teologije in znanstveno delovanje, izrekamo sedaj, ko je poklonil slovenski duhovščini tako izredno delo, najiskrenejše čestitke.

A. S.

Naša pota. I. Kulturnopolitična predavanja. Izdala Slov. kršč. socialna zveza. V Ljubljani 1919. Tiskala Jugoslovanska tiskarna. Str. 96. Cena K 3.—

Pravkar je izšla knjižica, ki bo dobro služila društvenim predavateljem. Sedanji čas je resen, zato potrebuje ljudstvo pouka, pojasnila in orientacije. Tem namenom želi ustreči pričujoča knjižica, ki obsega šest govorov: 1. Fr. Finžgar: »Slovenska krščansko-socialna zveza. Nekaj programatičnih misli.« 2. Dr. Aleš Ušeničnik: »Socializem in krščanski socialc.« 3. Isti: »Cerkev in država.« 4. Dr. Jan. Fabijan: »Civilni zakon.« 5. Dr. Al. Zupan: »Razpoka.« 6. Dr. Jakob Mohorič: »O političnem položaju.« Govori so zelo tehtni, za kar nam jamčijo že predavatelji sami.

Dr. Leopold Fonck S. J., **Moderne Bibelfragen.** Vier populär-wissenschaftliche Vorträge in erweiterter Form. Einsiedeln 1917. (VIII+346 str.) Založil Benziger & Co. Mk. 9'20.

Rektor bibličnega instituta v Rimu o. Fonck, ki med vojsko biva v Švici, je imel leta 1915. v Zürichu štiri poljudno-znanstvena predavanja o najvažnejših svetopisemskih vprašanjih. Ta predavanja je razširil in izdal v pričujoči knjigi. Snov je deloma povzel iz svojih prejšnjih publikacij, posebno iz spisa »Der Kampf um die Wahrheit der heiligen Schrift seit 25 Jahren«, dalje iz razlag »Die Parabeln des Herrn« in »Die Wunder des Herrn« ter iz raznih razprav, ki so izšle v reviji »Zeitschrift für katholische Theologie«, deloma pa nanovo dodal kot sad novega študija in neumornih raziskavanj.

Prvo predavanje: Die Irrtumslosigkeit der Bibel vor dem Forum der Wissenschaft. Moderna znanost skuša ovreči veljavo sv. pisma, češ da je napredek zlasti v naravoslovskih in zgodovinskih vedah dokazal, da se v sv. pismu nahaja mnogo neresničnih poročil, mnogo zmot. O. Fonck dokazuje nezmotnost sv. pisma v splošnem, nato pa z ozirom na naravoslovje in zgodovinske vede; poda sodbo stare in nove znanosti, odgovarja na težkoče in navidezne zmote in dokaže, da se

sv. pismu ni treba bati nobenega napredka znanosti, ker vsak resničen napredek znanosti le potrди resničnost sv. pisma.

Drugo predavanje: Unsere Evangelien und die Kritik. Prav posebno velja boj modernega racionalizma resničnosti in izvirnosti evangelijev. Predavatelj razpravlja zgodovinskim potom o napadih na evangelije od prvega stoletja pričenshi do danes, pokaže, da se pravzaprav ponavljajo vedno isti ugovori in napadi, dasi je metoda novejših res naprednejša, ki pa nikdar ne morejo omajati izvirnosti in resničnosti evangelijev.

Tretje predavanje: Das Land der Bibel im Lichte des Orients. V tem predavanju imamo opisano Palestino z ozirom na njeno naravno lego, o geološkem postanku dežele, naravno razdelitev, podnebje, rastlinstvo, živalstvo, stare prometne ceste; dalje prebivalstvo dežele in njegovo življenje: stanovanje, obleko in hrano, socialne razmere, delo in opravilo; in vse to z ozirom na sedanost in starodavnost. Do zadnjega stoletja je bila zgodovina Palestine malo znana. Raziskavanja in izkopnine zadnjega stoletja pa so nam v tem oziru odkrila neizčrpne zaklade. Glede sv. pisma je nanovo odkriti stari Vzhod v dvojnem oziru zanimiv: apologetično in eksegetično; vsa raziskavanja in odkritja jasno dokazujejo resničnost besedila sv. pisma, na drugi strani pa moremo sv. pismo popolnoma umeti le tedaj, če natančno poznamo vse razmere starega Vzhoda.

Četrto predavanje: Leben und Lehre Jesu im Lichte des Orients. Poznavanje Palestine, sedanje in starodavne, nam šele predoči v pravi luči Jezusovo življenje in njegove nauke. Predavatelj nam v tej luči Vzhoda opiše splošno življenje Jezusovo, prizorišče njegovega delovanja, najiminentnejše čudeže, in poda na kratko njegov nauk po vsebini in obliki.

Vsa izvajanja so strogo znanstvena, pa v poljudni obliki, zato lahko razumljiva. Preveva jih ljubezen do resnice, hrepenenje po napredku v svetopisemskih vedah od katoliške strani in pa ljubezen do Kristusa, ki je trdna skala, ob katero se zastonj zaletavajo valovi neverne znanosti.

Vsak govornik naj bi knjigo pogosto rabil. Na leci oznanujemo božjo besedo, povzeto po sv. pismu, dokazujemo z izreki sv. pisma; potrebno pa je, da tudi razložimo, kakšno veljavo ima sv. pismo, da dokažemo, da je nezmotno, česar vsa moderna znanost in ves napredek ne more ovreči.

Posebno pa se moramo pri razlagi čudežev in nauk Gospodovih ozirati na kraj in čas, kjer se je kaj godilo. Ako se ne postavimo popolnoma na stališče prizorišča svetopisemskih dogodkov, poslušalci ne bodo nikdar mogli imeti jasnih pojmov o njih in jih ne bodo razumeli.

Dr. Gregor Žerjav.

Sv. evangeliji in Dejanje apostolov. Priredil Jožef Zidanšek, profesor bogoslovja v Mariboru. Založila tiskarna sv. Cirila.

Take knjige Slovenci dozdej še nismo imeli. To je prva popolna žepna izdaja vseh štirih sv. evangelijev in Dejanja apostolov v slovenskem jeziku. Knjigo prav tople priporočamo. Pričakujemo, da bo to sveto pismo prišlo v vsako slovensko hišo. Knjiga obsega 550 strani in stane s poštnino vred K 6'90, brez poštnine K 6'—. Naroči se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Dr. Fr. Kimovec: Staroslovenska maša v čast sv. Cirilu in Metodu za mešani zbor. Part. K 7'—, glasovi à K 2'—.

Najprimernejša skladba za proslavo slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Priporočamo to mašo tudi raditega, da se že sedaj seznanimo s staroslovenskim besedilom, da nam ne bo pozneje delalo ovir, kadar to bogoslužje sveta stolica dovoli.

Ksaver Meško: **Slike**. Zabavna knjižnica XXVII. Slovenska Matica 1918. Strani 189.

Vrli sotrudnik Duhovnega Pastirja je s tem skromnim naslovom poslal v svet knjigo, ki je duhovnik ne sme prezreti. Najprej jo bo sam z veliko koristjo prečital, potem pa jo bo brez skrbi in s hvaležnostjo uvrstil v knjižnico izobraževalnega društva. Gospod pisatelj je razstavil pet slik: Mož z raztrgano dušo, Drama na morju, Starca Matije pravica, Gorje, Sreča, Bedak Martin, Lakomnik, Marijina kiparja. Meška kot pisatelja slaviti je nepotrebno, poudarim le dvoje, kar me je navdalo s posebnim zadovoljstvom. Najprej to, da se g. pisatelj kljub velikemu realizmu opazovanja in kljub občudovanja vredni nežnosti čuvstvovanja dostojanstveno varuje modernega omlednega besedičenja. Meško je prevelik, da bi potreboval tega Meška za horror vacui. Včasih se mi zdi v preprostosti kakor goslar, ki iz ene strune izvabi nebrojnih melodij. Drugo je to, da Meško pokaže, da se lahko piše katoliško, a obenem tako, da so tudi tisti zadovoljni, ki pravijo: Umetnost za umetnost. Prosim, berite Starca Matije pravico s krasnim dialogom in z drzno enostavno psihologijo, ali Lakomnika, ali Bedaka Martina, ali Srečo, ali Gorje! Ali more kdo ostreje bičati pohlep po imetju, površnost ljudske sodbe, alkoholizem itd.? In vendar mora vsak vzklikniti: Kakšna umetnost! Tudi kadar Meško o ljubezenskih stvareh govori (n. pr. Marijina kiparja, ali prejšnje črtice), so to svečeniške besede, ki »molče trobentajo« ob sodbo erotični zablodi in venerični pohotnosti. Morda se motim, a zdi se mi tako, da so bile njegove črtice silna katharsis za nebroj idealnih src. Tako je Meško dragocen delavec v kraljestvu lepote, ki je božje kraljestvo. Posebno za njegove Slike moramo biti kot duhovni pastirji zelo hvaležni, da je to ambrozijo serviral Matičinemu čitateljstvu. Škoda, da ni to izšlo v Mohorski družbi! Ali pa se bo kaj ponatisnilo v Izbranih spisih!

Jos. Šimenc.

M. Elizabeta O. S. Urs., **Cvetje na poti življenja**. Str. 183. V Ljubljani 1919. Založil uršulinski samostan v Ljubljani. Natisnila Jugoslovanska tiskarna. Cena krasno opremljeni knjigi 8 K, s poštnino 8 K 50 vin.

Leta 1916. je izšla zbirka pesmi redovnice M. Elizabete pod naslovom: Iz moje celice. Tedaj mi je dejal ugleden literat iz stare, klasične šole:

»Vi, ali ste brali, kar je izdala neka uršulinka?«

»M. Elizabeta, mislite?«

»Da, da —. Vi, jaz nisem pobožnjak: ampak to so lepe stvari...«

Zdaj je izdala ista pesnica drugo zbirko pesnitev: *Cvetje na poti življenja* — »Šopek slavnostnih deklamacij, srčnih želja in blagih čestitk ob slavnostih, godovih in drugih spominskih dneh.«

Ta knjiga je vzgojna knjiga. M. Elizabeta stoji kot učiteljica med svojimi gojenkami in jih uči, kako naj njim, ki so jim dolžni spoštovanja, ljubezni in hvaležnosti, prinašajo v dar cvetja svojih srčnih čuvstev. Predvsem *Nebeški Materi*, ki je »...solnce naše, našega življenja nada«. Potem vsem onim, ki vodijo k Mariji v njenih Vrtecih, v njenih Družbah, ki očetovsko skrbje »...za gredice, da cvetja ne uniči zlobni svet«. — *Cvetja hvaležnosti in prijateljstva naj poklanja mladi, prav vzgojeni rod staršem in sorodnikom ob njihovih prazničnih, veselih dneh — ter vzgojiteljem in vzgojiteljicam, katerim ob podobnih prilikah, »če besed primanjka, srca govorijo; v njih dnu žari hvaležnosti kristal...«* S cvetjem v roki in v srcu naj govori slovenska mladina pozdrave svojemu višjemu pastirju, kadar hodi po domovini in uči in blagoslavlja in potrjuje v veri; pozdravlja naj z iskrenimi čutili očeta in variha domače župnije ob raznih njegovih svečanostnih dneh; ž njim naj se raduje in žaluje ž njim. Svojega rojaka — novomašnika, ki je ponos vrstnikov, naj ne zamudi bogato okititi s cvetjem, ko mu

»s pozdravi srčnimi hiti naproti — na prvi svečeniški poti...« To je pač njegov zlati dan! Bele nedolžnosti zlati dan pa je tisti, ko se v prvem svetem obhajilu nebo sklone k zemlji in se zgrne ves brezdanji blagoslov nad mlado dušo. Zato naj tudi te duše gredo s cvetjem in petjem naproti svojemu Ženinu, ki prihaja naodet s prelestno zarjo velikega dneva...

Iz Božičnih cvetov diha radost jaslic in božičnega drevesca, Spominski listi pa naj ohranijo mladini za vse življenje še zadnje spomine blage vzgojiteljice...

Poslednji šopek v knjigi so *Krizanteme* — cvetke, zasajene od ljubezni na grobove pokojnikov — potem sledi še dvoje obsežnih kit cvetja in dva dramatska prizora s petjem,¹ ki se bosta na naših ljudskošolskih ali tudi društvenih podeželskih odrih prav dobro obnašala.

Poudarjam še enkrat: ta publikacija ima zlasti vzgojno vrednost. Veliko lepih misli in dobrohotnih nauk je nanizanih v njej, ki naj ob raznih življenjskih prilikah tiho in neopaženo pronicaajo v mladinske duše. In kakor moramo biti hvaležni samostanski tihoti, ki nam je vzgojila že nebroj vzornih mater in žen, tako védimo hvalo M. Elizabeti za to knjigo verzov, s katero hoče biti pesnica tudi zunaj v svetu slovenski mladini obojega spola neprestano učiteljica blagih idej in plemenitih čuvstev.

Prigodniški značaj malone vsega *Cvetja* je pač vzrok, da v teh pesnitvah ni tistega pesniškega poleta, kot ga je M. Elizabeta brezdvomno razvila v zbirki *Iz moje celice*. Kakorkoli! Mi, ljubitelji mladine, smo veseli knjige, namenjene mladinski — srčni vzgoji. Z dobro vestjo postavijo to zbirko v svoje knjižnice vse boljše slovenske hiše, zlasti pa vse ljudske šole in društva, da bo iz nje naša mladina sipala cvetja na pot življenja — sebi in drugim...

Dr. M. Opeka.

Koroška Slovenija. Spisal dr. Josip C. Oblak. V Ljubljani 1919.

Ta knjiga, ki je izšla v zalogi L. Schwentnerja v Ljubljani, obsega 52 strani in ima poleg uvoda šest zanimivih poglavij: *Koroška — nedeljiva celota?* Razni slovenski načrti in naše minimalne zahteve. Nemški načrti. Mirovna konferenca in Celovška kotlina. Gorenja in Spodnja Koroška, Celovec in Beljak. Slovenski Rož. Knjiga je zanimiva za vsakterega, ki se zanima za koroško vprašanje.

Mlada Jugoslavija se imenuje list za slovensko šolsko mladino na Koroškem, ki je začel izhajati meseca februarja v Velikovecu in ki ga zelo spretno urejuje okrajni šolski nadzornik Pavel Košir. V času, ko so se preobrazile bivše utrakvistične šole v pristno slovenske, v času krize papirja, je *Mlada Jugoslavija* s svojo vsestransko zanimivo in poljudno vsebino našim šolam zelo dobro došla. Njej je pripisovati tudi dobršen del uspeha, ki so ga dosegle naše slovenske šole v tako kratkem času in pri tako omejenih sredstvih. List bo izhajal tudi zanaprej in želeli je, da bi mu postal naročnik vsak slovenski šolar na Koroškem.

Vojvodski stol na Gosposvetskem polju se imenujejo razglednice, krasno barvane, katere ima v zalogi Gospodarski odsek Orlovske zveze v Ljubljani. — Cena posamno K —40; 100 komadov za trgovce K 25—. — Ker ni velika zaloga teh krasnih in pomembnih razglednic, naj se takoj naroče. Naroča se: Gospodarski odsek Orlovske zveze v Ljubljani. Ustmeno v Jugoslovanski tiskarni.

¹ Jako primerne glasbene priloge je dodala knjižici (str. 153—183) uršulinka M. E l e o n o r a.

Književne novosti.¹

Pastoralno bogoslovje. Spisal dr. Fr. Ušeničnik. Prvi zvezek. Vel. 8°. Str. XII + 306. V Ljubljani 1919. Založila Jugoslovanska knjigarna. Tiskala Jugoslovanska tiskarna. Cena 21 K.

M. Elizabeta O. S. Urs.: **Cvetje na poti življenja.** Str. 183. V Ljubljani 1919. Založil Uršulinski samostan v Ljubljani. Natisnila Jugoslovanska tiskarna. Cena K 8.—, s poštino K 8-50

Petelinov Janez. Povest. Spisal Jakob Alešovec. Drugi, popravijeni natis. Priredil Jožef Volc. Str. 126. V Ljubljani 1919. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena broširani knjigi K 4-80, vezani K 6.—.

12 Tantum ergo. Pro IV vocibus inaequalibus. (Za mešani zbor.) Zložil Stanko Premrl, stolni kapelnik v Ljubljani. Labaci (Ljubljana) 1919. Sumptibus „Jugoslovanska knjigarna“. Cena K 3.—

Marija, dobrotno nam ohrani dom in rod. Za mešani zbor s spremljevanjem orgelj zložil Stanko Premrl. Cena K 2.—.

XIV. izvestje škofijske gimnazije v zavodu sv. Stanislava V št. Vidu nad Ljubljano o šolskem letu 1918/19. Izdalo ravnateljstvo. Vsebina: Šolska poročila za leto 1918/19. Str. 28. Št. Vid nad Ljubljano. Založilo vodstvo škofijskega zavoda sv. Stanislava. Tiskala Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Kalendar Srca Isusova i Marijina. Za prostu godinu 1919. Izdaje uredništvo glasnika presvetog Srca Isusova. Godina XIV. Str. 198. U Zagrebu, 1919. Tiskara i litografija C. Albrechta. Cena 3-50 K.

Koledar ima zelo zanimivo vsebino. Med drugim objavlja te-le poučne članke: 25-godišnjica sjemeništvu u Sarajevu. — Ratno lihvarjenje u kršćanskom svijetlu. — Novi crkveni zakonik. — Podupirajmo katoličke misije! — Božič u poganskim zemljama. — Križ. — Ustrajna molitva. — Vjerno Srce Kralja obitelji. — Od svobodnomislioca — revan katolik. — Bismo li pitali duhove? — Kršćanska obitelj po Srcu Božjem.

Der Mord von Sarajevo und Tizzas Schuld an dem Weltkriege. Die serbischen Warnungen und eine »schwierige« gerichtliche Untersuchung. (Die Wiener Schmähbrieve im Jahre 1914.) S. 48. Zwei Beiträge über die Notwendigkeit einer ehrlichen Demokratie und Völkerverständigung. Von Dr. J. A. Zibert, Bibliothekar an der Universität Wien. III. vermehrte Auflage. Laibach, 1919. Selbstverlag des Verfassers. Natisnila Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani. Cena 3 K.

¹ Vse tu navedene knjige se dobivajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Zahvala.

Ob imenovanju stolnim kanonikom ste mi čč. gg. sobratje poslali toliko prijateljskih čestitk, da mi je mogoče samo tem potem izreči skupno najiskrenejšo zahvalo.

Posebno zahvalo pa izrekam častiti **Marijini družbi duhovnikov in bogoslovcev ljubljanske škofije**, ki mi je s čestitko izročila tudi pomenljiv dar, dragocen kelih z napisom „per Mariam ad Jesum“. Iskrena hvala Vam, čč. gg. sobratje! Vaša požrtvovalnost, ki ste jo pokazali o tej priliki, me je prav posebno razveselila, ker mi daje poročstvo, da bodete za razvoj naše kongregacije duhovnikov in bogoslovcev posvetili vse moči in da bodete neutrudno delovali za razcvit Marijinih družb med ljudstvom, ker so odločilnega pomena za srečo in blagor našega naroda. Pri vsaki sv. daritvi bodem naredil memento za vse čč. gg. kongreganiste, za Vas, čč. gg. sobratje, da vse, ki so Vam izročeni, pripeljete po Mariji k Jezusu, in za Vas, čč. gg. bogoslovci, da bodete vsi duhovniki po Srcu Jezusovem, ki bodete goreče delovali, da pride k nam kraljestvo Božje po Mariji.

V ljubljanskem semenišču, 6. julija 1919.

Alojzij Stroj.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča izmed starejših letnikov „Duhovnega Pastirja“ letnika 1915 in 1916, v katerih je bilo objavljeno:

Cerkveno leto.

Spisal Dr. Fr. Ušeničnik.

Vsebina: I. Cerkveno leto vobče. — II. Posamezne dobe cerkvenega leta in Gospodovi prazniki. — III. Prazniki in godovi prebl. Device Marije, angelov in svetnikov.

V letniku 1916 je bil objavljen tudi:

Obred sv. maše.

Spisal Dr. Fr. Ušeničnik.

Vsebina: Liturgija v prvi krščanski dobi. — Rimski mašni obred. — Rubricae generales Missalis. — Razne vrste maš v rimskem obredu. (Votivne maše. Črne maše.)
